

Functioneren van de NZa

Aan de orde is het **debat** over het functioneren van de NZa.

De voorzitter:

Ik heet de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van harte welkom. Het is de tweede keer vandaag, want zij was ook al tijdens het vragenuur aanwezig. Ik heet ook de mensen op de publieke tribune en alle deelnemers aan het debat van harte welkom.

De afgesproken spreektijden staan op maximaal acht minuten per fractie. Interrupties kunnen in tweeën plaatsvinden, een vraag en eventueel een vervolgvraag.

Ik geef het woord aan de aanvrager van het debat, mevrouw Klever.

Mevrouw Klever (PVV):

Voorzitter. Een tragische gebeurtenis ligt ten grondslag aan dit debat: het overlijden van Arthur Gotlieb, klokkenluider tegen wil en dank. Hij was een onkreukbare ambtenaar die niet meeging op snoepreispjes van farmaceuten en die de integriteit belangrijker vond dan het bewaken van het imago van zijn baas. Het dossier dat hij heeft nagelaten, is de aanleiding geweest tot een diepgaand onderzoek bij de Nederlandse Zorgautoriteit, zijn werkgever. Vandaag debatteren wij over de uitkomsten van dit onderzoek. Die uitkomsten zijn niet mals. Ze zijn schokkend en leggen misstanden bloot die zo snel mogelijk opgelost moeten worden.

Ik begin met de ICT-problemen. Het bestuur van de NZa kreeg op 10 januari 2014 het dossier van Arthur Gotlieb in handen met bewijsstukken over de onveilige situatie ten aanzien van de informatiebeveiliging. Pas op het moment dat het in de media dreigde te komen, besloot het bestuur een onderzoek in te stellen naar de veiligheid. Wat vindt de minister daarvan? Het staat vast dat medische gegevens en andere gevoelige informatie jarenlang niet veilig waren bij de NZa. De NZa heeft de Wet bescherming persoonsgegevens aan haar laars gelapt. Ik mis in het onderzoek van de commissie-Borstlap de rol en het oordeel van het College bescherming persoonsgegevens. Ik zou graag willen weten of de Wet bescherming persoonsgegevens is overtreden, wie hiervoor verantwoordelijk is of was en wat de sancties zijn die hierop volgen. Ik wil ook een toelichting op de conclusie van de commissie dat er geen vertrouwelijke informatie naar buiten is gelekt. Hoe kan die conclusie getrokken worden terwijl niet is bijgehouden wie er allemaal op de V-schijf hebben rondgesnuffeld? Er werd namelijk geen gebruikgemaakt van logging. De constatering dat werknemers een geheimhoudingsverklaring hebben getekend en dat het daarom allemaal wel meevalt, houdt evenmin stand. Ook tijdelijk personeel zoals ramenwassers, plantenverzorgers en schoonmakers, dat helemaal geen geheimhoudingsverklaring heeft ondertekend, had toegang tot gevoelige informatie.

Het tweede punt dat ik wil aankaarten, is de betrokkenheid van het ministerie bij de NZa. De NZa is niet opgericht om te dienen als verlengstuk van het ministerie om het rege-

ringsbeleid uit te voeren. Toch heeft het daar alle schijn van, want de werkzaamheden van de NZa werden keer op keer bijgesteld en aangepast op verzoek van het ministerie en ten gunste van het regeringsbeleid. Het neutraliseren van een negatieve omzettingontwikkeling bij ziekenhuizen had niet moeten gebeuren. Als het ministerie van oordeel is dat er fouten in de marktscan staan, dan kan de minister dit in haar aanbiedingsbrief toelichten zodat de Tweede Kamer zelf een oordeel kan vellen. Ik wil van de minister de garantie krijgen dat dit in de toekomst ook zo zal gaan. Ook de financiële toezeggingen aan Het Oogziekenhuis Rotterdam en het Erasmus Medisch Centrum hadden op deze manier niet moeten gebeuren. Als het ministerie of de minister van mening was geweest dat financiële steun wel gerechtvaardigd was, ondanks het eerdere besluit van de NZa om dit af te wijzen, dan had de minister de NZa een officiële aanwijzing moeten geven. De Tweede Kamer had dan over de aanwijzing kunnen debatteren. Dat is de gang van zaken in een democratische rechtsstaat. Ik wil ook hierover de garantie van de minister krijgen dat dit in de toekomst zo zal gaan. Bovendien zou ik graag op de hoogte zijn van alle andere bijstellingen die de NZa door het ministerie opgelegd heeft gekregen in de afgelopen jaren. Ik vraag met name aandacht voor het advies van de NZa om de vrije artskenkeuze af te schaffen. Heeft het ministerie zich hiermee bemoeid, ja of nee? Graag een reactie.

Ik kom bij het derde punt. Wat de PVV betreft was het bestuur van de NZa gelijk opgestapt na de eerste onthullingen uit het dossier van Arthur Gotlieb. Zij bleven echter zitten totdat hun declaratiegedrag aanleiding gaf om te vertrekken en pas nadat de minister een andere functie voor hen had geregeld. Vervolgens heeft de minister een onderzoek geregeld dat het bestuur geheel vrijpleit. Het is een onderzoek dat is uitgevoerd op de manier die bij accountants gebruikelijk is, aldus de minister. Hierover is echter een welles-nietesdiscussie ontstaan. Het komt mij te dicht in de buurt van vriendjespolitiek en belangenverstrengeling. Het zou de minister daarom sieren om het onderzoek ter beoordeling voor te leggen aan de Accountantskamer. Graag een reactie van de minister hierop!

Afgezien daarvan wil ik van de minister de garantie dat hoge ambtenaren in de toekomst niet meer zullen deelnemen aan luxe dienstreisjes, dat ambtenaren zich niet meer laten verwennen in dure hotels of deelnemen aan andere exclusieve lobbyactiviteiten van private partijen. Er moet een einde komen aan de informele overlegcultuur waarin alles achter gesloten deuren wordt geregeld. De controlefunctie van de Kamer wordt daarmee uitgehold. Als de minister of haar ministerie kennis wil opdoen, kan zij partijen gewoon uitnodigen om langs te komen op het ministerie. Als de minister beleid wil toetsen of evalueren, heeft zij daarvoor formele instrumenten. Besturen hoort in alle openbaarheid te gebeuren en toetsbaar te zijn. Wees onkreukbaar, zou ik de minister willen meegeven, net als Arthur Gotlieb!

Tot slot. Arthur Gotlieb wilde dat de NZa zou leren van haar fouten. Ik vertrouw erop dat de NZa dat zal doen. Ik weet niet of het bestaat, maar wat mij betreft verdient Arthur Gotlieb een onderscheiding voor de meest integere ambtenaar.

De voorzitter:

Dank u. Voordat ik mevrouw Bruins Slot het woord geef, geef ik de leden in zijn algemeenheid het volgende mee. Ik snap dat er behoefte is om de naam van de heer Gotlieb te noemen, maar het is in dit huis goed gebruik dat wij mensen die zich in dit huis niet kunnen verdedigen, niet bij naam en toenaam noemen. Ik verzoek u om daarop te letten. Ik snap dat hierover warme woorden gesproken moeten worden en dat wil ik niet vermijden, maar voorkom wel dat wij hierover discussie krijgen. Dat wilde ik u meegeven.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Voorzitter. Ik zal hiervan gepast gebruik maken.

De heer Gotlieb heeft op 22 januari 2014 een einde aan zijn leven gemaakt. Dit menselijke drama zal nog lang nadreunen en voor altijd voelbaar blijven. Het CDA spreekt zijn medeleven uit naar de ouders, de broer en de overige dierbaren. De heer Gotlieb liet een indrukwekkend bezwaarschrift achter. Het is een aanklacht tegen de wijze waarop hij behandeld is, maar het is meer dan dat. Het is ook een scherpe analyse van de tekortkomingen bij de Nederlandse Zorgautoriteit en de verhouding tussen de Nederlandse Zorgautoriteit en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Het beeld is pijnlijk, ook het beeld dat uit het rapport van de commissie-Borstlap naar voren komt. De menselijke maat ontbrak op veel fronten in het personeelsbeleid. De omgang met privacygevoelige gegevens was laks. De taken van de Nederlandse Zorgautoriteit bijten elkaar. Bovendien lijkt de Nederlandse Zorgautoriteit, zoals de commissie-Borstlap ook concludeert, op een uitvoeringskantoor van VWS. De medewerkers van de Nederlandse Zorgautoriteit voelen regelmatig de hete adem van het geliefde moederdepartement van VWS in hun nek. De minister moest uit de wind gehouden worden.

De minister heeft de Tweede Kamer een klinische brief gestuurd waarin je tussendoor de opluchting leest over het feit dat geen onrechtmatigheden hebben plaatsgevonden. De minister concludeert bijvoorbeeld dat voor Het Oogziekenhuis binnen de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling is geopereerd. Dat lijkt toch enigszins op recht praten wat krom is. De commissie-Borstlap trekt namelijk verstrekkende conclusies. Zij concludeert dat door de handelwijze van het ministerie de schijn van ongerechtvaardigde inmenging is gewekt. De commissie concludeert dan ook dat dit schuurt langs de randen van de wet. Is de minister het met het CDA eens dat je ook niet de schijn van ongerechtvaardigde inmenging wilt wekken? De handelwijze voor Het Oogziekenhuis en natuurlijk ook voor het Erasmus MC balanceert wel op het randje dan wel net over het randje van wat op basis van de regels mag. Kan de minister het CDA dan ook garanderen dat dit de enige twee zorginstellingen zijn waarbij het langs of over de randen van de wet heeft geschuurd? Want dit is ook het moment om alles op tafel te leggen.

De werkwijze tussen het ministerie en de Nederlandse Zorgautoriteit is vastgelegd in het Informatiestatuut. De minister geeft aan dat het ministerie zich keurig aan dat Informatiestatuut heeft gehouden. Maar ze negeert daarmee dat de commissie aangeeft dat dergelijke minutieuze regels niet passen en dat dit de werkwijze van de NZa en de relatie met het ministerie hindert. Dat zorgt ervoor — ik zeg het

even in mijn eigen woorden — dat het ministerie de NZa soms in een wurggreep kan houden. Graag een reactie van de minister hierop.

Ik wil de minister voorhouden dat rechtmatigheid niet de enige norm is. Alles wat binnen de regels kan, moet je niet altijd willen. Het gaat ook om bestuurlijke en ambtelijke zuiverheid. Dat zit niet in de regels. Dat zit in het gedrag. Dat zit in de werkwijze. Machtsbederf ligt namelijk altijd op de loer. Dat is het sluipend gevaar van bezoedeling van de ambtelijke en de politieke reputatie, van vervaging van normen. Dan gaat het bijvoorbeeld om het uitstellen van de publicatie van de rapporten van de NZa, zoals bij de langdurige zorg is gebeurd, omdat dit lastig uitkomt voor een debat in de Tweede Kamer. Ik wil dus ook graag een reactie van de minister op de politieke en ambtelijke zuiverheid van de gebeurtenissen.

Als er fouten gemaakt worden, moeten de feiten boven tafel komen, zoals bij het Erasmus MC. Maar het is wel een merkwaardig briefje dat we van de minister over de garantieregeling van het Erasmus MC hebben gekregen. Je zou het bijna een paniekbriefje kunnen noemen. Het oogt zo onzorgvuldig. De minister schrijft dat de NZa toen ten onrechte niet door de minister betrokken is bij de besluitvorming. Mijn vraag aan de minister is of het klopt dat in de beslisnota van de minister van 9 mei 2009 staat dat de garantieregeling van het Erasmus MC pas kan onder voorbehoud van de instemming van de NZa. Als het antwoord daar ja op is, is mijn vraag aan de minister waarom dat dan niet duidelijker in de brief terecht is gekomen. Een vraag die daarbij hoort is de volgende. De minister schrijft — ik waardeer die openheid — dat zij op 22 augustus op de hoogte is gesteld. Maar dit bevreedt toch enigszins, omdat die ambtenaren sinds 2011 weer actief met de garantieregeling van het Erasmus MC bezig zijn geweest. Hoe valt dit te duiden?

Het CDA vindt de onafhankelijke positie van de NZa van groot belang. Zij houdt toezicht op de rechtmatige besteding van de bijna 90 miljard die alle Nederlanders aan de gezondheidszorg betalen. Het CDA wil dat het vertrouwen in de NZa, het gezag van de NZa en de onderlinge verhouding tussen de NZa en VWS worden hersteld. Die verhouding moet onafhankelijk zijn. Daarvoor is het ook van belang dat we voortvarend te werk gaan. De commissie-Borstlap pleit ervoor om regulering en toezicht uit elkaar te houden. Dat is inderdaad een interessante suggestie. Ook doet de commissie-Borstlap het voorstel om een raad van toezicht in te stellen. De minister staat hier echter afwijzend tegenover. Waarom?

Ook vraagt de minister de NZa om voor de informatievoorziening en ICT binnen drie maanden met een robuust plan van aanpak te komen om een en ander op orde te stellen. Pardon? Ik bedoel, op 14 januari was al duidelijk wat er mis was met de ICT bij de NZa. Het was een puinhoop. Men ging er laks mee om. Er stonden privacygevoelige gegevens op schijven waartoe iedereen toegang had. Mijn vraag is eigenlijk: waarom is het nú nog niet opgelost? Waarom geeft de minister de NZa nog drie maanden extra de tijd, zodat ze bijna een jaar hebben om de meest elementaire vormen van gedrag gewoon weer op orde te krijgen?

Voorzitter. Het bezwaarschrift van de heer Gotlieb heeft dit in gang gezet, op tragische wijze. Het beeld dat ik van hem heb gekregen, is van een integer ambtenaar die zeer

gecommitteerd en loyaal was aan zijn werkgever en zijn werk.

Mevrouw Leijten (SP):

Voorzitter. Vandaag debatteren we eindelijk over het functioneren van de Nederlandse Zorgautoriteit met de minister die daarvoor verantwoordelijk is. De aanleiding is dramatisch. De zelfdoding van een toegewijd ambtenaar die geen uitweg meer zag, schokte te samenleving. Het besef dat je eruit gewerkt gaat worden, is uitermate beangstigend, aldus Arthur Gotlieb. Zijn bezwaarschrift is verwerkt tot een uniek boek, dat ik afgelopen weekend met een mengeling van bewondering en droefenis heb gelezen. Bewondering voor datgene waartoe een toegewijd ambtenaar in staat is en droefenis over de onzorgvuldigheid van zijn werkgever, de Nederlandse Zorgautoriteit.

Wat leren we van Arthur Gotlieb? We leren dat er bij NZa een verziekte bestuurscultuur heerst, een cultuur die egotripperij duldt en die een gebrek aan moreel besef tentoonspreekt. Er is sprake van een gebrek aan zorgvuldigheid die passend zou zijn voor een toezichthouder die waakt over de besteding van miljarden aan gemeenschappelijke zorgkosten. Ze is onzorgvuldig met privacygevoelige informatie, maar kent ook een afrekencultuur waarbij personeel als ware het een verzameling schepen jaarlijks aan een vloot-schouw wordt onderworpen.

De minister laat geen kans onbenut om de rol van de NZa als onafhankelijk toezichthouder te onderstrepen. Het tegendeel blijkt waar. Juist in individuele gevallen, zoals bij Het Oogziekenhuis in Rotterdam, heeft de minister, of het ministerie namens haar, druk uitgeoefend op de Nederlandse Zorgautoriteit. Borstlap constateert dat als het ministerie niet geïntervenieerd had, Het Oogziekenhuis geen geld toegekend was. Met andere woorden: wie de wegen kent, wellicht via de partijlijn, krijgt zaken wel geregeld. Waar was dan de uitgestoken hand voor bijvoorbeeld het Ruwaard van Putten Ziekenhuis, zo vraag ik de minister.

De minister verwijt haar voorganger dat hij niet in lijn met de regels zou hebben gehandeld, waar het gaat om de 300 miljoen aan leningen en garantstellingen voor het Erasmus Medisch Centrum. Kan ze eens duidelijk aangeven waar haar voorganger de fouten heeft gemaakt die ze zelf niet maakt? Dan zegt de minister dat ze het niet heeft geweten. Ik vind dat niet relevant. De minister had het moeten weten. Ze geeft haar voorganger een veeg uit de pan en zegt zelf: ik heb het niet het geweten. Het is niet fraai. Hoe moeten we het onder druk zetten van de NZa voor extra geld voor Het Oogziekenhuis en het Erasmus Medisch Centrum rijmen met de opmerking van de minister dat oneigenlijke staatssteun niet mag en het geen taak is van de overheid om ziekenhuizen de hand toe te steken? Dit is toch eigenlijk een sterk staaltje gelegenheidsargumentatie?

Van een onafhankelijke zorgvuldige rolverdeling tussen het ministerie en de Nederlandse Zorgautoriteit is geen sprake. Het schuurt, zegt de commissie-Borstlap. Hoeveel casus zijn er nog meer, die toevallig niet in het grote bezwaarschrift van de heer Gotlieb terecht zijn gekomen, maar die er wel zijn? Met andere woorden: wat weten we nog niet?

Verwevenheid, gunstbetoon, reisesjes, lunches, toedekken en een afrekencultuur. Wat vindt de minister hier nu van?

Vindt zij dat ook onwenselijk? Is ze bereid om zowel bij de Nederlandse Zorgautoriteit als bij het ministerie de boel uit te mesten, om ervoor te zorgen dat het algemeen belang wordt gediend waarbij zorggeld goed wordt besteed en de zorg ook goed toegankelijk blijft voor iedereen? Is ze bereid om te erkennen dat we geen afrekenmanagement nodig hebben, maar dienend management? Het nieuws van vandaag is dat de managers van de heer Gotlieb op non-actief zijn gesteld. Moet dat eigenlijk niet betekenen dat ook voormalig voorzitter Langejan op non-actief moet worden gesteld? We weten dat hij een andere functie heeft gekregen, maar als er blijkbaar zo verkeerd is gehandeld door het management dan heeft dat ook gevolgen voor de voorzitter. De trap veeg je van bovenaf schoon.

Wat deed de minister de afgelopen jaren? Samen met de staatssecretaris en ambtenaren praat zij, mede op kosten van de farmaceutische industrie, met het Apollo Netwerk. De top van het ministerie en de Nederlandse Zorgautoriteit blijven, ook op kosten van de farmaceutische industrie, reisesjes maken. De minister vindt het prima dat het ministerie op kosten van sponsors als zorgverzekeraars, accountants en hulpmiddelenfabrikanten zorginnovatierisesjes organiseert. Zelf ging ze ook. Het is een netwerk waarbij je op uitnodiging mag deelnemen en een kijkje neemt in München, Japan, Amerika, Zuid-Afrika en dichtbij in Londen. Zelfs in Turkije zijn ze geweest. Wie treffen we daar? We treffen daar de hoofdrolspelers van het afgelopen jaar: de top van de NZa, de top van het voormalig Erasmus, maar ook de voorzitter van het Nieuwegeinse ziekenhuis waarover we in de Kamer hebben gesproken. Het is ouwe-jongens-krentenbrood. Ik heb het daarmee nog niet eens gehad over de reisesjes die door anderen worden georganiseerd, door bijvoorbeeld Zeneca, Unisys en Pfizer. En misschien weten we nog wel meer niet, omdat dat niet in de krant heeft gestaan.

Ik vraag de minister vandaag, afstand te nemen van deze cultuur. Een congres om iets te leren? Prima! Men moet daarbij deelnemen op inhoudelijke gronden en op eigen kosten. Snuffelreisesjes, gesponsord door accountants en de industrie: niet doen!

Wat vindt de minister er nu van dat die top van de NZa met dit soort reisesjes meeding? Dat vroeg ik in juni aan haar. Zij zei: ik heb daarover nu nog geen oordeel, want ik laat een accountant onderzoek doen. We hebben de resultaten van dat onderzoek nu voor ons liggen. NRC-journalisten dreigen met een zorgvuldigheidsprocedure gericht op de accountant. Trekt de minister haar oordeel dat ze naar de Kamer heeft gestuurd, nu in? En baseert zij zich daarbij op het accountantsonderzoek? Er is nu een feitelijke verantwoording in de vorm van een bonnetje voor een hotelkamer. Is de minister het met mij eens dat dit niets zegt over de vraag of dat bonnetje er had mogen zijn? €700 voor een overnachting in een hotel vind ik niet maatschappelijk te verantwoorden.

De commissie-Borstlap heeft het over de onduidelijkheid in de verhouding tussen het ministerie en de NZa. Men noemt het voorbeeld dat het ministerie over conceptconclusies uitgebreid in discussie gaat. Aan het feit dat de NZa vervolgens zelf de conclusies aanpast, kan het ministerie niets doen. Deze redenering herkennen we. Die heeft de minister vorig jaar uitgebreid in de Kamer gebruikt toen ik vroeg naar het verschil tussen conceptconclusies en uiteindelijke conclusies. Vindt zij het nog steeds wenselijk dat het

ministerie meepraat over conceptconclusies? Of zullen we daar gewoon mee stoppen?

Dit brengt mij op de volgende vraag. Wanneer heeft de minister het rapport van de commissie-Borstlap gekregen? Ik wil graag weten of de minister de conclusies en de aanbevelingen heeft gekregen. Heeft zij daarover mogelijk met de commissie gediscussieerd of laten discussiëren? Uit de zin waarin staat dat het schuurt langs de randen van wat mag, komt toch wel iets naar voren. Ik krijg de indruk dat het rapport wel snoeihard en heel kritisch mocht zijn, maar dat er niet mocht worden vastgesteld dat de grenzen van de wet waren overschreden. Mevrouw Bruins Slot zei dat de minister eigenlijk heel blij in haar brief schrijft dat de commissie dat niet constateert. Ik wil graag weten of hierover overleg is geweest.

Ik wil daarbij graag weten of het klopt dat de presentatie is vervroegd. Als dat zo is, heeft dat dan te maken met de uitzending van ZEMBLA over Arthur Gotlieb en met de presentatie van zijn boek?

Veel dingen die ik in mijn bijdrage noem, zijn niet nieuw, maar het totaalbeeld is wel ontluisterend. Het ministerie, en de top van de Nederlandse Zorgautoriteit en van de zorg, zijn in ernstige mate verweven met elkaar. Dat gaat maar door. De minister weigert afstand te nemen van deze cultuur. Wegkijken en wegduiken kan niet meer. Wat gaat de minister leren van Arthur Gotlieb? Is zij in dezen de oplossing, of een onderdeel van het probleem?

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Voorzitter. Na jarenlang niet te zijn gehoord, stelde Arthur Gotlieb een bezwaarschrift samen tegen de manier waarop hij behandeld was door zijn werkgever. Hij had daarmee ook het doel, de toezichthouder in de zorg, de NZa, te verbeteren. Zijn werk werd door de NZa niet serieus genomen. Ik vind het verschrikkelijk dat hij vond dat hij in die situatie zijn leven moest beëindigen; een onbeschrijfelijk verlies voor de nabestaanden.

De integriteit en het functioneren van de belangrijkste toezichthouder in de zorg staan nu hevig ter discussie. De commissie-Borstlap heeft dit onderzocht. Vorige week werd een rapport opgeleverd. Klopt het dat dit op verzoek van het ministerie een week eerder was dan gepland? Zo ja, waarom? Waarom was de minister hierbij niet aanwezig? Het gaat immers om een belangrijk rapport.

Dat rapport vereist actie maar het roept ook veel nieuwe vragen op, vragen die vandaag door de verantwoordelijk minister moeten worden beantwoord. Voor D66 is de belangrijkste constatering van de commissie-Borstlap de problematische verhouding tussen het ministerie en de onafhankelijk geachte NZa. Hoewel wettelijk is vastgelegd dat het ministerie zich afzijdig moet houden van individuele gevallen, concludeert de commissie dat er op velerlei gebieden vanuit de ambtenarentop grote bemoeienis is met de NZa. Daarmee is de zelfstandigheid van de NZa op losse schroeven komen te staan.

De commissie-Borstlap heeft specifiek gekeken naar de casus van de bijgestelde marktscan en de subsidie aan Het Oogziekenhuis Rotterdam. Over die laatste casus zegt de commissie dat er weliswaar binnen de bestaande verant-

woordelijkheidsverdeling is geopereerd, maar dat door het ministerie de schijn van ongerechtvaardigde inmenging is gewekt, waarbij paden zijn verkend die schuren — het is hier al vaak gezegd — langs de rand van de wet.

Wat ons betreft zijn dat vergaande conclusies. Ik heb me dan ook gestoord aan de eerste reactie van de minister op de bevindingen van de commissie-Borstlap. In het persbericht dat VWS deed uitgaan laat de minister eigenlijk weten: ik heb niets fout gedaan. Bij de onthulling door ZEMBLA dat het Erasmus Medisch Centrum na bemoeienis van het ministerie 100 miljoen kreeg toegezegd voor een nieuwbouwproject, wees de minister in een kort briefje naar haar voorganger.

De heer Rutte (VVD):

Mevrouw Dijkstra refereert aan de conclusie van de heer Borstlap dat er dingen zijn gebeurd in de casus Het Oogziekenhuis die schuren langs de rand van de wet. De heer Borstlap concludeert ook dat het binnen de regels is gebeven, maar ik snap dat mevrouw Dijkstra zegt: zo hoort het niet, daar schrikken wij van. Maar, mevrouw Dijkstra, als u daarmee zo veel problemen hebt, hoe kijkt u dan achteraf naar uw inbreng in het debat over de NZa voor het reces, waarin u aan de minister vroeg of ze nog wel regie had over de NZa en of ze niet moest ingrijpen? Daarbij ging het over de toezichthoudende taak en daarbij kan en hoort de minister helemaal niet in te grijpen.

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

De minister heeft als verantwoordelijk minister een verantwoordelijkheid voor de NZa. Ten aanzien van fraude en zaken die zijn fout gegaan, heeft de minister wel degelijk een taak om in te grijpen.

De heer Rutte (VVD):

Voor het reces hebben we het gehad over de toezichthoudende taak van de NZa. Die trad wel degelijk op maar de vraag was of het OM niet ook iets had moeten doen. Mevrouw Dijkstra zei in dat debat: heeft de minister nog wel regie, moet zij niet ingrijpen? Uit het rapport blijkt dat de minister zich in dit geval binnen de regels heeft gedragen. Het schuurde wel, en daar zal ik het ook nog over hebben, maar nu zegt mevrouw Dijkstra opeens: nou, dat is wel heel erg. Zij riep in het vorige debat zelf op om in te grijpen. Dat is toch in tegenspraak met elkaar?

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Wat mij betreft praten we hier over twee verschillende zaken. We praten nu over de rol van de minister in een individuele zaak waarin een ziekenhuis zich tot de minister wendt met de vraag of zij iets kan ondernemen richting de NZa omdat het extra geld nodig heeft. Voor het reces hadden we het over fraude en de manier waarop de NZa al dan niet samen met het OM had ingegrepen. Dat is een heel andere kwestie. Dan praat je niet over een individueel geval.

De voorzitter:

Gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw **Pia Dijkstra** (D66):

De minister wees dus naar haar voorganger. Pas na tussenkomst van de Kamer gaf ze toe dat ze dit tot haar eigen verantwoordelijkheid rekende. Vandaag moest ik vlak voor het debat uit de pers vernemen dat twee leidinggevenden van de NZa op non-actief zijn gesteld. Daarom is mijn eerste vraag aan de minister: hoe kijkt ze nu eigenlijk terug op deze gang van zaken, en wil ze vandaag expliciet haar verantwoordelijkheid nemen?

Mevrouw **Leijten** (SP):

Ik heb toch nog een vraag aan mevrouw Dijkstra. Op 9 januari is het bezwaarschrift, dat de aanleiding is geweest voor de instelling van de commissie-Borstlap, ingediend. Op 8 april is de minister daarvan op de hoogte gesteld. Daar zit een nogal lange tijd tussen. Vervolgens stapt degene die dat niet eerder aan de minister meldde, op 17 juni op. Pas vandaag, acht maanden later, worden de twee managers op non-actief gesteld.

De **voorzitter**:

Wat is uw vraag?

Mevrouw **Leijten** (SP):

Wat vindt mevrouw Dijkstra van die chronologie?

Mevrouw **Pia Dijkstra** (D66):

Ik denk, gehoord de vraag en de inbreng van mevrouw Leijten, dat ik daarvan hetzelfde vind als mevrouw Leijten: het heeft wel erg lang geduurd. Ik hoor dus graag van de minister, en daarom vroeg ik het haar ook, hoe zij terugkijkt op die gang van zaken.

Mevrouw **Leijten** (SP):

Ik vind inderdaad dat het lang heeft geduurd. Waarom waren er eerst allerlei publicaties nodig voordat er intern werd opgetreden? Maar wat vindt D66, in het verlengde daarvan, van de houdbaarheid van het oordeel van de minister dat de voormalig voorzitter van de NZa goed heeft gehandeld en wat vindt D66 ervan dat ze de aantijgingen in de krant — als het al aantijgingen waren — naast zich neer kan leggen en hem een nieuwe functie heeft gegeven binnen de rijksdienst? Vindt mevrouw Dijkstra dat houdbaar? Als managers op non-actief worden gesteld, dan zou je toch ook zeggen dat de eindverantwoordelijke op non-actief wordt gesteld?

Mevrouw **Pia Dijkstra** (D66):

Ik zal daar in mijn inbreng op terugkomen en de minister vragen hoe zij daar zelf tegen aankijkt. Op grond van het antwoord zal ik mij een oordeel vormen.

De **voorzitter**:

Gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw **Pia Dijkstra** (D66):

Het rapport-Borstlap vraagt om acties. Wat mij betreft zijn die tweeledig. Ten eerste is een forse onderhoudsbeurt

noodzakelijk. Daartoe doet de commissie verschillende aanbevelingen, zoals het verankeren van "geen bemoeienis met individuele gevallen". Welke maatregelen neemt de minister hiervoor? De commissie beveelt verder aan om bij de NZa de rollen van regulering en toezicht uit elkaar te halen. D66 is daarvan een voorstander en vraagt de minister om dit op te pakken. Is zij daartoe bereid? Welke stappen gaat de minister in dezen zetten? Welke stappen gaat ze zetten om de NZa weer een echt onafhankelijke toezichthouder te laten worden? Welke termijn stelt ze zich daarbij voor?

Ten tweede wil mijn fractie weten of we nu alles weten. We weten nu dat met het Erasmus MC een compensatieregeling is getroffen op een op zijn minst merkwaardige wijze. De minister schrijft zelf dat dat onrechtmatig is geweest. Ze laat dit nu onderzoeken, maar hoe weten we nu of dit niet een topje van de ijsberg is? Heeft de minister er eigenlijk wel zicht op? En als ze dat niet heeft, wil ze dan alle bijzondere regelingen met zorgaanbieders vanaf 2006 onderzoeken?

Ik heb ook een vraag over de informatievoorziening aan de Kamer. Pas op 22 augustus zou de minister op de hoogte zijn geweest van de compensatie aan het Erasmus MC. Waarom heeft de minister de Kamer toen niet direct geïnformeerd? En hoe kan het eigenlijk dat ze dat niet wist? Waarom is ze er niet over ingelicht in bijvoorbeeld 2010, bij de start van haar ministerschap? Zoals al eerder is gezegd: vanaf 2011 zijn ambtenaren al bezig met het uitwerken van die regeling. Hoe kan dat? ZEMBLA zegt bovendien het ministerie al op 14 augustus te hebben geïnformeerd. Waarom duurt het dan nog acht dagen voordat dat bij de minister terechtkomt?

De commissie-Borstlap heeft naar aanleiding van het Gotlieb-dossier ook de privacy rondom vertrouwelijke informatie onderzocht. De commissie concludeert dat de beveiligingsnormen bij de NZa op papier in orde waren maar dat het in de praktijk te vaak misging. Voorbeelden zijn het gebruik van onbeveiligde USB-sticks en een openbare V-schijf met vertrouwelijke informatie, waar zelfs uitzendkrachten bij konden. Kan de minister garanderen dat dit nu niet meer gebeurt?

De commissie is niet tegengekomen dat vertrouwelijke informatie van de NZa naar buiten is gelekt, maar ze geeft ook aan dat dat niet specifiek is onderzocht. D66 stelt daarom voor om een nader privacyonderzoek uit te voeren. Is de minister daartoe bereid?

De NZa heeft inmiddels privacymaatregelen genomen en werkt aan een privacyplan. Een belangrijke conclusie van de commissie is dat het ontbreekt aan een gezaghebbende security officer. Ik hoor graag van de minister of die er inmiddels is.

Naar aanleiding van een NRC-publicatie heeft accountantskantoor Flynth de declaraties van het NZa-bestuur onderzocht, zoals hier al eerder werd genoemd. Het concludeerde dat vrijwel alle declaraties in orde waren — hetgeen overigens niets zegt over het ethisch handelen — maar in het NRC staat dat het rapport fouten en verkeerde aannames bevat. Er zouden bijvoorbeeld wel degelijk indirect reizen zijn betaald door organisaties die onder toezicht staan of door bedrijven die opdrachten van de NZa ontvingen. Ik

krijg daar graag een reactie op van de minister, want deze kwestie mag niet in de lucht blijven hangen. Is de minister bereid om het onderzoek eventueel over te laten doen? Of denkt de minister dat er een andere manier is om ervoor te zorgen dat dit niet in de lucht blijft hangen?

De verhouding tussen de toezichthouder, het ministerie en het zorgveld heeft nu te veel de schijn van een ons-kent-onscultuur.

De voorzitter:

Ik stel voor om eerst mevrouw Klever even het woord te geven, want haar vraag gaat vast nog over het vorige punt.

Mevrouw Klever (PVV):

Mevrouw Dijkstra van D66 heeft het over de dienstreisjes van de NZa. We weten natuurlijk allemaal dat dit al een tijdje gaande is. We weten dat al een tijdje. Het gaat om schimmige overlegclubjes, netwerkjes en ambtenaren die zich laten fêteren aan de Côte d'Azur. Alle deze overlegclubjes en reisjes resulteren in wetgeving en D66 stemt altijd mee met de wetgeving van deze minister. Hoe kijkt de woordvoerder van D66 daar nu tegen aan?

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Ik denk dat het heel belangrijk is dat alle partijen uit het zorgveld ideeën met elkaar uitwisselen en dat zij ook van elkaar weten waar zij staan. Ik vind het heel belangrijk dat het transparant is waar een organisatie als de NZa bij aanwezig is en op welke manier dat is bekostigd, waarbij de voorkeur uitgaat naar bekostiging door de organisatie zelf, zoals de minister zelf heeft gezegd en wij ook vinden. Ik vind het heel belangrijk dat daarover een duidelijke verslaglegging is binnen de organisatie, zodat je zicht hebt op hetgeen is besproken en de wijze waarop daar gevolg aan wordt gegeven. Transparantie is dus inderdaad heel belangrijk.

Mevrouw Klever (PVV):

Ik ben het er met mevrouw Dijkstra over eens dat het transparant moet zijn op welke reizen ze daar gaan en met wie. Nu weten we van de voorzitter van de NZa dat hij de afgelopen vier jaar 22 buitenlandse reisjes heeft gemaakt, waarvan driekwart betaald werd door private partijen. Ondertussen geeft de NZa ook het advies aan de minister om de vrije artskenkeuze af te schaffen. Als wij weten dat er allerlei dienstreisjes en lobbyactiviteiten zijn geweest, in hoeverre kunnen wij er dan op vertrouwen dat dit advies op onafhankelijke wijze tot stand is gekomen? Ik kan er niet bij dat het onafhankelijk is.

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Het is natuurlijk heel lastig om precies in kaart te brengen wat waar op welk moment is besproken en invloed heeft gehad op een advies. Voordat je een advies afgeeft, is het belangrijk dat je met iedereen spreekt die ermee te maken heeft. In die zin is het goed dat de voorzitter van de NZa hierover contacten heeft met de mensen in het veld. Ik kan niet beoordelen of dat elke keer aan de orde is geweest en of er tijdens die reizen een bepaalde richting is aangegeven. Daarom wil ik ook dat dit transparant is. Ik wil daar namelijk

inzicht in hebben. Bovendien wil ik weten wanneer er met wie gesproken is. Voor mij gaat het er niet om dat wij nu met terugwerkende kracht zeggen dat alle adviezen die de NZa in al die jaren heeft uitgebracht, niet deugen. De NZa heeft immers heel veel zaken opgepakt die door medewerkers zoals Arthur Gotlieb, zoals wij hebben kunnen lezen, heel voortvarend en precies zijn uitgevoerd.

Mevrouw Leijten (SP):

Ik steun het verzoek om zo'n overzicht eigenlijk wel. Ik heb de minister eerder al om zo'n overzicht van haar eigen ambtenaren gevraagd, maar dat verzoek heeft ze toen weggewimpeld. Ze vond dat zonde van haar tijd. Ik neem aan dat de woordvoerder van D66 een dergelijk antwoord vandaag niet accepteert.

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Ik doelde er niet zozeer op dat de Kamer elke keer een overzicht wil. Ik vind het echter wel belangrijk dat binnen een organisatie gedocumenteerd is waar het nu eigenlijk om gaat bij die congressen en reizen.

Mevrouw Leijten (SP):

Dat ben ik wel met mevrouw Dijkstra eens. Zodra je documenteert om welke reden en met wie je ergens naartoe gaat en op welke wijze dat betaald is, kun je namelijk heel eenvoudig zo'n overzicht sturen op verzoek van de Kamer. Dan hoeft het niet zo veel werk te zijn. Dat was namelijk de reden van de minister om mijn verzoek af te wimpelen. De minister heeft eerder gezegd dat wij er vertrouwen in moeten hebben en dat ambtenaren onafhankelijk genoeg kunnen zijn, ook als zij, wellicht gesponsord, op reis gaan. Ik ga ervan uit dat D66 voorstander is van een strakkere richtlijn voor deelname, namelijk in ieder geval registratie. Ik ga ervan uit dat het wegwimpelen dat de minister het afgelopen jaar en het jaar daarvoor heeft gedaan, niet meer mag van D66.

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Ik ben heel benieuwd wat de minister daarvan vindt en hoe zij dat voor zich ziet. Wij zijn er hier inmiddels allemaal wel van overtuigd dat het inzichtelijk en transparant moet zijn.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Mevrouw Dijkstra zei zojuist opgelucht dat er eindelijk twee mensen op non-actief zijn gesteld, maar misschien is het goed om te zeggen dat het niet om non-actief gaat maar om rust. Ik zie zojuist een nieuwsbericht. De directeur van Cure gaat alleen iets eerder op vakantie, zo is in goed overleg afgesproken. Met de andere leidinggevende is afgesproken dat hij de komende dagen niet op kantoor komt. Zij hebben een zware tijd achter de rug en kunnen op dit moment wel wat rust gebruiken. Zojuist was mevrouw Dijkstra heel opgelucht dat zij op non-actief zijn gesteld. Wat vindt mevrouw Dijkstra hiervan?

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Ik hoor dat nu. Volgens mijn informatie was er sprake van non-actief. Ik sprak de minister erop aan dat wij dat uit de pers moesten vernemen. Misschien wordt nu duidelijk dat

het niet klopt. Ik wil weten wat de minister hiervan vindt en wat de maatregelen binnen de NZa zullen zijn, nu wij zo veel inzicht hebben gekregen in wat er allemaal fout is gegaan.

Mevrouw **Bruins Slot** (CDA):

Dat deel ik met mevrouw Dijkstra.

De voorzitter:

Mevrouw Dijkstra vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Pia Dijkstra** (D66):

Ik sprak over de ons-kent-onscultuur in de verhouding tussen toezichthouder, ministerie en zorgveld. Daar heeft het althans de schijn van. Dat hebben wij voor de zomer ook geconstateerd bij het debat over de NZa-fraude, toen het beeld ontstond van een toezichthouder die te veel op schoot kruipt bij de zorgpartijen die hij zelf moet controleren. Dat vereist, naast formele maatregelen, ook een cultuurverandering. Een cultuurverandering die de omgang met zowel externen als internen moet omvatten. Wil de minister de NZa vragen om dit mee te nemen in de actieplannen? Welke lessen kunnen wij volgens de minister trekken uit de bankensector, die eveneens met dit cultuurprobleem te maken heeft gehad?

Tot slot. Als de toezichthouder, die moet zorgen voor een transparante, toegankelijke en betaalbare zorg, zich niet onafhankelijk kan opstellen, zijn de patiënt en de premiebetaler uiteindelijk de dupe. Het is daarom des te belangrijker dat de minister en de NZa nu snel orde op zaken stellen.

De heer Rutte (VVD):

Ik hoor dat mevrouw Dijkstra aan het eind van haar betoog is gekomen. Halverwege haar betoog maakte zij het punt dat het ministerie zich in de regelgevende taak niet moet bemoeien met individuele gevallen. Daar voel ik wel een beetje in mee. Ik kom even terug op het debat van voor het reces. Dat ging echt over een individuele casus, namelijk het St. Antonius Ziekenhuis, en het verkeerd declareren door dat ziekenhuis. Mevrouw Dijkstra vond toen dat de minister moest ingrijpen bij de NZa, omdat zij geen regie meer zou hebben op de toezichthoudende functie van de NZa. Dat is nog veel erger dan schuren, dat is ingrijpen bij een onafhankelijke toezichthouder. Hoe verdraagt zich dat met wat mevrouw Dijkstra vandaag zegt?

Mevrouw **Pia Dijkstra** (D66):

Ik ben daarop al ingegaan. Ik heb gezegd dat het over een duidelijk andere situatie ging. Het ging over de vraag in hoeverre het OM betrokken was bij een fraudezaak en in hoeverre de regels die daarvoor zijn afgesproken in het overleg, werden nageleefd. Dat ging expliciet daarover. Dat is iets anders dan een individueel ziekenhuis dat vraagt om een andere behandeling dan andere ziekenhuizen en dat voorrang krijgt omdat het de weg weet naar het ministerie en misschien wel naar de NZa. Dat levert een ongelijk speelveld op voor die ziekenhuizen die die toegang niet hebben en die dat niet hebben gedaan. De commissie heeft duidelijk gezegd dat, als Het Oogziekenhuis zich niet tot de minister had gewend, deze bijzondere regeling er waar-

schijnlijk niet was gekomen. Dat vind ik iets heel anders dan waarover wij voor het reces spraken.

De heer Rutte (VVD):

Ik deel met mevrouw Dijkstra dat het iets anders is wanneer de regulerende taak van de NZa schuurt met de regulerende taak van het ministerie. Dat schuren is ongewenst, maar enigszins begrijpelijk. Het is echter onbegrijpelijk dat mevrouw Dijkstra vindt dat er in een individueel geval, namelijk de casus van het St. Antonius Ziekenhuis, door de minister moet worden ingegrepen op de toezichthoudende taak, waar echt een muur omheen staat en die een zelfstandige harde bevoegdheid is van de NZa. Ik zie dat het verschil er is, maar dat maakt het alleen maar erger. Kan mevrouw Dijkstra uitleggen waarom ik dat verkeerd zou zien?

Mevrouw **Pia Dijkstra** (D66):

Ik heb daartoe nu een paar pogingen gedaan en daar wou ik het bij laten.

De voorzitter:

Dat kan. Dank u wel.

De heer Klaver (GroenLinks):

Voorzitter. Deze minister wordt geprezen om haar systeemcapaciteit en haar doorzettingsvermogen om de beweging die in 2006 is ingezet naar marktwerking in de zorg, te vervolmaken. In het voorjaar boekte de minister een mooi succes, vanuit haar perspectief gezien, toen winstuitkering voor ziekenhuizen mogelijk werd gemaakt. Soms lijkt het alsof de minister denkt dat zij de geschiedenisboeken zal ingaan als de minister die de marktwerking in de zorg veilig heeft gesteld. Ik denk dat de komende jaren cruciaal worden om te kijken of de marktwerking echt geslaagd is. Om de marktwerking echt te laten slagen heb je een stevige toezichthouder nodig. Daarom is het belangrijk om in dit debat te kijken of de minister de systeemverantwoordelijkheid voor het toezicht op die markt nog wel goed onder de knie heeft, of zij daar nog wel controle over heeft.

In dat licht bezien is het goed dat het rapport van de commissie-Borstlap er ligt. Daarmee is helderheid geschapen over het functioneren van de NZa en de relatie met het ministerie van VWS. Zelfs de presentatie van het rapport kon echter niet voorbijgaan zonder relletje. Er zou een vervroegde deadline voor publicatie aan de commissie zijn opgelegd, aldus een journalist van ZEMBLA. Kan de minister dit bevestigen of ontkennen? Wanneer hebben haar ambtenaren contact gehad met de commissie over het publiceren van dat rapport? In de media las ik dat het verweer van het ministerie was dat helemaal niet is verzocht om eerder te publiceren, maar om zich aan de eerder afgesproken deadline, namelijk 31 augustus, te houden. Wanneer is er contact geweest tussen het ministerie en de commissie om zich aan de oorspronkelijke deadline te houden? De politieke vraag is of dat was voor of nadat er contact is geweest met de redacteurs van ZEMBLA.

Ik ben blij dat de minister een robuust plan van aanpak wil voor het hervormen van het beleid rond ICT-voorzieningen

en het personeelsbeleid van de NZa. De conclusie uit het rapport-Borstlap dat klokkenluider Gotlieb over een periode van drie jaar verwaarloosd is, dwingt daartoe. Een ander advies van de commissie-Borstlap betreft meer rolvast handelen van VWS-ambtenaren en van medewerkers van de NZa. Dat is belangrijk. Uit de casus van het Erasmus, Het Oogziekenhuis in Rotterdam en de conclusie van de commissie-Borstlap dat ambtenaren van VWS langs de wet schuren, als het gaat om het contact met de NZa, blijkt dat scherpere rolverdeling en controle nodig zijn. Hoe gaat de minister toezien op deze rolvastheid?

Dan kom ik op de dienstreezen van bestuurders. Volgens de commissie-Borstlap is uit het accountantsonderzoeken naar de reizen van de NZa-bestuurders op enkele uitzonderingen na niets gebleken van onjuistheden of onregelmatigheden, hoewel de regels niet altijd even eenduidig zijn. De hoofdredactie van de NRC plaatste echter kritische kanttekeningen bij het accountantsrapport dat door Flynth Audit is opgesteld in opdracht van de minister, en concludeert dat het accountantsrapport is gebaseerd op feitelijke onjuistheden, aannames en omissies.

Kan de minister ingaan op deze conclusies van de NRC? Waarom staan er aannames, omissies en onjuistheden in een accountantsrapport over zo'n gevoelig thema, waar de belangen zo groot zijn? Waarom zijn niet alle belastende passages uit de publicatie van 14 juni 2014 onderzocht? Waarom wordt de indirecte financiering van bestuursreizen, bijvoorbeeld via een congresorganisatie, niet aangemerkt als in strijd met de regels? Waarom stelt het rapport van Flynth dat een bedrijf als Unisys geen diensten heeft geleverd aan de NZa, terwijl dit volgens de NRC wel het geval blijkt te zijn? Graag een reactie.

Ik stel deze gedetailleerde vragen, waarop ik ook een gedetailleerd antwoord wil, omdat het niet gaat om de feiten die door de NRC en het accountantsbureau zijn aangeleverd, maar om de politieke beoordeling van die feiten door de minister. Daarbij wil ik graag wat meer achtergrond.

Voorzitter. Ik richt mij tot u. U wijst in deze Kamer met enige regelmaat op de regel in dit huis dat wij niet spreken over minister Schippers, maar over de minister van Volksgezondheid. Het gaat namelijk niet om de naam maar enkel om de functie. Het is soms heel vervelend voor een Kamerlid als u dat doet, maar u hebt wel gelijk. Dat komt door het feit dat, ook al is het ambt door verschillende personen bekleed, de minister staatsrechtelijk altijd dezelfde persoon is, aangezien hij of zij verantwoordelijk is voor alles wat andere personen in het verleden als minister hebben gedaan. Ik zal me in dit debat, zeker gelet op de Erasmuszaak, dan ook aan uw regel proberen te houden.

ZEMBLA, maandag 1 september. In 2009 is er 100 miljoen voor nieuwbouw verleend aan het Universitair Medisch Centrum Erasmus. In mei 2009 zou VWS druk op de NZa hebben uitgeoefend om dit toe te kennen. De afspraak tussen VWS en het Erasmus is 11 mei 2009 gemaakt. Op 1 juli 2009, nog geen twee maanden later, was er in de Kamer een algemeen overleg over kapitaaleisen, waar de minister van VWS uitgebreid sprak over de problematiek van ziekenhuizen inzake het bekostigen van verbouwingen. De minister heeft, zo lijkt het tijdens het debat, het besluit over de 100 miljoen voor het Erasmus bewust niet aan de Kamer gemeld. Wij zijn erg benieuwd naar het besluit dat de minister gaat nemen omtrent de juridische en politieke

gevolgen van het onterechte besluit en het besluit van de minister om hierover niet te informeren. Kan de minister misschien al wat meer hierover zeggen?

De minister stelt dat de toezegging die de minister in 2009 aan het Erasmus deed, in strijd lijkt met de regels die gelden ten aanzien van staatssteun en haar eigen beleidslijn. Wat bedoelt zij met haar "eigen beleidslijn"? Ik deel de mening dat het hierop lijkt en ik verwacht dat de minister noodzakelijke conclusies zal trekken indien het waar blijkt te zijn. In haar brief van 1 september geeft de minister aan dat eind 2011 bleek dat er tussen de NZa en het Erasmus vragen bestonden over de interpretatie van de brief van VWS aan de NZa in 2009. Als gevolg hiervan is het Erasmus een overleg gestart met VWS over de interpretatie van de regeling. Waarover ging dit interpretatieverschil? Als het niet in lijn was met het beleid, waarom is de minister daarover dan niet geïnformeerd?

Dit overleg tussen het Erasmus en VWS vond plaats vanaf 2011 tot de dag van vandaag. Aangezien de minister heeft aangegeven pas op 22 augustus 2014 op de hoogte te zijn gesteld van de zaak, betekent dit dat ambtenaren van VWS dit drie jaar lang niet op het bureau van de minister hebben gelegd. Bovendien meldt Het Financieele Dagblad dat redacteurs van ZEMBLA al op 14 augustus vragen stelden aan VWS over de Erasmuszaak. Alsnog is de minister toen een week lang niet geïnformeerd over deze zaak. Graag hoor ik van haar of dit klopt en zo ja, hoe zij dit beoordeelt. Had zij niet gewoon op de hoogte moeten zijn?

Ik kom tot een afronding. Ik spreek niet vaak met de minister van Volksgezondheid. Ik ben slechts vervanger op dit dossier. Een van de vorige keren dat ik met haar sprak, was in het debat over het eventueel houden van de Olympische Spelen in 2028 in Nederland. Ook toen zei de minister dat de Kamer niet was geïnformeerd over een negatief kosten-scenario, doordat een notitie hierover onderin het departement was blijven hangen. Hoe vaak gebeurt het eigenlijk, zo vraag ik de minister, dat zij niet goed wordt geïnformeerd door haar eigen ambtenaren? Welke maatregelen neemt ze om in de toekomst beter te worden geïnformeerd door haar departement om van cruciale informatie te worden voorzien en die vervolgens ook te kunnen doorspelen naar de Tweede Kamer? Ik verwijs maar naar één ander debat. Het kan natuurlijk ook aan mij liggen dat het toevallig in die twee debatten gaat over informatie die niet wordt gegeven. Mijn allerlaatste zin: Arthur Gotlieb was een Cassandra tegen wil en dank; wat gaat de minister doen om ervoor te zorgen dat zijn strijd niet voor niets is geweest?

De heer **Slob** (ChristenUnie):
Mevrouw de voorzitter. Ik heb evenals een aantal andere collega's dit weekend het verweerschrift van Arthur Gotlieb dat tot boek is bewerkt, gelezen. Het ligt op mijn plek in de Kamer. Ik moet zeggen dat het mij diep raakte: de worsteling, de pijn, de strijd die gestreden werd. Ik hecht eraan om ook vanaf deze plek, nu we hierover spreken, mijn meeleven te uiten aan de familie, de vrienden en ook zijn collega's. Ook die laatste groep is natuurlijk geraakt door datgene wat is gebeurd. Ik doel op al die mensen binnen de NZa die, naar ik aanneem, naar eer en geweten hun werk proberen te doen. Als wij het boek lezen, naast het rapport van de commissie-Borstlap en een aantal andere publicaties over het functioneren van de NZa, in schrift en op beeld,

zijn wij verplicht om echt lessen te trekken uit datgene wat er gebeurd is. Wij moeten lessen trekken uit het bezwaarschrift, uit het rapport en uit die andere publicaties. Dat zie ik ook als een belangrijk doel van dit debat. Wij moeten laten zien dat wij die lessen trekken. Dat vraag ik ook van de minister.

De NZa is toezichthouder en toezicht houden is geen vrijblijvende zaak. Het is — ik citeer de titel van het WRR-rapport — toezien op publieke belangen. Met name in de zorg zijn de publieke belangen heel erg groot. Er gaat ontzettend veel gemeenschapsgeld in de zorg om. Dat zijn bestedingen waarop moet worden toegezien. Het gaat om vele, vele miljarden. Dat betekent dat toezicht boven iedere kritiek verheven moet zijn. Het is niet voor niets dat wij de NZa een zorgautoriteit noemen. Autoriteit moet je iedere dag opnieuw bewijzen. Dat betekent dat je professioneel moet werken en dat je onafhankelijk moet functioneren. Er mag geen schijn van belangenverstrengeling zijn. Het bezwaarschrift van de heer Gotlieb en het rapport van de commissie-Borstlap tonen aan dat dit bij de NZa niet boven alle twijfel verheven is. En dat is niet acceptabel.

De eerste reacties van de minister oogden misschien onbedoeld wat defensief. Ze ademden de sfeer van damagecontrol. Ik vraag de minister, ik vraag ons allen, ik vraag zeker ook degenen die in deze sectoren werkzaam zijn om een open houding aan te nemen en zowel het rapport als alles wat er aan stukken onder schuilgaat, uiterst serieus te nemen. Ook de situatie moet serieus worden genomen. Er moet gehandeld worden. Dan is er daadkracht nodig. Natuurlijk is er het een en ander gebeurd: er zijn commissies aan het werk gezet, er zijn rapporten opgesteld. Maar als ik de reacties op het rapport van de commissie-Borstlap lees, dan valt het mij op dat een heel aantal zaken verder wordt doorgeschoven. Dat luistert natuurlijk nauw. Het moet uitermate zorgvuldig gebeuren. Je kunt niet van de ene op de andere dag heel ingrijpende keuzes maken, bijvoorbeeld inzake het takenpakket van de NZa. Maar ik vind bepaalde zaken wel vreemd. Het bezwaarschrift was al in april in handen van de minister. Waarom lezen wij dan in september dat er toch nog een aantal maanden genomen moet worden om te komen tot robuuste actieplannen inzake de ICT? Daar had toch gelijk al veel handelender kunnen worden optreden en doorgepakkt? Het rapport van de commissie-Borstlap had dan als een soort bevestiging kunnen worden opgevat. Ik vraag de minister om dit ook echt met voortvarendheid op te pakken en te zorgen dat datgene gebeurt wat moet gebeuren en wat niet langer op zich mag laten wachten dan nu, als ik de brief lees, in een aantal situaties gebeurt. Ik vraag de minister ook naar de personele consequenties die voortvloeien uit datgene wat gebeurd is. Ons past terughoudendheid — de Kamer moet niet op de stoel van personeelsfunctionarissen gaan zitten en beoordelingen gaan geven — maar toch wringt het. Een paar uur voor het debat las ik over mensen die op non-actief zijn gesteld, maar ik hoor daarnet dat dat gewone rustmomenten zijn. Ik weet niet wat er gebeurt en ik vraag de minister om heel concreet aan te geven wat er gebeurt. Het werkt sanerend als er opgetreden wordt als er aantoonbaar gefaald is, ook in personele situaties met heel ernstige gevolgen. Ons past aan de ene kant terughoudendheid, maar aan de andere kant moet er gehandeld worden.

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA):

Ik hoor de heer Slob zeggen dat ons terughoudendheid past in personeelszaken. Dat deel ik met hem. Hij zei ook dat er actie moet worden genomen als er sprake is van aantoonbaar falen van mensen. Wat zegt het over de cultuur binnen de NZa of over de huidige interimmer dat een paar uur voor het debat naar buiten wordt gebracht dat er twee mensen uitgegooid zijn? Ik zeg dat nog los van de vraag of het terecht is of niet. Wij hebben hier eerder een casus gehad waarin de NZa net voor een Kamerdebat tot actie overging. De interimmer is op pad gestuurd met de opdracht om de boel intern te verbinden. Wat vindt de heer Slob van het moment, zo vlak voor het Kamerdebat? Wat straalt dat uit?

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Ik weet nog niet precies wat er gebeurd is, omdat wij daar nu tegenstrijdige berichten over horen. Non-actief of rustperiodes, zegt u maar wat daar precies gebeurt. Ik vind het heel curieus dat dit net enkele uren voor het debat naar buiten kwam. Ik weet niet op welke wijze dit naar buiten is gekomen. Los daarvan is het ontzettend belangrijk, als je merkt dat in die cultuur dingen hebben kunnen ontstaan en soms jarenlang hebben kunnen voortwoekeren, dat er wordt ingegrepen. Dat betekent soms ook dat je daaraan personele consequenties moet verbinden. Wij kunnen dit niet doen, dat moeten de verantwoordelijken doen. Het staat voor mij heel duidelijk voorop dat het moet gebeuren. Ik vraag de minister om vanuit haar verantwoordelijkheid, die ook terughoudend is, hierop in te gaan.

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA):

Dat gevoel van curiositeit delen wij. Ik ben benieuwd of de minister op de hoogte is gesteld van deze actie vlak voor het debat.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Voorzitter, mag ik deze vraag via u doorgeleiden aan de minister?

De **voorzitter**:

Dat mag.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Ik sluit mij aan bij de kritische opmerkingen die zijn gemaakt over hoe het met de declaraties is gegaan. Bij het functioneren van een zorgautoriteit mag geen schijn van belangenverstrengeling aanwezig zijn. De berichten over declaraties wijzen erop dat die schijn er wel is en misschien is het zelfs meer dan schijn. Ik vraag de minister in te gaan op de reactie van de NRC op het accountantsrapport, want dit kan niet onbesproken blijven. Het lijkt mij goed dat hierover duidelijkheid wordt geboden. Is men binnen de grenzen gebleven, waarbij je nog gevoelens kunt hebben over de bedragen die rondgaan, of is men echt over de grenzen heengegaan? Ook als men binnen de grenzen is gebleven, is het misschien toch nodig om te bekijken of hiervoor strakkere regels moeten gelden. Wij praten hier niet alleen over gemeenschapsgeld, maar ook over verbindingen met organisaties die uiteindelijk soms die autoriteit tegenover zich moeten vinden. Er zal dan met gezag gesproken moeten kunnen worden. Dat kan niet als je je in allerlei situaties

met hen hebt begeven waarin dit gezag langzaam maar zeker toch minder wordt.

Mevrouw Leijten (SP):

De heer Slob zegt dit op een heel goede manier: als je elkaar vriendschappelijk overal tegenkomt, wordt het moeilijk af en toe ook stevig te opereren. Die schijn zou je niet moeten willen. Dat delen wij volledig. Nu weten wij dat aan die reisjes en die verwevenheid ook de top van het ministerie deelneemt. Vindt de heer Slob dat in dat geval precies dezelfde beoordeling moet plaatsvinden en dat er gezegd moet worden: wij laten geen enkele schijn toe en dit moet gewoon niet meer worden gedaan?

De heer Slob (ChristenUnie):

In ieder geval moet er geen enkele schijn zijn als het gaat om het betalen van dat soort reizen. Op het moment dat je je laat betalen door anderen, bijvoorbeeld door de farmaceutische industrie, om een willekeurig voorbeeld te gebruiken, wordt het lastig, zeker als ook nog partners een rol spelen. Het kan ook lastig zijn als later een vrij harde boodschap moet worden overgebracht, bijvoorbeeld: "dit medicijn laten wij niet toe" of "wij gaan hier deze prijs aan geven" of noemt u maar op wat er allemaal kan gebeuren. Het kan soms dus heel functioneel en goed zijn om bij dergelijke overleggen te zijn. Je kunt je altijd de vraag stellen of dit ver weg moet of dichtbij kan. Ik wil niet treden in afwegingen die gemaakt moeten worden. Ik neem aan dat professionals dat ook goed kunnen doen. Als het gaat om het betalen of om het op die wijze je laten fêteren, vind ik dat je daar duidelijk in moet zijn en het niet moet doen. Voor zover ik begrepen heb, worden de kosten voor mensen die er vanuit het ministerie naartoe gaan, altijd door het ministerie zelf betaald. Ik zou het uitermate kwalijk vinden als dit niet zou gebeuren.

Mevrouw Leijten (SP):

Die informatie vragen wij regelmatig op en krijgen wij niet altijd, maar laten wij hopen dat dit nu einde verhaal is. Wij weten ook dat het Apollo Netwerk is opgezet door het ministerie. Dit is een publiek-private samenwerking waarin de farmaceutische industrie en het ministerie een soort rondetafelgesprek hebben. Wij zijn hierover niet geïnformeerd. Dit is naar buiten gekomen via journalistiek onderzoekswerk. Naast de reactie van de commissie-Borstlap stuurden wij de minister ook de begroting toe, zodat wij eindelijk konden inzien hoe dat werkt. Vindt de heer Slob dat de minister, als zij moet werken aan het oplossen van de schijn van belangenverstremming bij de NZa, dit ook voor haar eigen ministerie zou moeten doen?

De heer Slob (ChristenUnie):

Ik denk dat het heel goed is dat ambtenaren die een verantwoordelijkheid dragen voor zorg en op bepaalde deelterreinen met heel grote zaken bezig zijn, goede contacten hebben met andere betrokkenen in het zorgveld. Je zult jezelf echter altijd bewust moeten zijn van het feit dat je professioneel afstand moet houden; dat is een risico dat je loopt. Je moet heel nadrukkelijk weten wat je begrenzingen zijn en waar je verantwoordelijkheden liggen. Het is niet de bedoeling dat de angst gaat regeren, dat er helemaal geen contacten meer zijn en dat mensen elkaar niet meer spreken,

want het is juist goed dat zij dat doen. Dan kan het heel goed zijn dat je mensen bij elkaar roept, met elkaar aan tafel gaat zitten en de ontwikkelingen doorneemt, maar er moet wel een professionele afstand zijn. Als die grenzen gaan vervagen, wordt het heel gevaarlijk.

Dat brengt mij gelijk bij mijn volgende punt, de situaties waarin het schuurde in de wettelijke verdeling van verantwoordelijkheden tussen ministerie en NZa. Wij hebben een paar voorbeelden daarvan al heel concreet benoemd. Dan gaan we ook niet met de vinger naar voorgangers wijzen, maar zullen wij met elkaar heel concreet moeten bekijken wat daar exact is gebeurd. Het mag niet eens schuren, omdat de rolverdelingen heel duidelijk in de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen verwoord zijn. Als een minister moeite heeft met een keuze die de NZa gaat maken, heeft zij gewoon de wettelijke bevoegdheid om een onwettig besluit eventueel zelfs te vernietigen, zoals in artikel 22 van die wet staat. Dat gebeurt dan wel heel transparant en onderbouwd. Daarom vraag ik de minister waarom er in de situaties waarin er sprake leek te zijn van beïnvloeding en waarin gesprekken hebben plaatsgevonden, niet die afstand gehouden is. Waarom heeft de minister — ik spreek haar aan in haar functie en dit geldt dus ook voor haar voorganger — dat instrument niet bij de hand gehouden voor het geval dat echt nodig was? Er kunnen namelijk inderdaad redenen zijn om toch anders te handelen dan de NZa in haar grote wijsheid besluit.

Tot slot. Ik had ook minister Blok graag hier zien zitten, want deze situatie rondom de NZa staat niet helemaal op zichzelf. In het afgelopen jaar is hier in de Kamer verscheidene malen met andere bewindspersonen over toezicht gesproken. Er is gesproken over toezicht bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Wij hebben reeds langjarig een discussie over toezicht op het bankwezen. Er wordt gesproken over toezicht op de chemische industrie en bepaalde problemen die zich daar hebben voorgedaan. Ik constateer dat het toezicht in Nederland in een aantal opzichten goed functioneert, maar dat er van tijd tot tijd ook gerede twijfel is over het toezicht. Juist als het gaat om publieke belangen die gediend moeten worden, mag die twijfel er niet zijn. De WRR heeft minister Blok precies een jaar geleden, op 9 september 2013, een indrukwekkend rapport overhandigd. Dat rapport was ongelooflijk dik, er lagen nog heel veel deelrapporten onder en allerlei sectoren kwamen erin aan bod, waaronder de zorg. In dat rapport wordt een aantal aanbevelingen gedaan, omdat ook de politiek worstelt met het toezicht. Aan de ene kant willen wij minder toezicht, maar aan de andere kant willen wij toch weer meer, met name als zich problemen voordoen. Wij zouden een kabinetsreactie krijgen, maar wij zijn inmiddels een jaar verder en die reactie is er nog steeds niet. Zegt dat iets over de urgentie van dit onderwerp bij het kabinet? Is het kabinet bereid om zo snel mogelijk een reactie te geven, zodat wij niet steeds van incident naar incident hobbelen, maar ook de bredere discussie kunnen voeren over toezicht en de onderliggende factoren die leiden tot falend toezicht? Wij hebben geen maakbare samenleving waarin wij alle problemen kunnen voorkomen, maar wij kunnen wel streven naar verbetering van wat zich nu in ons land voordoet.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Voorzitter. De zorg verdient een toezichthouder met gezag die opkomt voor patiënten en mensen die zorg verlenen,

zodat wij erop kunnen vertrouwen dat wij de beste zorg krijgen voor een eerlijke prijs. Die toezichthouder moet helder uitleggen wat de regels zijn en informatie geven als daarom wordt gevraagd. Een toezichthouder in de zorg moet ervoor zorgen dat patiënten en zorgverleners kunnen functioneren en moet informatie op een dienstbare, benaderbare en voorspelbare manier geven. Dat kan en moet beter. Formeel is de onafhankelijkheid van de NZa geregeld, maar in de praktijk blijkt deze een stuk minder onafhankelijk te werken. Onafhankelijkheid is immers een kwestie van houding en gezag, niet van regels alleen. Er is dus sprake van een cultuurprobleem, met te veel bemoeienis van het ministerie en daardoor een gebrek aan afstand tot de NZa, maar ook een gebrek aan tegenspraak door het bestuur van de NZa. Daarnaast heeft de NZa tegenstrijdige taken in één hand. Dat wringt, zo zegt de commissie-Borstlap terecht.

Dit zijn de lessen die we leren uit het rapport van de commissie-Borstlap. Deze commissie is ingesteld naar aanleiding van een dossier dat is gemaakt door Arthur Gotlieb, een NZa-medewerker die kort na het inleveren van dit dossier zichzelf van het leven beroofde. Dat is een menselijk drama. Ik wil namens de PvdA-fractie mijn medeleven betuigen aan de familie en vrienden van Arthur Gotlieb. De commissie-Borstlap toont aan dat er forse fouten zijn gemaakt bij de omgang met personeel en de omgang met vertrouwelijke informatie. Ook op het gebied van bestuur en bestuurskosten, zoals het declareren van dienstreizen, is het niet gegaan zoals je zou verwachten van een onafhankelijke toezichthouder. Het is goed dat de minister de NZa aan het werk heeft gezet om tot verbeteringen te komen. De PvdA hoort graag wat er over drie maanden is veranderd.

De commissie is ook kritisch over de relatie tussen de minister, het ministerie en de NZa. Het ministerie zit te dicht op de NZa. De commissie schrijft letterlijk: ze schuren langs de randen van wettelijk vastgelegde verantwoordelijkheidsverdeling. De reactie van het ministerie hierop is dat er geen signalen zijn dat er sprake is van ongewenste inmenging van het ministerie in de bevoegdheden en autonomie van de NZa. Dit lijken twee tegengestelde uitspraken. Daar waar sprake is van schuren langs de randen, staan de randen immers onder druk. Erkent de minister klip-en-klaar dat dit onwenselijk is? De oplossing is minder druk op de randen en een stevigere NZa. Hoe gaat de minister dit veranderen?

Onafhankelijkheid is belangrijk, maar moet niet worden verward met isolement. Uiteraard is er contact tussen het ministerie en de NZa en tussen de NZa en de sector. Men moet echter wel rolvast zijn. Er moet tegenspraak zijn. Geen macht zonder tegenmacht. Hoe gaat de minister hier zorg voor dragen? Hoe gaat ze voorkomen dat het uitwisselen van informatie leidt tot het opdringen van acties en dat gesprekken met het veld uitlopen op dienstreizen die de onafhankelijkheid kunnen aantasten? Hoe gaat de minister de tegenspraak organiseren en wat is de rol van de raad van toezicht hierin? De minister twijfelt hierover. Als je nu hoort dat er te weinig tegenspraak is, wat is dan het argument om het niet te doen?

De minister heeft binnen VWS aandacht gevraagd voor rolvastheid van ambtenaren en wil die borgen. Dat zijn mooie woorden, maar hoe gaat ze dit doen? Ik wil de minister een suggestie doen. Er is onlangs een OESO-rapport uitgekomen waarin principes worden vastgesteld over de governance van regulators. Daarin staat onder meer dat

instructies of richtlijnen van de minister openbaar zouden moeten worden gemaakt. Zo wordt ingrijpen vanuit het ministerie meteen openbaar. Is de minister bereid om de transparantie over haar contacten met de NZa te versterken? Het daglicht zou hier namelijk een heilzame werking kunnen hebben. Dit sluit eveneens aan bij de aanbeveling van Borstlap, die zegt dat er veel meer transparantie moet komen. Het ministerie en toezichthouders zouden elkaar ook aan moeten spreken op rolvastheid. Hoe gaat de minister dat doen en wat is het gewenste effect?

Ook in het contact met het ministerie gaat het om mensenwerk. Wat zegt de huidige situatie over de cultuur op het ministerie? Waarom zit de minister zo dicht op de toezichthouder? Waar komt de cultuur van ingrijpen, beheersen en risico mijden vandaan? Waarom liet het bestuur van de NZa dit toe? De commissie-Borstlap zegt niet alleen iets over structuur, maar beveelt ook aan iets aan de cultuur te doen.

Ik kom nu op splitsing. De commissie-Borstlap zegt dat reguleren en toezicht houden uit elkaar moeten worden gehaald. De PvdA steunt die gedachte, maar die moet nog wel worden uitgewerkt. Het ministerie moet de afstand bewaren tot concrete toezichtzaken, maar we kunnen ons ook voorstellen dat er juist intensievere contacten nodig zijn waar het gaat over algemene regulering. Hoe ziet de minister dit voor zich? Wanneer kunnen wij hier concrete voorstellen voor verwachten en op welke termijn verandert er dan daadwerkelijk iets?

Een andere belangrijke aanbeveling van AEF is, dat de NZa er moet zijn voor consumenten. In de afgelopen jaren heeft de Partij van de Arbeid er meermaals op gewezen dat de NZa er in de praktijk te weinig voor patiënten is. Ik wijs op de casus van de transgenders. Mensen kregen vijf maanden lang geen zorg. Er was geen aanbod en mensen konden zich niet aanmelden voor de wachtlijst. De zorgplicht was in het geding. De NZa deed toen niets, helemaal niets, tot vlak voor het Kamerdebat, net als vandaag. Toen werd er de avond ervoor gebeld met het ziekenhuis. Goh, jongens, wat is er eigenlijk aan de hand?

Dit is ongewenst en onacceptabel. Mensen moeten kunnen vertrouwen op zorg. Daar is die NZa nu juist voor; voor de mensen. De minister heeft, in reactie op Kamervragen, gezegd dat zij het hiermee eens is. Dat is een goed begin, maar wat gaan we er dan nu van merken in de nieuwe werkwijze van de NZa? Zo'n casus mag dus nooit meer voorkomen.

Ik kom op de rol van de Kamer. Enerzijds wil zij een onafhankelijke toezichthouder, maar anderzijds wil de Kamer, de volksvertegenwoordiger, weten wat de toezichthouder doet. Zij wil ook het liefst dat er wordt ingegrepen als de Kamer misstanden constateert. Daar is immers die toezichthouder voor. Ook dat schuurt. De commissie-Borstlap heeft aanbevolen dat de NZa meer feeling moet hebben met stakeholders, zodat men bij de NZa beter zicht heeft op wat er in de praktijk gebeurt. De Kamer is een van die stakeholders. Ik vraag daarom de minister of wij één keer per jaar van de NZa een betekenisvol overzicht mogen ontvangen van signalen die men bij de NZa binnenkrijgt. Ik vraag dus niet om wat we nu al krijgen, want dat is te vaag. Het gaat mij om een betekenisvol rapport. Ik wil daarbij ook een open gesprek. De Kamer kan namelijk die schat aan informatie van de NZa gebruiken, maar de NZa kan de informatie

die wij bij de Kamer hebben, ook gebruiken. Als je zorgt dat de Kamer in positie wordt gebracht, en als je de taken en verantwoordelijkheden duidelijk regelt, dan zorg je ook voor een oplossing van het probleem dat de Kamer nu op een bepaalde manier hierbij in de klem zit.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Het gaat erom dat wij enerzijds de onafhankelijkheid goed borgen en anderzijds een overzicht krijgen van wat er nu eigenlijk wordt gedaan. Wat mevrouw Bouwmeester nu echter vraagt, hebben zij en ik samen in een motie al gevraagd aan de minister. We kregen daarop een vrij eenvoudig, ja zelfs een slap antwoord. Vindt mevrouw Bouwmeester niet eigenlijk dat die motie nog een keer goed moet worden uitgevoerd?

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Dat ben ik geheel met mevrouw Bruins Slot eens. Wij proeven echter wel net iets anders in de motie. Wij hebben samen geconstateerd dat de vraag is, in hoeverre de NZa nu toezicht houdt op de zorgverzekeraars. Jaar in jaar uit blijkt namelijk onder andere dat de zorgverzekeraars mensen niet goed informeren over de polis. Mensen weten bijvoorbeeld ook niet dat je voor wachtlijstbemiddeling bij de zorgverzekeraar terecht kan. Zo was er een hele lijst voorbeelden. Wij vroegen: laat nu eens zien op welke manier de NZa erbovenop zit. Die informatie hebben wij nooit gekregen, waardoor de Partij van de Arbeid zich afvraagt of er eigenlijk wel op wordt toegezien. Uit de evaluatie blijkt dat er hierover zorgen zijn. Er zou te weinig toezicht kunnen zijn op zorgverzekeraars, waardoor zij de vrije hand hebben. Dat is niet in het belang van de patiënten. Die motie moet dus worden uitgevoerd en die informatie hebben wij nodig. Op basis daarvan kunnen wij immers controleren of er goed toezicht wordt gehouden op de zorgverzekeraars.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Mevrouw Bouwmeester heeft gelijk; het gaat hierbij inderdaad om twee verschillende vragen. Ik ben het ook eens met haar opvatting. De minister heeft hierover eerder echter al gezegd: we hebben het nu zo uitgevoerd als het is uitgevoerd. We kregen inderdaad op zich wel een uitgebreide brief van de minister, maar er stond nog niet echt een antwoord op onze vraag in. Ik vraag daarom aan mevrouw Bouwmeester wanneer zij die informatie wél wil hebben.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Het liefst hoor ik dat vandaag nog, tijdens de eerste termijn van de minister. Bij dezen geleid ik dus de vraag door. De vraag die we hebben gesteld, was echter ook wel ingewikkeld. We hebben gezegd: toon nu maar eens aan dat er wordt ingegrepen als het fout gaat bij zorgverzekeraars. Wij willen daarbij ook horen op welke manier de NZa ingrijpt als het fout gaat. Misschien kan de minister de schorsing gebruiken om dat verder uit te werken. Zij komt met de nieuwe werkwijze van de NZa, waarin rollen, taken, bevoegdheden en rolvastheid worden uitgewerkt. Daarbij moet ook de rol van de Kamer worden uitgewerkt. Waar kan de Kamer haar signalen kwijt? Welke informatie kan de Kamer krijgen? Op die manier kunnen de Kamer en de NZa hier hun voordeel mee doen.

De PvdA is lang kritisch geweest op de werkwijze van de NZa. Vandaag verbinden we conclusies aan de aanbevelingen van de commissie-Borstlap en de evaluatie. Wat de PvdA betreft moet allereerst orde op zaken worden gesteld als het gaat om het intern functioneren bij de NZa. Er moet meer transparantie komen vanuit VWS, onder andere over de contacten die men heeft. Er moet een eenduidige taakafbakening komen waarbij reguleren en toezicht moeten worden gesplitst. En wij willen dat de NZa de missie heeft dat ze er is voor patiënten en mensen die werken in de zorg, dat die centraal moeten komen te staan. Wij moeten er namelijk op kunnen vertrouwen dat we de beste zorg krijgen voor een eerlijke prijs.

Van de minister ontvangt de PvdA graag een overzicht hoe de aanbevelingen worden uitgevoerd, met daarbij een logisch tijdpad.

Mevrouw Leijten (SP):

Ik ben toch enigszins verbaasd dat de PvdA nu doet alsof het business as usual is. Om een analyse te maken van wat er fout ging bij de NZa zul je namelijk ook stil moeten staan bij wat de minister in de afgelopen jaren ook allemaal goed heeft gekeurd. Oogziekenhuis, Erasmus, was er nog meer? Wat vindt de PvdA nou van dit soort optreden van de minister en het ministerie?

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Wij zijn zeer kritisch op de manier waarop de NZa heeft gewerkt en de manier waarop de minister heeft ingegrepen bij de NZa. Dat vinden wij ongewenst en onacceptabel. Ik heb dat in mijn betoog uitgebreid gezegd. Wij willen dan ook verbeteringen. De verbeteringen die wij willen, die wij als oplossing zien, bestaan onder andere uit veel en veel meer transparantie, veel meer zonlicht op het ministerie — omdat dat een heilzame werking heeft en mensen scherp houdt — veel meer tegenkracht, en dat de patiënten veel meer centraal staan. Want, patiënten, daar draait de zorg om, maar die weten het minst en worden het minst beschermd. Dat is onacceptabel en ongewenst. Daar doet de minister voorstellen voor. Die steunen we. Maar we doen er ook nog een schepje bovenop.

De voorzitter:

Mevrouw Leijten, tot slot.

Mevrouw Leijten (SP):

Meer zonlicht kan er misschien toe leiden dat je het ziet, maar als je het niet begrijpt, begrijp je misschien niet dat je zonnebrand op moet doen of je moet beschermen. Waar het mij om gaat, is welke analyse de PvdA maakt. Als bepaalde zaken zo lang hebben kunnen plaatsvinden — gedrag waarvan mevrouw Bouwmeester ook zegt: hoe kan het nou dat wij vlak voor het debat bericht krijgen; als er geen debat was geweest, was er dan ook geen bericht geweest? — wat is dan de conclusie van de PvdA? Vindt zij daadwerkelijk dat als het gaat over het opruimen van die smerige stallen, dat dat nu klaar is en dat we dus nu kunnen vragen om ...

De voorzitter:

Dank u wel. Mevrouw Bouwmeester.

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA):

Wij zijn heel kritisch. Dat was ik in mijn eigen inbreng en ik heb dat net nog een keer gezegd. Maar ik ben blij dat mevrouw Leijten mij deze vraag stelt. Ik moet eerlijk zeggen dat ik ervan uitga dat mensen 's morgens opstaan en naar hun werk gaan, of het nu naar de NZa of het ministerie is, met het idee "ik ga het goede doen". Maar waar gewerkt wordt, worden ook fouten gemaakt. De commissie-Borstlap heeft aangegeven dat er grove fouten zijn gemaakt. Dat is heel ernstig. Maar we moeten ook oppassen dat we als Kamer alleen maar zeggen — ik gebruik de woorden van mevrouw Leijten — dat er "smerige stallen" zijn. Je moet namelijk niet vergeten dat er ook heel veel mensen zijn die hun werk goed doen of goed proberen te doen. Voor die mensen wil ik ook opkomen. Daar waar het fout gaat, moet het beter. Ik heb dat vier keer gezegd. Ik zou het nog tien keer kunnen zeggen. Wij zijn dat met elkaar eens. Maar: als er dan schoon schip wordt gemaakt, doe dat dan op een menswaardige manier. Bij de casus transgenders werd net voor het debat even snel actie ondernomen. Vandaag lezen we in de media dat er even snel twee mensen op non-actief worden gesteld. Dat is niet netjes omgaan met mensen. Er is een nieuwe interimmer. Die moet de boel verbinden, de verbeterplannen uitwerken — daar wil ik wel van weten hoe ver hij daarmee is — en tegelijkertijd worden mensen zo aan de kant gezet. Gaat die cultuur nou gewoon door? Of is er echt schoon schip gemaakt? De vraag van mevrouw Leijten is terecht. Ik heb die ook aan de minister gesteld.

□

De heer **Van der Staaij** (SGP):

Mevrouw de voorzitter. De minister zegt in haar brief van 2 september dat er een stevig rapport van de commissie-Borstlap ligt over een heel gevoelig onderwerp. Een gevoelig onderwerp is het zeker. Discussies over twijfelachtig declaratiegedrag van bestuurders, verwaarlozing van een personeelslid, onvoldoende beveiliging van vertrouwelijke informatie, dingen die niet lijken te kloppen in steun aan bijvoorbeeld het Erasmus MC. Dat waren allemaal berichten die in de afgelopen periode ons raakten en vragen oproepen. Het is daarom heel goed dat we erover kunnen doorspreken, dat er een rapport ligt en dat niet alleen zorgvuldig wordt nagegaan wat daarin juist is, wat ervan klopt, maar vervolgens vooral ook hoe we met de grootst mogelijke urgentie ervoor kunnen zorgen dat de NZA, die onafhankelijke toezichthouder, zo goed mogelijk doet waarvoor ze door de wetgever geschapen is, dat ze die rol goed vervult, en dat verbeteringen worden aangebracht.

De aanleiding voor het instellen van een onderzoekscommissie was het tragische overlijden van een medewerker van de NZa, de heer Gotlieb. Dat is een ongelooflijk verdrietige zaak, een groot menselijk drama. Ik hecht eraan om namens de SGP te zeggen dat we meeleven met allen die treuren om zijn heengaan. Natuurlijk denken we dan aan de ouders en de broer, maar ook aan de vrienden en collega's.

Al maanden voor het instellen van de commissie-Borstlap leverde de heer Gotlieb een omvangrijk dossier in als bezwaarschrift tegen de NZa. Allerlei kwesties die daarin

aan de orde kwamen, komen terug en naar voren in het rapport van de commissie-Borstlap. In haar reactie op het rapport geeft de minister het zelf al aan: er is een dringende noodzaak tot een aantal stevige verbeteringen binnen de NZa.

De eerste verbetering betreft het personeelsbeleid. Dat is niet het domein waarop we als Kamer normaal gesproken als eerste reageren. Echter, in het licht van de wijze waarop dit allemaal aan het rollen is gebracht, vind ik het terecht om nadrukkelijk daarmee te beginnen en daarvoor aandacht te vragen. Het blijkt, zo zegt de commissie, dat in de praktijk de balans tussen gericht zijn op prestatie en oog hebben voor ontwikkeling is doorgeslagen in de richting van prestatie. De heer Gotlieb was niet het enige personeelslid dat stevige druk ervoer. Er zijn er meer die de cultuur als een afrekencultuur hebben omschreven. Anderen deden dat overigens niet. Er zijn er echter, zeker een aantal van de directie, die niet meer op hun plek zitten en het wel als zodanig hebben omschreven en ervaren. Wij vragen de minister om erop toe te zien dat de aanbevelingen die de commissie hierover naar voren heeft gebracht, in de praktijk worden waargemaakt, dat het personeelsbeleid op een hoger plan terechtkomt.

Ook de beveiliging van gevoelige informatie was volgens de commissie niet in orde. Het is van groot belang dat die zo snel mogelijk op orde komt en dat daarop ook wordt toegezien. De NZa krijgt er steeds meer taken bij. De Kamer moet erop kunnen vertrouwen dat de NZa die taken ook aankan.

Er is ook uitgebreid onderzoek gedaan naar het declaratiegedrag van bestuurders en medewerkers. Accountantskantoor Flynth is daar nog eens overheen gegaan. Toch zijn hiermee nog niet alle vragen en twijfels van onze fractie weggenomen. Zo zijn er nog vragen over hoe het nu zit met het declaratiegedrag. Het gebruik van de creditcard neemt steeds verder af. Nu worden met een creditkaart bijna alleen nog maar parkeerbonnetjes betaald. Is er in de praktijk iets heel erg veranderd of is de vergoeding anders gaan lopen? Is er echt geen sprake geweest van betaling van reiskosten door instanties die onder toezicht staan? De conclusie van de accountant is dat het merendeel van de declaraties rechtmatig is. Ik zou echter, samen met een aantal collega's, ook willen dat er meer aandacht wordt besteed aan de vraag in hoeverre er sprake is van een cultuur van smeren en fêteren of hoe die cultuur verder kan worden voorkomen. Hoe kan worden voorkomen dat mensen in een te kwetsbare positie terechtkomen doordat bepaalde dingen voor hen worden betaald, wat hun onafhankelijk functioneren in de weg zou kunnen staan? Ik breng graag in herinnering dat we deze discussie ook in de Kamer uitvoerig hebben gevoerd, bijvoorbeeld naar aanleiding van het werk van de Parlementaire Enquêtecommissie Bouwnijverheid. Ook toen werd in de discussie op een gegeven moment gezegd: laten we niet alleen naar de formele rechtmatigheid kijken, maar laten we ook, vanuit het oogpunt van integriteit, bekijken of alle uitwassen van een cultuur van smeren en fêteren worden tegengegaan. Welke mogelijkheden ziet de minister om de integriteitscode die wordt gehanteerd, verder aan te scherpen?

Een belangrijk deel van de problemen lijkt te zijn ontstaan door de dubbele pet die de NZa op heeft. Er is sprake van regulering en toezicht onder één dak. Dat is niet alleen verwarrend voor medewerkers bij de NZa, maar ook voor

medewerkers van het ministerie van VWS. Dat kan in de praktijk gemakkelijk problemen opleveren, hetgeen ook aan de orde lijkt bij de toekenning van extra middelen aan Het Oogziekenhuis Rotterdam. Er zijn in dat geval paden bewandeld die schuurden langs de rand van de wettelijk vastgelegde verantwoordelijkheidsverdeling tussen het ministerie en de NZa. Het is ook aan de orde gekomen in de kwestie met het Erasmus Medisch Centrum. Collega's hebben hier ook vragen over gesteld. Zijn dit de enige casussen die vragen oproepen, of speelt er meer? Het is goed dat de minister daar straks helder op ingaat. Het is ook van belang om dergelijke situaties in de toekomst te voorkomen en om daarom, zoals de commissie voorstelt, een scheiding aan te brengen in de taken op het gebied van regulering en toezicht. Dat is nu nog die dubbele pet met regulering en toezicht onder één dak. Dat lijkt ons ook een zinvolle gedachte. We horen daar graag een definitieve reactie op van het kabinet.

Verschillende gebeurtenissen hebben ervoor gezorgd dat een aantal aspecten van de NZa tegen het licht zijn gehouden. Daarbij zijn zaken aan het licht gekomen die bepaald niet fraai zijn. Ook blijven nog wat vragen onbeantwoord. Het is belangrijk dat bestaande problemen worden opgelost en dat er met gevoel van urgentie stappen worden gezet om weer een geloofwaardige en betrouwbare Nederlandse Zorgautoriteit te krijgen. Hoe gaat de minister ervoor zorgen dat de NZa echt een onafhankelijke toezichthouder wordt, zoals ze van het begin af al had moeten zijn?

De heer **Rutte** (VVD):

Voorzitter. Ik wil aan het begin van mijn woordvoering, zoals de woordvoerders van veel andere fracties ook hebben gedaan, stilstaan bij het overlijden van Arthur Gotlieb. Het beeld dat ik van hem heb gekregen uit de stukken en rapporten die ik heb gelezen en de uitzending van ZEMBLA, is dat van een betrokken, deskundige en collegiale medewerker van de Nederlandse Zorgautoriteit. Ik wil vanaf deze plek zijn nabestaanden en vrienden sterkte toewensen met het grote verlies.

Voorzitter. De zorg in Nederland heeft een goed functionerende en onomstreden toezichthouder nodig. De heer Slob wijdde daar net een iets uitgebreidere passage aan, waarin ik mij kan vinden. Het is daarom goed dat de minister, direct nadat zij kennisnam van het bezwaarschrift van de heer Gotlieb, een uitgebreid onderzoek liet instellen door de commissie-Borstlap. Dat onderzoek en de op dezelfde dag naar de Kamer gestuurde evaluatie van de WMG door bureau AEF evenals het rapport van accountantsbureau Flynth met betrekking tot de bestuurskosten van de NZa bevatten betekenisvolle conclusies die voor het overgrote deel door de minister worden onderschreven en omgezet in acties.

De NZa krijgt namelijk een aantal opdrachten. Binnen drie maanden moet de NZa met een verbeterplan komen waarmee het hrm-beleid en de hrm-organisatie op orde worden gebracht. "Hrm-beleid" is overigens een rotterm. Volgens mij is het gewoon personeelsbeleid. De NZa moet eveneens binnen drie maanden met een verbeterplan komen waarmee de informatievoorziening en de ICT op orde worden gebracht. Bovendien moet de NZa binnen drie maanden een verbeterplan presenteren waarin het beleid rond bestuurskosten en het beleid rond reizen en congressen

worden aangescherpt. Het is goed en noodzakelijk dat er actie wordt ondernomen in de vorm van verbeterplannen, maar hoe voorkomen wij dat het bij mooie plannen blijft? Papier is immers geduldig. Dat bleek ook uit de bevindingen van de commissie-Borstlap, bijvoorbeeld met betrekking tot het informatiebeleid: op papier was alles aanwezig. De VVD wil daarom van de minister weten hoe zij de Kamer van de voortgang van de implementatie van de maatregelen uit deze plannen op de hoogte houdt.

Naast deze essentiële verbeterpunten binnen de organisatie van de NZa is er een ander punt dat aandacht behoeft. Zowel in het rapport van de commissie-Borstlap als in het rapport van bureau AEF staat dat er een spanningsveld bestaat — "het schuurt" staat er — tussen de bevoegdheden van het ministerie van VWS en de taken en bevoegdheden van de NZa. Medewerkers van de NZa hebben bij een aantal dossiers druk vanuit het ministerie ervaren om tot andere besluiten te komen. In de rapporten staat dat een en ander binnen de wettelijke kaders is gebleven, maar dat het wel schuurt, zoals ik al zei. De VVD vindt dat onwenselijk. Er zit een te dunne lijn tussen het hier beschreven schuren van verantwoordelijkheden en het daadwerkelijk buiten de kaders treden. Als deze situatie blijft bestaan, dreigt het functioneren van de NZa enerzijds en het optreden of mischien het juist niet optreden van het ministerie van VWS anderzijds keer op keer onderwerp van discussie te zijn. Dat is ongewenst voor de medewerkers die zich bezighouden met regulering en toezicht en het is ongewenst voor het gezag en het aanzien van de NZa.

Mevrouw **Leijten** (SP):

De onderzoekscommissie stelt vast dat Het Oogziekenhuis geen extra bijdrage zou hebben gekregen als het zich had neergelegd bij de oorspronkelijke afwijzing van de aanvraag en niet via het ministerie alsnog routes had verkend. Dat een van die routes uiteindelijk binnen het kader van het NZa-beleid paste, laat onverlet dat door de handelwijze van de medewerkers van het ministerie de schijn van ongerechtvaardigde inmenging is gewekt. Is de heer Rutte, net als ik, benieuwd of er nog meer van dit soort voorbeelden zijn waarbij de schijn van ongerechtvaardigde inmenging aan de orde is?

De heer **Rutte** (VVD):

Ik vind dat er überhaupt geen sprake moet zijn van die schijn en dat het niet moet schuren. Daarom heb ik net gezegd wat ik heb gezegd. Ik ga daar zo op verder.

Mevrouw **Leijten** (SP):

Als de heer Rutte erop verdergaat, kan hij ook antwoord geven. Vindt de heer Rutte ook dat wij moeten weten of het vaker is voorgekomen dat de schijn van ongerechtvaardigde inmenging is gewekt? Dat staat los van de vraag of dat allemaal strookt met de woorden van de minister dat zij geen ziekenhuis mag redden of financiële staatssteun mag geven. Daarover heb ik mijn vragen gesteld. Vindt de heer Rutte met mij dat wij moeten weten hoe vaak dit is voorgekomen in het verleden? Wil hij net als ik van de minister weten of er nog meer is dat toevallig niet in het rapport of bezwaarschrift van de heer Gotlieb is terechtgekomen?

De heer **Rutte** (VVD):

Ik onderschrijf de conclusie van de heer Borstlap in het rapport dat het in sommige gevallen heeft geschuurd, dat het onwenselijk is en dat wij ervoor moeten zorgen dat dit niet meer gebeurt. Mevrouw Leijten stelt haar eigen vragen aan de minister en zal straks antwoord krijgen.

De **voorzitter**:

Gaat u verder met uw betoog.

De heer **Rutte** (VVD):

De heer Klaver wil misschien een vraag stellen. Dan geef ik hem daarvoor graag de ruimte, als u dat goed vindt.

De **voorzitter**:

U gedraagt zich net als uw naamgenoot. U maakt de voorzitter overbodig.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik zou niet willen zeggen dat u overbodig wordt gemaakt. Ik heb de heer Rutte zeer hoog zitten.

Ik vind dat de heer Rutte antwoord moet geven op de vraag van mevrouw Leijten. Het is namelijk een heel relevante vraag. Wij weten nu van twee gevallen. Is de heer Rutte het met mevrouw Leijten maar ook met mij eens dat de minister nu klip-en-klaar zou moeten kunnen zeggen of er nog meer van dit soort afspraken zijn gemaakt? Is er nog vaker tegen de regels aan geschuurd? Is het niet belangrijk om te weten in welke gevallen dat nog meer heeft gespeeld?

De heer **Rutte** (VVD):

Ik vind het belangrijk om te weten dat het is gebeurd en dat wij het moeten oplossen.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Dat moest erbij komen, dat de heer Rutte niet zou willen dat wij het moeten oplossen! Is het, om tot een oplossing te komen, niet heel belangrijk om specifiek in beeld te hebben in welke concrete gevallen het misschien nog vaker is misgegaan? De minister zou daarover in dit debat vanavond in ieder geval uitsluitsel moeten geven.

De heer **Rutte** (VVD):

Het is relevant om te constateren dat het soms schuurt. Dat hebben de heer Borstlap en zijn commissie gedaan. Ook bureau AEF zegt dat het soms lastig is om de verantwoordelijkheden tussen het ministerie enerzijds en de NZa anderzijds te scheiden. Dat moet anders en dat kan best tot ingrijpende maatregelen leiden. Daar wil ik graag over spreken.

Mevrouw **Bruins Slot** (CDA):

In de onderlinge relatie tussen de NZa en het ministerie van VWS worden heel belangrijke besluiten genomen. De wijze van beïnvloeding van zo'n besluit is ook van belang voor de kleur van het besluit. Dat zie je bijvoorbeeld bij de marktscan. Wij hebben niet de cijfers gezien die toonden

dat een aantal ziekenhuizen behoorlijk in het rood stond. Is het niet goed om na te gaan of er nog meer van dat soort casuïstiek is, die dan misschien niet in strijd met de wet is, maar die wel de schijn van ongerechtvaardigde inmenging met zich meebrengt, zodat wij daarvan op de hoogte zijn?

De heer **Rutte** (VVD):

Het voorbeeld van de marktscan vind ik wat ongelukkig, omdat daar overduidelijk wel degelijk binnen alle kaders is gehandeld. Het schuren zit hem wat meer in de casus van Het Oogziekenhuis. Ik wil toe naar een situatie waarin bevoegdheden helder zijn. Dat is lastig, omdat wij vanuit de politiek altijd wensen zullen hebben ten aanzien van het domein van de zorg, maar ook een toezichthouder willen die daarin zo onafhankelijk mogelijk kan opereren. Daar moeten wij voor de toekomst zorgvuldig naar kijken. Er is nu voldoende aanleiding om te zeggen dat het beter moet. Dat heeft zin: vooruitkijken op basis van het uitvoerige rapport dat nu voorligt.

Mevrouw **Bruins Slot** (CDA):

Dan zeg ik tegen de heer Rutte dat de minister eigenlijk al de eerste stap heeft gezet om schoon schip te maken. Zij heeft ons geïnformeerd over het Erasmus Medisch Centrum. Mochten er op het ministerie nog andere gevallen liggen, waarbij ik aanneem dat iedereen nu flink aan het zoeken is, dan lijkt het de CDA-fractie van belang dat wij er ook van weten. De minister heeft door het sturen van dat briefje al aangegeven dat zij dat ook van belang acht. Waarom ziet de heer Rutte dat dan anders?

De heer **Rutte** (VVD):

Het lijkt net alsof ik er heel anders over denk, maar dat is niet waar. Ik geef aan dat er al belangwekkende rapporten liggen, die meer dan voldoende aanleiding vormen om te zeggen dat we zorgvuldig moeten bekijken hoe we dit geschuurd in de toekomst kunnen voorkomen. Dat vraagt misschien wel een heel betekenisvolle stap om de NZa op een andere manier in te richten, met andere verhoudingen tussen het ministerie en het NZa. Dat zegt misschien ook wel wat over hoe wij omgaan met het domein van de zorg.

Mevrouw **Pia Dijkstra** (D66):

Ik zou graag willen horen of de heer Rutte gewoon nee zegt, als ik vraag of hij mijn verzoek aan de minister steunt om te onderzoeken welke andere bijzondere regelingen met individuele zorginstellingen er misschien nog zijn sinds 2006.

De heer **Rutte** (VVD):

Als mevrouw Dijkstra dingen wil, moet zij die gewoon zelf vragen. Ik wil graag dat er een oplossing komt voor de reeds geconstateerde zaken, dat wij toegaan naar een toezichthouder die onomstreden zijn werk kan doen, waarbij het niet continu schuurt tussen de regelgevende bevoegdheid van het ministerie en de regelgevende bevoegdheden van de NZa. Dat is zinvol.

Mevrouw **Pia Dijkstra** (D66):

Gewoon klip-en-klaar ja of nee. De heer Rutte vindt het niet nodig om terug te kijken en kijkt alleen vooruit. Hij heeft geen behoefte om te leren van wat er eventueel nog is.

De heer **Rutte** (VVD):

Ik vind dat er op dit moment meer dan genoeg aanleiding is om vooruit te kijken. Er liggen meerdere zeer belangwekkende rapporten die aanleiding geven om kritisch te kijken naar de manier waarop de NZa is ingericht en de verhoudingen liggen tussen het ministerie en de NZa.

De **voorzitter**:

Gaat u verder met uw betoog.

De heer **Rutte** (VVD):

Volgens mij was ik net op een nieuw blaadje. Dat komt goed uit. Volgens beide rapporten, van de heer Borstlap en van AEF, wordt dit spanningsveld voor een groot deel veroorzaakt door het zeer brede takenpakket van de NZa. De NZa ziet niet alleen toe op de zorgsector, maar maakt binnen daarvoor geldende kaders ook zelf regels. Die regulerende taak kan schuren tegen de regelgevende bevoegdheid van het ministerie, zoals ik al een paar keer heb gezegd. Zowel Borstlap als AEF adviseert daarom kritisch te kijken naar het takenpakket van de NZa.

Dat leidt tot de volgende vragen. Is het gezien de enorme ontwikkeling die de zorgsector in de afgelopen jaren heeft doorgemaakt, houdbaar en wenselijk om de taken toezicht en regulering bij elkaar te houden? Als je ervoor zou kiezen om die taken te splitsen, waar Borstlap op voorsorteert, net als sommige Kamerleden, hoe doe je dat dan op een zorgvuldige manier, zodat die taken zo terecht komen dat zij adequaat uitgevoerd kunnen worden en voorkomen wordt dat er opnieuw grensconflicten met andere organisaties ontstaan?

De minister neemt de aanbeveling om een raad van toezicht in te stellen, als buffer tussen het ministerie en de NZa, vooralsnog niet over. Kan zij hierop een nadere toelichting geven? Welke nadelen van het instellen van een raad van toezicht wegen volgens de minister onvoldoende op tegen de voordelen?

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA):

De heer Rutte en ik vinden elkaar wat betreft het splitsen van taken. Ik heb het voorstel gedaan om veel meer transparantie te betrachten op het ministerie, niet door heel veel regels te maken voor hoe het toezicht georganiseerd moet worden, want daar gaat het nu juist mis, maar meer principiegestuurd. Je grijpt niet in tenzij je dat openbaar maakt, want je kunt er ook een goede reden voor hebben. Steunt de heer Rutte dat voorstel?

De heer **Rutte** (VVD):

Dat klinkt verstandig, als wij ons er voldoende rekenschap van geven dat sommige dingen die te maken hebben met concurrentieafspraken zich daar misschien niet voor lenen. Waar het kan, moeten wij dat altijd doen.

Voorzitter. De commissie-Borstlap constateert dat het ministerie van VWS jaarlijks de prioriteiten voor het werkprogramma van de NZa vaststelt. Volgens Borstlap is dat een wezenlijk andere situatie dan wanneer de NZa zelf het werkprogramma zou vaststellen en dit ter informatie aan het ministerie zou toesturen. Hoe kijkt de minister tegen deze suggestie van de commissie-Borstlap aan? Zou die werkwijze kunnen bijdragen aan een betere taakafbakening tussen het ministerie en de NZa?

De antwoorden op deze vragen zijn voor de VVD essentieel, voordat we definitieve stappen kunnen zetten met betrekking tot de wijze waarop we het toezicht op de zorgsector in de toekomst willen inrichten. De VVD ziet daarom uit naar de antwoorden van de minister.

Mevrouw **Leijten** (SP):

Ik heb nog wel een vraag aan de heer Rutte. Op 9 januari heeft de heer Gotlieb zijn bezwaarschrift ingeleverd. Je zou zeggen: dat is een belangwekkend werk. Toch is de minister pas op 8 april geïnformeerd. Daar zit dus behoorlijk wat tijd tussen. Zij werd geïnformeerd omdat er een artikel in het NRC zou komen. Wat vindt de heer Rutte daar nou van? Vindt hij dat transparant handelen? Vindt hij dat defensief? Hoe beoordeelt hij dat?

De heer **Rutte** (VVD):

De heer Gotlieb diende zijn bezwaarschrift in bij zijn werkgever, de NZa. Voor zover ik uit de feiten kan opmaken, heeft de minister gehandeld zodra haar ter ore kwam dat dat bezwaarschrift er was. De minister is niet de baas van de NZa, zij is de minister van Volksgezondheid. Ik vind ook dat die taken niet te veel met elkaar verweven mogen zijn. Dat is onderdeel van dit debat. Zoals ik ertegenaan kijk, heeft de minister adequaat en snel gehandeld vanaf het moment dat zij kennis had van dit rapport. Zij heeft niet gewacht, zij heeft direct een breed onderzoek ingesteld — dat was ook nodig — en dat valt te prijzen.

Mevrouw **Leijten** (SP):

Ik ben het met de heer Rutte eens dat dat op dat moment een daadkrachtige uitstraling had. Vervolgens gaf de minister het vertrouwelijk aan de Kamer, waardoor wij er, nadat we het hadden gelezen, eigenlijk niet meer over konden spreken. Daarover hebben wij veel debatten gevoerd. Laten wij dat niet nogmaals doen.

De **voorzitter**:

Wat is uw vraag?

Mevrouw **Leijten** (SP):

Vindt de heer Rutte nu werkelijk dat je, als er zo'n ernstig bezwaarschrift binnenkomt, als er zo lang wordt gewacht met het informeren van de minister en als er dan uiteindelijk zo'n rapport, de analyse van de commissie-Borstlap, ligt, kunt doen alsof het gewoon een paar adviesjes zijn? Vindt hij dat wij niet hoeven na te gaan wat er is gebeurd en of er verantwoordelijken zijn die rekenschap over het gebeurde moeten afleggen? Vindt de heer Rutte het terecht dat de voormalig voorzitter van de Nederlandse Zorgautoriteit gewoon een andere betrekking heeft gekregen binnen de

rijksdienst en dat er niets wordt gezegd over hotelkamers van €700? Vindt de heer Rutte het terecht dat de minister daar geen afstand van neemt?

De heer **Rutte** (VVD):

Mevrouw Leijten wil nog eens een hele woordvoering doen in de vorm van een interruptie. Zij stelt allerhande vragen; het is een hele rij. Ik kan niet overal op ingaan. Ik vind het heel terecht dat de minister direct een onderzoek heeft ingesteld. Ik vind het ook heel terecht dat zij, toen uit dat onderzoek bleek dat er echt iets aan de hand was, direct heeft gezegd dat er echt actie ondernomen moest worden. Dat onderschrijf ik. Daar hoort bijvoorbeeld ook het hr- of personeelsbeleid bij. Dat raakt heel veel aspecten die mevrouw Leijten aanstipt. Ik denk dat dat goed is.

De **voorzitter**:

Hiermee komt er een einde aan de eerste termijn van de Kamer. Ik stel voor om de dinerpauze en de schorsing die de minister eventueel nodig heeft om haar antwoord voor te bereiden, te combineren.

De vergadering wordt van 18.31 uur tot 19.30 uur geschorst.

Minister **Schippers**:

Voorzitter. Ik dank de leden voor hun inbreng in eerste termijn. Het tragisch overlijden van Arthur Gotlieb heeft heel veel indruk gemaakt. Zijn familie, vrienden en bekenden worden nog dagelijks met het verdriet en gemis geconfronteerd. De warme woorden waarmee Arthur nu wordt herinnerd, dragen hopelijk een beetje bij aan het verwerken van dit verdriet. Zijn overlijden heeft — ik hecht eraan dit ook hier te verwoorden — ook veel indruk gemaakt op de medewerkers van de NZa en de medewerkers van het ministerie van VWS.

Het bezwaarschrift van Arthur Gotlieb heeft ook in zakelijk opzicht veel losgemaakt. De inhoud ervan gaf alle aanleiding om er goed naar te laten kijken en er ook lessen uit te trekken. Dat heeft de commissie-Borstlap in een relatief korte tijd op gedegen wijze gedaan. De commissie heeft niet alleen het bezwaarschrift onderzocht, maar ook zo'n 80 personen gehoord. Zij heeft collega's en oud-collega's, VWS-ambtenaren en deskundigen op verschillende terreinen gesproken. De commissie heeft de afgelopen zomermaanden stug doorgewerkt. Ik bedank de commissie daarvoor hartelijk.

Relevant is dat er tijdens het onderzoek van de commissie-Borstlap al een periodieke evaluatie liep van de Wet marktordening gezondheidszorg en de NZa. Later heb ik daaraan een nadere beoordeling van de bestuurskosten van de NZa door het accountantsbureau Flynth toegevoegd. Al deze onderzoeken samen schetsen een beeld van wat nodig is om het functioneren van de NZa in de toekomst te versterken. Het betreft overigens niet alleen lessen voor de NZa zelf. Ook voor VWS bevatten de rapporten belangrijke leerpunten en acties. Ik ben van mening dat de stukken aanleiding geven om de bezem flink door een aantal zaken te halen. Het tijdsbestek waarover de rapporten berichten, is een tijdsbestek van jaren. In de afgelopen jaren is er veel goed gegaan, maar er zijn ook zaken niet goed gegaan. Er

wordt gewerkt op een manier die al lang gewoonte is en die misschien ook wel paste bij de begintijd van de NZa, maar we zijn nu acht jaar verder. Het is goed; het geeft ons ook een kans om op basis van de onderzoeken ons eigen handelen te herijken. Omdat de onderzoeken gaan over vele jaren, komen er ongelooflijk veel aspecten aan de orde. Ik zal de Kamer voor het einde van het jaar uitgebreid mijn reactie op de verschillende rapporten geven.

Ik verdeel mijn betoog graag in drie delen. Mijn eerste blok betreft zaken die naar mijn mening niet goed zijn gegaan: zaken binnen de NZa zoals hrm en ICT, de relatie tussen het ministerie van VWS en de NZa, de casus-Erasmus MC en wat ik daaraan ga doen. Zaken die op zich goed zijn gegaan maar een risico kennen, vormen mijn tweede blok. Hoe kunnen we die risico's in de toekomst voorkomen? Dat gaat over de regels rondom declaraties en congresbezoeken en zo, maar ook over de casus-Oogziekenhuis Rotterdam. Tot slot sta ik kort stil bij de integriteit die het werk van de NZa-medewerkers en de VWS-medewerkers kenmerkt.

Ik kom te spreken over zaken die echt beter moeten.

Mevrouw **Pia Dijkstra** (D66):
Voorzitter?

De **voorzitter**:

Sorry, mevrouw Dijkstra, ik verwachtte nog geen interruptie.

Mevrouw **Pia Dijkstra** (D66):

De minister heeft haar indeling gegeven, maar ik werd getriggerd door wat zij aan het begin zei. Ze had het over de medewerker, Gotlieb, die met dat belangwekkende dossier is gekomen en zei dat ze onmiddellijk toen ze daarvan hoorde, de commissie-Borstlap erop heeft gezet. Ik zou echter graag van haar horen hoe zij het feit beoordeelt dat de NZa niet onmiddellijk zelf maatregelen heeft genomen toen het dossier werd aangeboden.

Minister **Schippers**:

Dat beoordeel ik als niet goed. Toen het mij ter ore kwam, heb ik dezelfde dag besloten om een commissie in te stellen en heb ik een voorzitter aangezocht.

Mevrouw **Pia Dijkstra** (D66):

Wat vindt de minister ervan dat zij onder druk van publicaties door de media op de hoogte werd gesteld?

Minister **Schippers**:

Dat vind ik niet goed. Dat had men uit zichzelf moeten doen. Het bezwaarschrift geeft daar alle aanleiding toe. Daar zit voldoende in om een grondig onderzoek in te stellen.

Mevrouw **Leijten** (SP):

Ik heb een vraag in vervolg op wat mevrouw Dijkstra zegt. Wat zegt dit over het urgentiegevoel bij de mensen binnen de NZa die bekend waren met het bezwaarschrift?

Minister Schippers:

Ik denk dat het onvoldoende is beoordeeld op de inhoud. Ik weet niet of het bezwaarschrift meteen al heel grondig is gelezen. In het bezwaarschrift zitten veel aspecten die de organisatie betreffen en die breder zijn dan het personeelsdossier alleen. Een personeelsdossier zou je alleen bij het personeelslid dat het betreft kunnen houden, maar er zaten zo veel brede dingen in, dat ik dit een slechte beoordeling vind. Dit had echt anders gemoeten.

Mevrouw Leijten (SP):

In het rapport van de commissie-Borstlap kunnen wij lezen dat er, toen het bezwaarschrift binnenkwam, wel een juridische toets is geweest op de vraag of het wel kon met de medewerker. Er is wel degelijk bekeken of het juridische aspecten richting de medewerker zou kunnen hebben. Blijkbaar is nergens bij de NZa een belletje afgegaan in de zin van "wacht eens even, los van de inhoud kan dit ook nog wel eens breder onze integriteit raken; wij moeten de minister informeren". Laat ik het zo stellen ...

De voorzitter:

Ik wil graag dat u een vraag stelt.

Mevrouw Leijten (SP):

De minister vindt dat dit niet goed is gegaan. Wat heeft zij over de omgang met dit soort bezwaarcommissies afgesproken met de Nederlandse Zorgautoriteit en met andere toezichtsorganen waarvoor zij verantwoordelijk is?

Minister Schippers:

Ik heb bij mijn weten geen ontzettende hoeveelheid zbo's. Ik heb alleen de NZa. De inspectie is iets anders. Die staat veel dichterbij de verantwoordelijkheid van de minister. De NZa is een zbo dat zelf verantwoordelijk is voor zijn hrm-beleid, voor zijn personeelsbeleid, dat inderdaad een beter woord is. De NZa zou in staat moeten zijn om zelf orde op zaken te stellen. Als dat niet gebeurt en het komt mij ter ore, dan doe ik dat via een externe route, zoals ik dat nu ook heb gedaan, door een onafhankelijke commissie in te stellen. Het was beter geweest als de NZa alert had gereageerd en het zelf meteen had gedaan. Het was beter geweest als zij anders had gereageerd. Dat is mijn oordeel over deze situatie.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Het had maar weinig gescheeld en het bezwaarschrift was onder het tapijt van de bestuurskamer van de NZa terechtgekomen. De minister zegt dat zij niet weet of in de beginfase grondig naar het bezwaarschrift is gekeken, maar in het rapport van de commissie-Borstlap staat dat er op 23 september door een jurist 38 actiepunten uit zijn gehaald. Het gaat om 38 juridische actiepunten, waarbij er bijvoorbeeld mogelijk strijdigheid is met de Wet bescherming persoonsgegevens. Kan de minister het nog steeds volhouden om te zeggen: ik weet niet of er in de eerste fase grondig naar het bezwaarschrift is gekeken?

Minister Schippers:

Ik bedoelde dat anders. Je kunt naar een bezwaarschrift kijken en zeggen: dit is een personeelsbezwaarschrift. Dat was het ook, maar het was veel meer dan dat. Met die grondigheid, met die blik heeft men het niet bekeken, en dat had men wel moeten doen. Dit is niet alleen een zaak van iemand die bezwaar maakt tegen een slechte beoordeling. Hier zat veel meer in. Het was veel beter geweest om het te beschouwen als een gratis les en als een document op basis waarvan je verbeteringen doorvoert. Ik vind het echt heel treurig dat dat niet is gebeurd.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

De jurist concludeerde onder andere dat er gefaald werd in de ICT. De minister stuurt jaarlijks een rapport naar de Kamer waarin staat dat aspecten als ICT en interne bedrijfsvoering bij de NZa op orde zijn. Had het bestuur van de NZa niet op basis van het Informatiestatuut moeten concluderen dat het de minister had moeten informeren? Immers, het raakte de taakuitoefening van de minister. Zij gaf de Kamer jaarlijks het rapportcijfer voor het functioneren van de NZa.

Minister Schippers:

Zoals door de commissie-Borstlap al is geconstateerd: op papier zag het er ook heel mooi uit. Maar uit dit stuk bleek duidelijk dat dat niet zo was. Dat had het bestuur mij direct moeten melden. Dat heeft het bestuur niet gedaan en dat vind ik niet goed.

De voorzitter:

Ik aarzel even, want u hebt in eerste termijn allemaal acht minuten lang vragen gesteld. De minister heeft nu alleen nog maar kunnen aangeven hoe zij al die antwoorden wil gaan geven. Volgens mij komt er nog ruim gelegenheid om alle vragen die u hebt, te laten beantwoorden.

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Ik wil graag een punt van orde maken. Wij maken de interrupties in tweeën. Ik vind dat heel lastig. Ik stel korte vragen in mijn interrupties en ik krijg niet de gelegenheid daaraan nog een concluderende vraag vast te knopen. Ik vind dat dit toch belangrijk is, want anders staan wij hier allemaal, gaat de een de ander opvolgen en moet de ander het er weer uit halen. Het lijkt mij beter dat, als wij beloven het kort te houden, wij het in drieën kunnen doen.

De voorzitter:

Ik heb aan het begin van het debat voorgesteld om het zo te doen en u hebt daartegen in eerste termijn geen bezwaar gemaakt. Ik probeer altijd goed op te letten en u ook ruimte te geven als er behoefte aan een derde vraag is. Ik vind het zonde om veel tijd aan een ordedebat te besteden. Laten wij als inzet nemen om te proberen alle vragen die u hebt, beantwoord te krijgen. Laten wij ook proberen om een beetje een debat te krijgen. Mevrouw Leijten, ik geef u ruim de kans en dat heb ik ook in eerste termijn gedaan, maar ik vind het ook netjes om de minister ruimte te geven om haar antwoorden te geven, als wij haar eerst uitnodigen en haar veel vragen stellen.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Ik wil wel een vraag stellen over datgene wat de minister hier stelt in reactie op gestelde vragen. Zij geeft aan dat het echt anders had moeten zijn. Zij had dat bezwaarschrift gewoon eerder moeten hebben. Er zijn nu maanden overheen gegaan. Degenen die daar uiteindelijk verantwoordelijk voor zijn, horen daar toch ook op een of andere wijze voor gestraft te worden? "Gestraft" is misschien een zwaar woord, maar het is toch niet acceptabel dat zo met haar verantwoordelijkheid wordt omgegaan? De minister heeft er nu voor gekozen deze mensen een andere plek te geven, maar dat bevredigt niet. Het lijkt haast of je makkelijk kunt weggkomen met wat absoluut onacceptabel gedrag is naar de minister in verhouding tot de verantwoordelijkheden die zij heeft.

Minister Schippers:

De raad van bestuur die er destijds zat, zit er niet meer. Dat heeft niet dit als oorsprong, maar deze raad heeft binnen al het rumoer dat in het voorjaar is ontstaan, aangegeven dat het de NZa zou schaden als de raad zou blijven zitten. De bestuursleden zijn daarom weggegaan en een lid van de raad van bestuur is een jaar lang via de ABD gaan werken, onder andere arbeidsvoorwaarden, om vervolgens de rijksdienst te verlaten. Dat is gebeurd op eigen initiatief, naar aanleiding van dingen die in de media zijn gebeurd. Nu is er een rapport gekomen waarin allerlei oordelen worden geveld. Ik heb daarin ook allerlei oordelen te vellen. Zij zijn nu niet meer in functie als raad van bestuur. Ik kan ze dus niet meer uit die functie halen. Als ik daar nu aanleiding voor zou zien, is het niet meer aan de orde, omdat zij al weg zijn.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Maar de minister is in feite ook door hen geschoffeerd. Zij had dit binnen haar verantwoordelijkheid moeten weten. Het bestuur had dit aan haar moeten doorgeven, maar heeft dit niet gedaan. Dit wisten wij dus een aantal maanden geleden al. Ze zijn nu wel op een andere plek in de rijksdienst, waarin zo veel plekken zijn, neergezet.

Minister Schippers:

Het punt is dat wij nu in een situatie zitten waarin wij oordelen op basis van een grondig rapport en dat degenen die er zaten, er nu niet meer zitten. Ik kan wel zeggen dat ik oordelen heb over wat er gebeurd is, want in alle lagen van de organisatie zijn er dingen fout gegaan, ook bij mij. Het is overigens niet zo dat beiden binnen de rijksdienst werken. Een van hen werkt tijdelijk in de rijksdienst. De voorzitter van de raad van bestuur krijgt ontslag op 1 juli 2015 als hij dan geen nieuwe functie heeft. Dat is afgesproken op basis van een eigenstandig opstappen naar aanleiding van het oordeel "als wij hier blijven zitten, schaden wij de NZa". Zo was de situatie toen zij opstapten.

Mevrouw **Klever** (PVV):

De bestuurders die gefaald hebben, zoals uit het rapport van de commissie-Borstlap naar voren komt en zoals de minister in iets andere bewoordingen zelf nu ook zegt, hebben via de minister een ander baantje gekregen en daarom kan de minister nu niks meer doen, want zij zitten

er niet meer. Dat is toch onrechtvaardig? Dat kan de minister zo toch niet volhouden?

Minister Schippers:

Het gaat om één bestuurder, niet om bestuurders. Verder is nu opgenomen dat ik mij bij nieuwe omstandigheden het recht voorbehoud om maatregelen te treffen. Het is dus niet zo dat ik niks kan doen; dat kan ik wel. Ik wil echter dat dit ook op een zorgvuldige manier gebeurt, niet via debatten in de Kamer, maar via onderliggende gesprekken over hetgeen heeft plaatsgevonden.

Mevrouw **Klever** (PVV):

De minister heeft een onderzoek ingesteld. Dat was een zorgvuldige manier om met deze zaak om te gaan, maar nu zegt de minister weer dat zij niks kan doen, of eigenlijk dat zij niks wil doen.

Minister Schippers:

Dat heb ik niet gezegd.

Mevrouw **Klever** (PVV):

U zegt: het is niet zo dat ik niks kan! Dat zei u!

Minister Schippers:

Ik heb in die tijd een clause opgenomen waardoor ik wel wat kan doen.

Mevrouw **Klever** (PVV):

En dus niks wil doen?

Minister Schippers:

Nou ja, ik vind dat je debatten over personeel zorgvuldig moet voeren. Laten wij zorgvuldig met elkaar omgaan. Mevrouw Bouwmeester riep daartoe op ten aanzien van medewerkers van de NZa, maar ik vind dat wij dit ten aanzien van alle medewerkers moeten doen.

Mevrouw **Leijten** (SP):

Was die zorgvuldigheid er maar geweest! Dan hadden wij hier dit debat niet gehad. Dan was dat bezwaarschrift niet ingediend. Dan had dit niet geleid tot publicaties in de media en uiteindelijk tot het debat hier. De minister zegt dat zij niks kan doen aan de positie van de twee voormalige bestuurders binnen de rijksdienst.

Minister Schippers:

Nee, dat zeg ik niet.

De voorzitter:

Mevrouw Leijten, stelt u eerst uw vraag. Dan vraag ik de minister daarna om te antwoorden.

Mevrouw **Leijten** (SP):

Wil de minister niks doen of kan zij niks doen?

Minister Schippers:

Het gaat om één bestuurder, maar in de afspraken is opgenomen dat de minister zich het recht voorbehoudt om bij nieuwe omstandigheden maatregelen te treffen. Dat staat erin. Het is dus niet zo dat ik niks kan doen.

Mevrouw Leijten (SP):

En daarom begonnen wij volgens mij deze interruptiereeks. Als de minister vindt dat zij eigenlijk veel te laat heeft gehoord van dit op vele domeinen ernstige bezwaarschrift, als zij het pas te horen heeft gekregen toen bleek dat er publicatieschade kon zijn en als zij oordeelt dat dit niet goed is, hoe oordeelt zij dan nu over degenen die haar niet informeerden? Dat is de vraag! Dat is de vraag die veel leden ook in hun bijdrage in eerste termijn hebben gesteld. Is de positie van deze voormalige bestuurders binnen de rijksdienst houdbaar? Ik heb hier een brief waarin staat dat het twee bestuurders zouden moeten zijn, maar één bestuurder is ook goed; laten wij daar niet over kissebissen. Vindt de minister die positie houdbaar?

Minister Schippers:

Ik heb geoordeeld dat het niet goed is dat ik die gegevens zo laat heb gekregen. Dat is een hard oordeel, maar dat is evident, want dat vinden de leden allemaal. Welke consequenties dit voor een persoon heeft, ga ik niet via een debat uitdiscussiëren.

De voorzitter:

Gaat u verder met uw betoog.

Minister Schippers:

Voorzitter. Ik ga nu in op zaken die echt beter moeten, ten eerste het personeelsbeleid van de NZa. Ik begin met het persoonlijke. In het bezwaarschrift van de heer Arthur Gottlieb kwam veel van wat wij vandaag bespreken naar boven, maar ik begin met zijn persoonlijke verhaal over zijn beoordeling. De NZa heeft haar zorgplicht verzaakt, zo verwoordde iemand het. De commissie spreekt van "verwaarlozing" en "genegeerd zijn". Dat zijn harde woorden. Toch kan ik niet anders dan ze onderschrijven. Ik betreur dat zeer. Het had anders gekund en anders gemoeten. Uit het bezwaarschrift is gebleken hoe groot het belang is van een goede beoordeling van functionaliteit, capaciteiten en ontwikkelingsmogelijkheden van werknemers. Zorgvuldigheid bij het beoordelingsproces, transparantie over de werkwijze en goede communicatie met de medewerkers zijn cruciaal. Een leidinggevende moet ook onderbouwen wat hij oordeelt. Het is geen vrijblijvende kwestie. Aan dit alles heeft het ernstig ontbroken.

Hoewel het merendeel van de medewerkers van de NZa heel tevreden is met zijn baan — dat blijkt uit een onderzoek naar medewerkerstevredenheid — is er een te grote groep die buiten de boot valt en waar onvoldoende aandacht voor is. Op dat punt komt de commissie-Borstlap tot de conclusie dat zowel in het personeelsbeleid als in de organisatorische inbedding ervan een flinke investering noodzakelijk is. Ik deel die conclusie van de commissie. Dat is de reden dat ik de NZa heb gevraagd om voor 1 december 2014 met een plan van aanpak te komen om haar personeelsbeleid en de organisatie op orde te brengen. Onderdeel van dat plan

van aanpak moet zijn een stevige positionering van de afdeling personeel en een stevige verankering van dit belangrijke onderwerp op dit directeurs- en bestuursniveau. Daarnaast vind ik het belangrijk dat er in de plannen ook uitdrukkelijk aandacht is voor de werkdruk in de organisatie en de belasting die deze voor individuele medewerkers met zich meebrengt. Dit was immers een van de zaken waar Arthur Gottlieb hard tegen aan is gelopen.

De commissie-Borstlap heeft ook uitvoerig gekeken naar de ICT-voorzieningen en de wijze waarop met informatie wordt omgegaan binnen de NZa. De belangrijkste conclusie van de commissie is dat dit onderdeel in theorie weliswaar op orde is, maar dat het in de uitvoering tekort is geschoten. Daar koppelt de commissie aan vast dat bij een rol zoals de NZa die heeft op dit terrein slechts onberispelijk gedrag past. Overigens is het de commissie niet gebleken dat er vertrouwelijke informatie van de NZa naar buiten is gelekt. Ik ben het met de commissie eens dat het op orde zijn van de informatievoorziening en de ICT tot de achilleshiel van de NZa behoort.

De NZa heeft mij gemeld al verschillende maatregelen te hebben genomen op ICT-gebied. Het is dus niet zo dat men heeft gewacht op een actieplan. Je zou eigenlijk een drie-trapsraketen kunnen onderscheiden. Men heeft eerst de acute zaken aangepakt en toen heeft men de maatregelen genomen die op korte termijn genomen konden worden. Ik heb de NZa nu gevraagd om een geïntegreerd en duurzaam ICT-beleid vorm te geven en daarvoor een actieplan naar mij te sturen. Het bureau Mazars heeft recentelijk in opdracht van de NZa een audit verricht naar de informatiebeveiliging. Uit het rapport blijkt dat de NZa grotendeels voldoet aan de eisen van de baseline informatiebeveiliging overheid, maar dat nog niet alles op orde is. Ik wil een robuuste aanpak van de NZa.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Gezien de uitspraken van Borstlap is het heel terecht dat er een robuust plan komt voor de omgang met vertrouwelijke informatie en ICT. Borstlap signaleert echter nog iets veel belangrijkers. Hij stelt dat er wel allemaal regels waren, maar dat er een cultuur in is geslopen waarin die regels eigenlijk niet werden nageleefd. In hoeverre wordt dat meegenomen?

Minister Schippers:

Dat is de kern van de langetermijnduurzaamheid. Die alertheid kun je in het begin hebben, maar die moet je ook vasthouden. De kortetermijnmaatregelen — het e-mailverkeer is inmiddels streng beveiligd, de vertrouwelijke documenten zijn veilig en het systeem van wachtwoorden is aangescherpt — zijn in de techniek doorgevoerd, kun je zeggen. De vraag is nu hoe je ervoor zorgt dat het systeem niet alleen de komende drie maanden, maar ook de komende jaren robuust is. Dat heeft ook met cultuur te maken, met de vraag of je doet wat op papier staat. Dat moet onderdeel zijn van dat plan.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Heel goed. Wij zijn benieuwd wat er over drie maanden op tafel ligt.

Minister Schippers:

Een tweede punt dat ik schaal onder wat niet goed is gegaan of wat niet goed gaat en anders moet, is de relatie tussen VWS en de NZa.

De voorzitter:

Hebt u nog een vraag over het vorige punt, mevrouw Klever?

Mevrouw Klever (PVV):

Ik had niet helemaal begrepen dat het kopje ICT al afgelopen was. Ik heb in mijn termijn gevraagd of de Wet bescherming persoonsgegevens overtreden is, gezien het feit dat er medische patiëntendossiers jarenlang voor heel veel mensen toegankelijk waren. Ik heb de minister gevraagd of zij bereid is om een oordeel te vragen aan het College bescherming persoonsgegevens.

Minister Schippers:

Ik heb het niet goed gezegd. Ik heb een inleiding waar al die dingen aan de orde komen, maar ik heb ook mapjes met alles wat daarin nog niet aan de orde is gekomen. Ik kan deze vraag nu echter wel beantwoorden. Ik heb de commissie gevraagd om het College bescherming persoonsgegevens erbij te betrekken. Dat heeft zij niet gedaan. Als we dat robuuste plan van aanpak hebben, ben ik bereid om dat ook aan het college voor te leggen met het verzoek om ernaar te kijken. Het college is onafhankelijk, dus ik kan het college niet dwingen om dat te doen, maar ik kan wel vragen of men er daarnaar wil kijken.

Mevrouw Klever (PVV):

Dat lijkt mij een heel goed plan. Ik dank de minister voor deze toezegging.

Minister Schippers:

Ik was gekomen bij de relatie tussen het ministerie van VWS en de NZa. De relatie die er nu is, is historisch verklaarbaar, maar zij is op onderdelen te intens geworden. De NZa is een zelfstandig bestuursorgaan. Zij staat dus op afstand van het ministerie. Dat is ook nodig. Op die manier kan de NZa namelijk als toezichthouder, en gedeeltelijk als regulator, onafhankelijk opereren.

De NZa heeft grofweg twee hoofdtaken. Zij zorgt enerzijds voor toezicht en anderzijds voor regulering. Ik kom eerst op de toezichtstaak. De NZa houdt toezicht op het gedrag van zorgverzekeraars en zorgaanbieders. Zij ziet er ook op toe dat partijen zich houden aan de wet- en regelgeving. Dat doet zij ook in individuele gevallen. Denk daarbij aan de casus van het St. Antonius Ziekenhuis. Het is van groot belang dat VWS op grote afstand blijft van deze taak van individueel toezicht. Het ministerie staat nu al op grote afstand. Dat wordt ook geconstateerd. Het ministerie blijft op grote afstand staan.

Onder de toezichtstaak zou je ook kunnen scharen dat de NZa marktmaker is. In die rol volgt de NZa de sector door middel van marktscans en kan zij ook adviseren. De commissie-Borstlap oordeelt in de casus over de marktscan dat hierbij niets is misgegaan. Op zich is dit dus goed gelopen.

Maar, alles overwegende, vind ik dat het beter kan. In het vervolg zal daarom het commentaar van VWS op concepten openbaar zijn en dezelfde status hebben als het commentaar van veldpartijen.

Mevrouw Leijten (SP):

De minister heeft het over het commentaar op conceptrapporten. Dat vind ik nog ingewikkeld. Conceptrapporten krijgt de Kamer namelijk niet. Hoe moeten we dat dus interpreteren? Gaat dit bovendien ook gelden voor de onderzoeken die de minister laat doen door de Berenschots en de andere onderzoekers in dit land? Zij doen vaak namens de minister onderzoek. Over conceptconclusies en eindconclusies van die onderzoeken hebben we ook weleens gediscussieerd. Daarbij zei de minister dan: ja, maar het ministerie discuteert dan over concepten en dat wordt dan aangepast door ... Dat zal dus niet meer plaatsvinden? Het ministerie levert commentaar voortaan op schrift? Dat is openbaar. Er vindt dus voortaan verder geen discussie over de interpretatie van de werkelijkheid meer plaats?

Minister Schippers:

Ik moet daarbij wel een onderscheid maken tussen enerzijds rapporten waar het ministerie opdracht voor heeft gegeven aan externe onderzoekers, en rapporten van het zbo. Laat ik beginnen met de zbo's en met de NZa. De NZa heeft nu een consultatie. Op die consultatie kan het hele veld, en de hele goegemeente reageren. Iedereen die wil, kan daarop reageren. Vervolgens verwerkt de NZa al dan niet die zaken. Dan komt het concept naar VWS. Dan kan het ministerie ook nog een keer reageren. Daarover vind ik dat het ministerie, net als de rest van het veld, gewoon moet reageren. Als wij op het ministerie vinden dat een tabel niet goed is, dan moeten we met argumenten aangeven waarom we vinden dat die tabel niet goed is. Als iemand anders daarover toevallig een andere mening heeft, gaat dat in dezelfde bups mee. Daarbij gaan dus ook reacties mee van bijvoorbeeld ziekenhuizen, externe deskundigen en van iedereen die wil reageren. Als wij bij het ministerie daarna uiteindelijk het eindrapport zien, kunnen wij zeggen: die tabel staat erin, maar wij waren het er niet mee eens. Daarbij kunnen wij dan verwijzen naar de openbare input van het ministerie op bijvoorbeeld zo'n scan of op een ander onderzoek dat de NZa doet.

Over bureaus die het ministerie zelf inhuurt, zeg ik het volgende. Wij stellen een vraag aan een bureau. Als die vraag niet wordt beantwoord of het bureau niet levert wat wij hebben gevraagd, dan heeft het ministerie gewoon een opdrachtgeversrelatie met zo'n bureau. Daarbij is het niet zaak dat wij conclusies aanpakken, maar het onderzoek moet wel gaan over de opdracht die wij hebben gegeven. Ik vind dat we daarover wel contact en interactie kunnen hebben.

Mevrouw Leijten (SP):

Het laatste wordt alweer schimmig. Dat vind ik eigenlijk jammer. Als het ministerie de opdracht geeft om een bepaald onderzoek te doen en die opdracht wordt niet uitgevoerd, dan kan het ministerie ook gewoon zeggen: dit is niet conform het contract, dus wij accepteren het onderzoek niet of wij betalen er niet voor.

Minister Schippers:
Ja, precies.

Mevrouw Leijten (SP):

Dat zou beter zijn dan een situatie waarin discussies plaatsvinden waarbij de Kamer niet kan controleren hoe het verdergaat. Ik zou graag met de minister precies willen afspreken dat er geen discussies meer plaatsvinden met de NZa, maar wellicht ook niet met andere onderzoekers die van het ministerie een opdracht hebben gekregen, voordat het onderzoeksrapport naar de Kamer is gegaan. Dat is nuttig, gewoon om alle schijn van beïnvloeding te voorkomen. Als de minister het niet met conclusies eens is of het onderzoek anders had gedacht, kan zij dat aan ons schrijven. Dan kunnen wij dat wegen en dan kunnen we het met haar eens zijn of niet. Maar niet: conceptconclusies beïnvloeden door discussies, noch die van de NZa noch die van externe onderzoeken. Als we dat kunnen afspreken zijn we een stap verder, want vorig jaar was die afspraak nog niet te maken.

Minister Schippers:

Voor de scans of andere onderzoeken van de NZa, in onze opdracht of op eigen initiatief, wil ik de procedure echt veel helderder hebben. Ik vind het niet goed dat wij als laatste, na de consultatie met het hele veld, daar onze input op geven en daar een aparte rol in vervullen. Ik wil gewoon dat we met de hele bups meegaan en dat we openbaar en helder zijn over wat wij hebben ingebracht. Dan kan iedereen uiteindelijk zien of er iets van terecht is gekomen. Dat is transparant en openbaar.

Over de rapporten die in onze opdracht worden gemaakt, wil ik ook transparantie betrachten, maar dan kan het dus zijn dat we een onderdeel terugsturen. In dat geval zal ik de Kamer laten weten dat we dat hebben gedaan en waarom.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Ik heb nog een vraag over het commentaar van VWS op de NZa. De vraag is hoe ver de beïnvloeding mag gaan. De minister heeft het nu over de conclusies. Maar klopt het dat bijvoorbeeld bij het onderzoek naar de invoering van de vrije prijzen de NZa de onderzoeksvraag had gesteld of het stoplicht op groen staat? Daar kwam "nee" uit. Het ministerie van VWS heeft vervolgens gezegd: kunnen we de onderzoeksvraag niet veranderen in "staat het stoplicht op rood?". Toen kwam uit het onderzoek: nee, het stoplicht staat ook niet op rood. Uiteindelijk kon het dus allemaal doorgaan doordat de onderzoeksvraag veranderd is. Klopt dat voorbeeld? Is de minister dat voorbeeld bekend? De vraag daarbij is of zij vindt dat beïnvloeding zich moet beperken tot de conclusies en niet over de hoofdvraag mag gaan.

Minister Schippers:

Ik wil überhaupt dat rapport zien als de rest het ziet. Als VWS zelf een vraag stelt, gaat VWS over de vraag die wordt uitgezet. Dat is evident. Maar als de NZa een vraag stelt, moet zij zelf over die vraag gaan. Als wij een andere vraag willen, moeten we die toevoegen. Ik wil daar volgestrekte helderheid over hebben, omdat ik het schadelijk vind dat

we dit soort discussies hebben waarbij er schijn is dat er beïnvloeding plaatsheeft. Laten we wel zijn, de ambtenaren die erop zitten, willen het beste resultaat hebben. Die zeggen: dit klopt niet of is onjuist. Zo gaan die gesprekken. Om dat te vermijden, wil ik dan liever dat die, in onze ogen, onjuiste dingen er gewoon in komen en dat we dan zeggen dat het onjuist is. Ik vind dat een heldere taakverdeling. Zo zal ik dat voortaan ook gaan doen.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

De houding van de minister is geheel helder. Maar er doen nu natuurlijk best wel wat verhalen de ronde. Klopt dit voorbeeld van de beïnvloeding van het rapport over de invoering van de vrije prijzen? Herkent de minister dit voorbeeld?

Minister Schippers:

Nee, het voorbeeld herken ik niet. Ik zeg ook niet dat het onjuist is. Het is ook zo dat ik altijd alleen de eindrapporten krijg. Men handelt nu op basis van een informatieprotocol. De taakopdracht voor ambtenaren van VWS is dat zij het moeten melden bij de NZa als zij fouten zien in een rapport of als zij denken dat iets niet klopt. Wat ik in de toekomst wil, is dat ze dat ook doen, maar dan alleen nadat het rapport is uitgekomen. Dan is volstrekt helder dat het rapport echt voor verantwoordelijkheid van de NZa is. Dat is het nu ook, maar dan kunnen wij daar als VWS een kritische houding tegenover hebben.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Ik heb in mijn termijn gevraagd om meer zonlicht op het ministerie, om meer transparantie. De minister doet hier een heel belangrijke toezegging, die verder gaat dan wat de minister ooit heeft gezegd. Ik vind dat een belangrijke stap vooruit. Er zijn wel wat collega's die daar vragen over hebben, van: hoe zit het nou met allerlei rapporten en verschillende situaties? Ik vraag de minister of de minister een actieplan wil maken voor hoe zij die transparantie precies voor zich ziet. Verder heeft Borstlap gezegd dat het informatieprotocol tussen VWS en de NZa te ingewikkeld is en dat daaraan wat moet veranderen. Zou de minister die twee zaken willen bundelen en het dan over drie maanden naar de Kamer willen sturen? Dan is voor de Kamer heel helder hoe de belangrijke toezegging over transparantie precies wordt vormgegeven.

Minister Schippers:

De toezegging is precies zoals ik die hier doe. Ik zeg toe dat deze in de brief komt, want ik moet toch een brief sturen. Die brief zal gaan over de vraag of we gaan splitsen en wat ik doe met alle aanbevelingen die in dit debat niet aan de orde komen. In die brief neem ik deze toezeggingen op. Dat betreft dus deze toezegging, maar ik kom straks nog op het informatieprotocol. Over dat protocol zegt de commissie-Borstlap dat het veel te gedetailleerd is en dat je er iedereen mee voor de voeten loopt. Er staat bijvoorbeeld in dat als een externe contact opneemt met de NZa, de NZa dat aan VWS moet vertellen. Dat vind ik veel te ver te gaan. Ik wil dat ook fors terugschroeven. Het informatieprotocol zal herzien worden. Ook daarover zal ik de Kamer in de brief informeren.

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA):

Ik dank de minister voor deze belangrijke toezegging aan het begin van het debat. Wij zijn daar namelijk heel kritisch over, maar wij zien het ook als een belangrijke manier om te zorgen dat VWS en de NZa rolvast zijn, dat er tegenspraak wordt georganiseerd, maar dat de Kamer ook kan bekijken wat dat inhoudt.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Dit zou zomaar eens een lange avond kunnen worden, want de minister geeft wel antwoord op allerlei vragen, maar dat antwoord gaat vooral over wat ze allemaal in de toekomst nog gaat doen. Het echte antwoord op de eigenlijke vragen blijft uit, bijvoorbeeld op die van mevrouw Bruins Slot over het rapport over de vrije artsenuitvoering. Mevrouw Bruins Slot vroeg wat er is gebeurd met die onderzoeksvragen. De minister gaat daar wat mij betreft te snel overheen door te zeggen dat ze het toch kan bevestigen noch kan ontkennen. Dat is relevant omdat in de eerste termijn de vraag is gesteld of de minister kan uitsluiten dat er meer gevallen zijn waarin de regels hebben geschuurd of waarin het ministerie te veel heeft ingegrepen bij de NZa. Kan zij dat uitsluiten of heeft zij nog meer casussen waarvan zij denkt dat die nog verder onderzocht moeten worden?

Minister **Schippers**:

Op de vragen over het artikel 13-onderzoek heb ik nog helemaal niet geantwoord. Mijn antwoord is dat VWS geen bemoeienis heeft gehad met dat onderzoek. De heer Klaver vraagt waar het nog meer heeft geschuurd in die acht jaar. Dat is heel lastig om te zeggen, tenzij we intensief extern onderzoek doen naar de vraag waar het allemaal nog geschuurd heeft. Ik vraag mij af of dat relevant is. Het is relevant — ik kom straks op wat er nog net goed is gegaan, maar wat wel risico's heeft — dat je maatregelen neemt voor de toekomst. Ook relevant is de vraag of er casussen zijn zoals Het Oogziekenhuis Rotterdam/het Erasmus MC waar nog financiële gevolgen uit voortvloeien die wij moeten betalen. Die neem ik meteen maar even mee. Natuurlijk heb ik daar al een inventarisatie op gedaan, maar die is nog niet afgerond. We vragen immers eerst aan de mensen of zij ervan weten, we kijken vervolgens in de systemen en we doen dat nu via een andere kant die arbeidsintensiever is. Dan hebben we echt het hele ministerie ondersteboven gehaald. Dan kan ik natuurlijk echt berichten of we nog zulke financiële verplichtingen of dreigende financiële verplichtingen hebben ten aanzien van de andere casussen. Daarmee ben ik bezig en daarover zal ik de Kamer uiteraard informeren.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Dit was inderdaad het antwoord waarnaar ik zocht. Is de minister daarmee bezig? Zij kan het dus niet uitsluiten. Wanneer verwacht zij de Kamer hierover te kunnen informeren?

Minister **Schippers**:

Vrij snel, want we zijn al een tijdje bezig. Dit is vrij arbeidsintensief, maar ik denk dat we nog een paar weken nodig hebben om die laatste check die we nu doen via financiële stromen, daadwerkelijk te kunnen afronden.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Er lopen nu heel veel dingen door elkaar, dus ik hoop dat we het allemaal nog op een rijtje kunnen houden. Het luisert immers heel nauw. Mijn vraag gaat over het proberen om zo transparant mogelijk te zijn over de eventuele invloed vanuit het ministerie richting onderzoeken en reflecties die daarop worden gegeven en hoe daarmee omgegaan wordt. Heeft de minister nog overwogen om bijvoorbeeld de methode te kiezen die we altijd bij de Algemene Rekenkamer kiezen? De Rekenkamer komt na consultatie van weet-ik-wie allemaal met een rapport. Daar mogen de ministeries op reageren, maar die reactie wordt gewoon integraal in het rapport opgenomen. Dan laat de Rekenkamer in een reactie weten wat hij met die reacties heeft gedaan. Dat is voor ons heel overzichtelijk en transparant.

Minister **Schippers**:

Dat is mijn voorstel. U zegt het misschien iets mooier.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Ik hoorde u toch net iets anders zeggen.

Minister **Schippers**:

Nee. Ik wil dat transparant wordt wat wij inbrengen. Ik wil niet dat er een hele ronde is afgerond en dat wij uiteindelijk nog een finaal oordeel geven. Ik wil dat we daarin meelopen en dat transparant wordt wat wij daarvan hebben gevonden. De NZa kan vervolgens zeggen wat zij daarmee heeft gedaan.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

U moet uzelf niet in een positie brengen waarin u bij wijze van spreken helemaal gelijkwaardig bent aan al die anderen die ook een inbreng hebben voor zo'n rapport. Dat kunnen namelijk totaal andere inbrengen zijn. U hebt ook een andere verantwoordelijkheidsrelatie met een zbo. Dat is ook netjes vastgelegd in de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen. Misschien moeten we trouwens ook nog eens bekijken of die niet wat actualisering verdient. In de rapporten van de Algemene Rekenkamer gaat het als volgt. De Algemene Rekenkamer is tot bepaalde conclusies gekomen, vervolgens mag een ministerie of mogen ministeries daarop commentaar geven, dat integraal in het rapport wordt opgenomen, en geeft de Algemene Rekenkamer nadrukkelijk aan wat hij daar wel of niet mee heeft gedaan. Dan gaat het naar ons toe en kunnen wij in de Kamer onze taak en verantwoordelijkheid waarmaken. Volgens mij is dat net iets anders dan wat u net zei. Ik wil u dit als aanbeveling meegeven.

Minister **Schippers**:

Dat klopt, maar ik zal het conform deze schets toepassen. Ik kom er nog op terug in de brief die ik aan het eind van het jaar stuur. Ik vind dit wel een transparante procedure.

Mevrouw **Leijten** (SP):

In antwoord op de heer Klaver nam de minister even Het Oogziekenhuis mee. Is het daarmee afgedaan?

Minister Schippers:

Nee. Daar moet ik nog op komen.

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Ik hoorde de minister zeggen: we zijn aan het inventariseren of zich meer van dergelijke zaken, ook met financiële gevolgen, hebben voorgedaan. Ik wil van de minister weten hoe ze erover oordeelt dat ze dat moet uitzoeken. Ze hoort dat toch gewoon te weten?

Minister Schippers:

Dat klinkt heel logisch, maar sommige dingen zijn historisch opgebouwd. Ik kom straks ook nog op het Erasmus MC, en dan zie je ook de nuance tussen wat je behoort te weten en wat uiteindelijk de feitelijke werkelijkheid is, dan zie je hoe dat soms ligt. Natuurlijk weet ik dat er langjarige financiële verplichtingen zijn, verspreid over allerlei regelingen, soms stammend uit ik-weet-niet-hoelang geleden doordat kapitaallasten altijd enorm lang doorlopen. Die lijsten heb ik dus. Tot nu toe heb ik ook niets nieuws gevonden. Het kan best zijn dat die laatste check die we uitvoeren, ook niets nieuws heeft opgeleverd. Dan zijn we allemaal heel gelukkig. Het kan echter ook best zijn dat die laatste check wel iets oplevert. Het geval van Het Oogziekenhuis was bekend. Ook dat van het Erasmus MC was bekend, maar dat werd anders beschouwd. Ik kom daar zo op terug. Het was niet onbekend bij ons. Tot nu toe hebben we nog niets nieuws gevonden. Ik vind het echter wel belangrijk dat ik de Kamer op deze vraag, die ik natuurlijk wel had verwacht, een goed antwoord kan geven. Daarom doe ik op het ministerie deze intensieve check.

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Wanneer is die check klaar? Dat wil ik graag weten.

Minister Schippers:

Ik heb daarop net geantwoord. Ik denk dat we daarover binnen een paar weken uitsluitsel geven. We doen nu immers via een heel ingewikkelde route een soort finale check.

Mevrouw Leijten (SP):

Nu gaat het over besluiten over individuele instellingen met financiële consequenties. We hebben echter ook vragen gesteld over inhoudelijke consequenties. Wordt ook daarnaar gekeken? Dat was eigenlijk ook de vraag van mevrouw Bruins Slot. Je kunt de vraag net even anders stellen: staat het licht op rood of staat het licht op groen? Wellicht is het hetzelfde onderzoek, maar de toon wordt wel heel anders als je het even herformuleert. Wordt ook daarnaar gekeken?

Minister Schippers:

Ik heb aangegeven dat, als wij bij de NZa een onderzoeksvraag uitzetten, wij gaan over de onderzoeksvraag. Als de NZa zelf een onderzoek doet, dan gaat zij over de onderzoeksvraag. Zo moet het zijn, en zo wil ik ook dat het is. Zo moeten de heldere verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk hun plek vinden in de manier waarop we met elkaar omgaan.

Mevrouw Leijten (SP):

We voeren dit debat omdat er een medewerker van de Nederlandse Zorgautoriteit is geweest die heeft gemeend dat hij dingen zag die niet konden. Hij wilde dat het werd opgelost. Dan moet je niet alleen nadenken over de toekomst. Je moet ook weten wat er in het verleden is gebeurd en hoe dat heeft plaatsgevonden. Meent de minister het nu werkelijk als ze zegt: in de toekomst zal ik het openbaar en transparant doen, maar ik maak verder geen analyse van wat er in het verleden heeft plaatsgevonden? Ik zou het echt zonde vinden als de minister dat vandaag niet toezegt.

Minister Schippers:

Wij hebben de commissie-Borstlap gevraagd om daarnaar te kijken. Zij heeft ernaar gekeken. Zij heeft ook gekeken naar individuele casussen die zijn aangereikt vanuit het bezwaarschrift. De commissie heeft die onderzocht en is ook met conclusies gekomen. Ik denk dat het van belang is dat we weten hoe er gewerkt is. Er is in onderling contact gewerkt. Er is overlegd over de aanpak en over vragen als "is die tabel goed of niet?" of "staat dit er juist of niet?". Ik vind dat je daar een diffuus beeld van krijgt, terwijl ik een helder beeld naar buiten wil brengen. Daarom doe ik voor dit soort onderzoeken heldere voorstellen, maar die voorstellen zijn in dit geval niet van toepassing, omdat er anders wordt gewerkt. Ik vind echter dat dit rapport, waarvan de Kamer ook zegt dat het een belangrijk rapport is, aanleiding moet zijn om de bezem te halen door zaken waarvan wij vinden dat die anders en beter moeten. Dit is een van de voorstellen — ik kom straks nog over een aantal andere te spreken — die gaan over zaken waarvan ik vind dat we die echt anders moeten gaan doen.

De heer Klaver (GroenLinks):

De minister schetst het beeld zoals het zou moeten zijn, namelijk: als het ministerie een vraag uitzet, gaat het ministerie over de vraag; als de NZa een onderzoek wil doen, gaat zij over de vraag. De vraag die Kamerleden hebben gesteld, is echter: heeft het ministerie in het verleden invloed uitgeoefend op eigen onderzoeken van de NZa, op de vraagstelling daarvan? Kan de minister zeggen of dat het geval is geweest? En vindt de minister het, indien zij daar geen antwoord op kan geven, niet relevant om dat ook verder te onderzoeken? Het gaat immers niet alleen om financiële consequenties, maar juist ook om de verstrengeling tussen haar ministerie en de NZa.

Minister Schippers:

Er is in de praktijk in het verleden veel gediscussieerd over wat de NZa heeft opgeleverd. Het zou mij dus niet verbazen als er bij onderzoeken ook weleens door een VWS-medewerker is gezegd: krijg je niet een beter antwoord als je de vraag anders stelt? Dat is dan in volstrekte oprechtheid gebeurd, omdat je het beste product wilt krijgen. Het is van belang dat wij de taken meer helder maken en meer van elkaar scheiden. Dat geldt overigens natuurlijk niet voor alle lopende zaken die de NZa elk jaar weer uitvoert en die sowieso tot haar taken behoren en waarvoor zij ook bevoegdheden heeft. Voor aparte dingen die uitgezet worden, geldt wel dat daar vaak communicatie over is geweest. Daar bestond een volstrekt open relatie over via het informatieprotocol en de onderlinge afspraken die daarover zijn gemaakt zijn.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Er ontstaat nu een wat diffuus beeld. Eerst zegt de minister dat het slecht zou zijn als het ministerie invloed heeft op de vraagstelling van onderzoeken die de NZa zelf wil doen. Nu zegt de minister dat zij niet kan uitsluiten dat er in de afgelopen jaren toch overleg is geweest en dat er met de beste bedoelingen, namelijk om de vraag beter te maken, toch invloed is uitgeoefend op de vraagstelling. Maar als je de vraag anders stelt, dan kunnen er ook andere conclusies uitkomen. Wat is het oordeel van de minister over deze gang van zaken binnen haar ministerie? Moet zij daar niet veel meer onderzoek naar doen om te bekijken hoe dat is gegaan in de afgelopen jaren? En moet ze geen afstand nemen van die praktijk die ze nu zelf beschrijft?

Minister **Schippers**:

Ik grijp juist daarom dit rapport en de heldere conclusies van de commissie-Borstlap aan om verbeteringen door te voeren. Als ik vond dat het al goed ging, hoefde ik het niet te verbeteren. Ik vind dus dat het beter kan. De praktijk in de afgelopen acht jaar is ontstaan vanuit de beste bedoelingen. Ik heb geen enkele twijfel over de integriteit van wie dan ook. Het moet echter helderder. Anders krijg je toch het beeld dat je dingen wilt beïnvloeden en sturen, ook al maak je het in jouw ogen beter. Dat moeten wij niet hebben en daarom denk ik dat het veel beter is dat wij in de toekomst een strakke lijn trekken. Dat is precies wat ik voorstel.

Mevrouw **Bruins Slot** (CDA):

De minister zegt in haar antwoord dat het in dat geval gerechtvaardigd was, omdat er dan een beter antwoord kwam. Je kunt je afvragen wat dan beter is in wiens ogen. Als het antwoord op de vraag over de vrije prijzen was dat het stoplicht op rood stond, kon het hele verhaal niet doorgaan, maar omdat het stoplicht op dat moment ook niet op groen stond, kon het wel doorgaan. Dat is wel een heel ander antwoord. Misschien was het politiek gezien het beste antwoord dat het kon doorgaan. Was dat echter ook het meest geëigende antwoord op dat moment? Dit is dan toch wel uit het lood geslagen? Ziet de minister dit ook zo?

Minister **Schippers**:

Ik vind het onwenselijk, want anders zou ik het niet veranderen.

Mevrouw **Bruins Slot** (CDA):

Ik hoorde de minister zojuist zeggen dat zij het Informatiestatuut gaat veranderen. Eind 2010 heeft VWS dat Informatiestatuut juist nog stringenter en knellender gemaakt. Dat is dus tijdens de bewindsperiode van minister Schippers gebeurd. Waarom heeft zij er toentertijd voor gekozen om de NZa juist naar zich toe te trekken? Dit staat trouwens prachtig beschreven in de vierde bijlage van het rapport van de commissie-Borstlap. Dat is overigens ook de bijlage waarin staat dat de ambtenaren van de NZa het ministerie weleens het "geliefde moederdepartement" noemden.

Minister **Schippers**:

Ja, dat heb ik ook gelezen. Ik ben van mening dat dit niet goed is en dat de NZa veel meer op afstand moet staan. Als je de rollen goed wilt kunnen spelen en de rolvastheid

van je medewerkers beter wilt kunnen garanderen, moet je een stap ver terug zetten. Je moet ervoor zorgen dat in een informatieprotocol alleen de echt noodzakelijke dingen staan. Ik heb de analyse van de commissie-Borstlap daarover goed gelezen. Zij concludeert dat het informatieprotocol hinder veroorzaakt. Daar is de informatiecode niet voor bedoeld. Als het zo geanalyseerd is dat die hindert, moet je daar iets aan doen. Dat is precies mijn reactie op de commissie-Borstlap.

De **voorzitter**:

Een deel van uw vraag is niet beantwoord.

Mevrouw **Bruins Slot** (CDA):

Precies. Waarom heeft de minister er dan voor gekozen om eind 2010 juist dat informatieprotocol veel stringenter te maken, zodat nog meer informatie met VWS moest worden gedeeld en er een nog inniger relatie kwam tussen de beide organen? Waarom is daar vier jaar geleden voor gekozen?

Minister **Schippers**:

Die afwegingen weet ik niet meer. Ik weet wel dat het op grond van de afweging die ik nu zie en die ik uit het rapport van de commissie-Borstlap haal, verstandig is om een fikse stap terug te doen. Die conclusie deel ik met de commissie.

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA):

De minister heeft een toezegging gedaan over transparant worden op systeemniveau. Nu wil ik graag een stapje verder gaan, namelijk op casusniveau. Mijn vraag gaat over casusrisicoselectie. Een onafhankelijk onderzoeker van het Erasmus iBMG, Wynand van de Ven, heeft geklaagd. Hij moest een onderzoek doen naar risicoselectie. Hij heeft dat rapport afgegeven. De NZa was het wel eens met de uitkomst, maar dacht: o jee, dat vindt de minister niet leuk. Hem is dus gevraagd om die conclusie uit zijn onderzoek te schrappen. Hij heeft gezegd: dat doe ik niet. Dat is heel terecht. Wat gaat er nu veranderen waardoor deze casus nooit meer voor kan komen?

Minister **Schippers**:

Als wij nu juist willen dat de NZa meer onafhankelijk is, kan ik niet voor de NZa beslissen hoe zij daar verder in opereert. De NZa heeft destijds gevraagd om dat eruit te halen. Dat heeft de onderzoeker niet gedaan en daarom is het er zo in gekomen. Ik vind dat wij dat allemaal niet moeten doen. Daarvoor hebben wij nu heldere lijnen uitgezet. Als ik vind dat ik het niet moet doen, vind ik ook dat de zbo het niet moet doen.

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA):

Met de laatste zin ben ik het eens. Als VWS het niet moet doen, moet de NZa het ook niet doen. Mijn vraag is echter: wat is de garantie dat er een nieuwe cultuur komt bij de NZa waarin dit niet meer gebeurt? Anders krijgen wij rapportages die onafhankelijk zijn, maar die met de beste bedoelingen — omdat men het voor u wil opnemen — toch niet zo onafhankelijk zijn. Er moet daar iets gebeuren waardoor het niet meer kan plaatsvinden en waardoor het onderzoek echt onafhankelijk is. Als er een onderzoek komt

van het iBMG, dat heel veel onderzoeken aflevert, moet de Kamer erop kunnen vertrouwen dat het hele rapport er komt en dat ook de pijnlijke conclusies erin staan.

Minister Schippers:

Ook dan kan de NZa, als zij een rapport krijgt, er zelf bij zetten waar zij het niet mee eens is en een ander oordeel heeft, voordat zij het onderzoek doorstuurt. Daar waar dingen eerder niet transparant waren omdat er een volledig pakketje afgeleverd moest worden, is het veel interessanter om te zien wat de onderzoeker vindt, waarbij de NZa het aangeeft als zij het met een passage niet eens is. Dat is een heldere communicatie.

Mevrouw Leijten (SP):

We besluiten hier een hoop op adviezen van de NZa over de marktordering in de gezondheidszorg. Ik wil graag dat de minister op een rij zet of laat zetten bij welke rapporten in het verleden bemoeienis is geweest van het ministerie, waardoor conclusies en vraagstellingen zijn veranderd. Dat is relevant voor mij als Kamerlid om te kunnen beoordelen op basis van welke adviezen besluiten zijn genomen in de Kamer.

Minister Schippers:

U noemt het bemoeienis, maar in de reguliere werkzaamheden in de afgelopen acht jaar is er over deze zaken intensief gecommuniceerd. Dat is bij al die rapporten in meer of mindere mate gebeurd. De commissie-Borstlap stelt dat dit conform de gemaakte afspraken is. Ik wil alleen de afspraken veranderen. Over de rapporten is intensief overleg geweest, zoals ook over de marktscan. Het ministerie heeft gezegd: die tabel geeft een verkeerde voorstelling van zaken, dat moet je niet doen, dat is kwetsbaar. Uiteindelijk concludeert de NZa dan zelf wat zij daarmee doet. De NZa is een onafhankelijke zbo, die zelf bepaalt wat zij in haar rapporten zet. Soms volgt zij het ministerie, maar soms niet.

Mevrouw Leijten (SP):

De minister wil het dus niet doen. De commissie-Borstlap constateert ook dat het wellicht conform de werkafspraken en de wet is, maar dat medewerkers van de Nederlandse Zorgautoriteit het ervaren als beïnvloeding. Kan de minister het verzoek van meerdere Kamerleden, zoals mevrouw Bruins Slot en de heer Klaver, serieus nemen en toezeggen om te bekijken welke inhoudelijke bemoeienis er is ervaren? Aan de medewerkers bij de NZa kan toch gewoon worden gevraagd wat zij in het verleden hebben ervaren? Dan kan er naar die casus worden gekeken. Dit is het moment om de beerput leeg te scheppen en niet om de deksel erop te schuiven.

Minister Schippers:

We hebben net een onderzoek, waarin allerlei dingen zijn geconcludeerd en aanbevelingen worden gedaan. En dan krijg ik het verzoek of ik een nieuw onderzoek wil starten. Mijn verhaal is dat ik juist naar de aanbevelingen wil kijken. Dat is acht jaar lang de werkwijze geweest. Ik vind dat niet te verkiezen. Op basis van dit onderzoek, dat net gebeurd is — het is nog warm — zijn er aanbevelingen gedaan. Ik

zeg wat ik met die aanbevelingen ga doen. Ik volg de commissie erin dat de marktscan gewoon is gedaan volgens de werkwijze die was afgesproken. Die werkwijze vind ik niet meer van deze tijd. Ik vind dat het anders moet. Dat gaan we dus anders doen.

Mevrouw Klever (PVV):

We hebben ingrijpende wetswijzigingen gehad, met heel veel gevolgen voor heel veel mensen. De NZa heeft onafhankelijke adviezen opgesteld, waarop de minister die wetswijzigingen heeft gebaseerd. Dan moeten we toch weten of dat werkelijk onafhankelijk was? De Kamer moet toch weten of de NZa onafhankelijk heeft geopereerd of dat zij een verlengstuk was van de politieke agenda van deze minister?

Minister Schippers:

De NZa had een raad van bestuur die beslist wat relevant is in de opmerkingen van VWS en wat niet. Die heeft uiteindelijk ook de verantwoordelijkheid voor het eindproduct dat wordt gestuurd. De ervaring is dat er soms dingen werden overgenomen en soms niet, omdat hij een andere mening was toegedaan. Uiteindelijk beslist de raad van bestuur: dit is het advies of dit is het rapport en zo gaat het naar de minister. Hij heeft het laatste woord. Daar ligt de verantwoordelijkheid. Ik wil alleen dat we het in de toekomst meer scheiden, zodat we helderder hebben wat er voor reacties zijn geweest.

Mevrouw Klever (PVV):

Die raad van bestuur heeft heel wat steken laten vallen, dat zegt de minister in feite ook. Dan is nogmaals de vraag in hoeverre wij er als Kamer van uit kunnen gaan dat het werkelijk onafhankelijk was en niet een verlengstuk van de politieke agenda van deze minister. Wil de minister dit laten onderzoeken? We hebben het over ingrijpende wetsvoorstellen die daarop gebaseerd zijn.

Minister Schippers:

We hebben net een onderzoek gekregen, waarin een commissie heeft geoordeeld dat er soms goed en soms met risico's is geopereerd. We hebben net gezien dat ik daar de conclusie uit trek dat ik dat voortaan anders ga doen. Dat is acht jaar lang zo gebeurd. Ik zou een commissie acht jaar lang moet laten terugzoeken wie wat heeft gezegd bij bepaalde adviezen. We hebben er een hoop gekregen van de NZa. Hoe is dat opgevangen door die ambtenaar? Heeft dat al dan niet een plekje gehad? Dat zijn enorme onderzoeken.

Daarvan zeg ik dat de raad van bestuur altijd de verantwoordelijkheid heeft gehad. Er zijn evident casussen waarbij wij hebben gezegd: dat moet je zo niet doen, maar waarbij de NZa heeft gezegd: wij zien dat anders en wij doen dat wel zo. Die zijn zelfs weleens voor de rechter gekomen. Uiteindelijk is de raad van bestuur zelf verantwoordelijkheid voor wat hij uitbrengt. Zo ligt de verantwoordelijkheidsverdeling. Ik zeg alleen dat ik deze te diffuus vind. Ik wil dat voor de toekomst helderder scheiden, op basis van het rapport dat ik nu heb.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik krijg toch het gevoel dat de verantwoordelijkheid wordt afgeschoven op de NZa, zoals deze eerder werd afgeschoven op minister Klink. De vraag is natuurlijk niet wie er verantwoordelijk is voor het uitgeven van dat rapport. Dat is de NZa. De vraag is op welke wijze de ambtenaren van de minister, en daarmee de minister zelf, sturing hebben proberen te geven aan onderzoeksvragen van de NZa. Dan gaat het dus niet om de vraag wie er verantwoordelijk is voor het uiteindelijke rapport, maar om de vraag op welke wijze het ministerie daarin heeft geïnterveneerd.

Minister **Schippers**:

Wij hebben net twee rapporten ontvangen: niet alleen dat van de commissie-Borstlap, maar ook dat van AEF. Dat rapport heeft de Kamer ook gelezen. AEF heeft duidelijke oordelen over onder andere de relatie tussen de NZa en VWS. Soms zijn het opmerkelijke oordelen, zeker gezien de debatten. AEF heeft net voldaan aan die vijfjaarlijkse wettelijke verplichting om na te gaan of het goed gaat en zo niet, wat er dan beter moet. Het onderzoeksbureau heeft net een rapport afgeleverd. Wij zijn hier met elkaar in debat mede op basis van deze twee onderzoeken. Ik wil hier wel expliciet vermelden dat ik helemaal niets afschuif van wat welke voorganger dan ook heeft gedaan. Ik ben overal voor verantwoordelijk. Ik ben verantwoordelijk voor wat mijn ambtenaren doen. Zo hebben wij het hier geregeld. De Kamer verwacht echter wel van mij dat ik, als dingen niet conform de afspraken met de Kamer zijn, haar dat ook laat weten. Dat heb ik inzake Erasmus MC willen doen, voor zover het tot nu toe helder is. Dat wil niet zeggen dat ik daarmee zaken afschuif; nee, daarmee neem ik juist verantwoordelijkheid voor de informatievoorziening waar de Kamer recht op heeft.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Het punt dat meerdere collega's hebben proberen te maken, is het volgende. Als je niet durft terug te kijken naar specifieke casussen van rapporten waarin mogelijk sprake is geweest van beïnvloeding door het ministerie van VWS, rapporten die ten grondslag hebben gelegen aan belangrijke politieke besluiten, en als je niet helder krijgt op welke manier het is misgegaan in de interactie tussen de NZa en het ministerie, hoe kun je er dan in slagen om de cultuurverandering waarover wordt gesproken, toch voor elkaar te krijgen? Een cultuurverandering zit 'm niet alleen in het aanpassen van de regels, maar ook in het begrijpen van de wijze waarop organisaties werken — dat geldt ook voor de ministers eigen organisatie — en de wijze waarop je daarin sturend kunt optreden. Dan moet je toch ook eerst terugkijken?

Minister **Schippers**:

Maar dat is toch precies wat wij doen? De commissie-Borstlap heeft teruggekeken. AEF heeft teruggekeken. Op basis van dat terugkijken trekken wij hier lessen. Wat is er niet goed gegaan? Wat moet er beter? Uit die rapporten haal ik een aantal conclusies op basis waarvan ik zeg: dat is niet goed gegaan. Ik zet dat ook nog in de paragraaf over hetgeen niet goed is gegaan en beter moet. Dat zijn de lessen die we voor de toekomst moeten trekken en die trek ik hier nu juist.

De **voorzitter**:

Ik zie nog een interruptant klaarstaan, maar de minister is nog bezig met het eerste stukje van haar antwoord. Zullen we kijken of we een stukje verder kunnen komen in haar betoeg? Er zijn veel punten aan de orde geweest in de inbreng van de leden. Deze zaken zullen terugkomen in het betoeg van de minister. Wellicht verschaft haar inkleuring dan ook meer duidelijkheid.

Mevrouw **Bruins Slot** (CDA):

Dat begrijp ik. Mijn vraag betreft het feit dat de minister steeds teruggrijpt op het rapport van de commissie-Borstlap. Deze heeft echter een beperkte vraagstelling meegekregen, namelijk de toetsing van het bezwaarschrift van de heer Gotlieb, zonder breder te kijken naar wat er verder is gebeurd. Anders was de minister ook niet overvallen door de casus van het Erasmus MC.

De **voorzitter**:

Het is een duidelijke vraag, die te maken heeft met de onvrede die ik ook in de Kamer zie.

Minister **Schippers**:

Maar we spreken niet alleen over de commissie-Borstlap. We spreken ook over het AEF-rapport. In het AEF-rapport wordt breed gekeken naar het functioneren van de NZa en de toepassing van de WMG. Dat zit ook wettelijk in de taakopdracht van AEF. Dat rapport is een belangrijk rapport. Ik heb dat de Kamer ook toegestuurd ter voorbereiding op dit debat.

Mevrouw **Bruins Slot** (CDA):

In dat rapport wordt vooral gekeken naar de werking van de wet en niet zozeer naar gedrag en werkwijze, die zeker gevolgen kunnen hebben voor de manier waarop je met bepaalde zaken omgaat. Dat zei de heer Klaver zeer terecht. Ook dat is dus een te beperkte basis.

Minister **Schippers**:

Ik verschil daarover toch met u van mening. Wij hebben twee rapporten waarin wordt teruggekeken: in het ene rapport wordt dat heel breed gedaan en in het andere rapport gebeurt dat op grond van een heel specifieke casus. Op basis van die twee rapporten hebben wij teruggekeken en hebben wij kunnen constateren dat er dingen niet goed zijn gegaan, dat er dingen risicovol waren en dat er dingen wel goed zijn gegaan. Op basis van dat terugkijken probeer ik nu lessen te trekken voor de toekomst. Wat moet er nu anders? Je kunt wel terugkijken, maar uiteindelijk zul je er ook iets mee moeten doen en zul je er ook verantwoordelijkheid voor moeten nemen. Hoe voorkomen we dat we hier over een aantal jaar met dezelfde vragen staan? Zo heb ik het ook opgevat. Ik heb het opgevat in de zin van: er is teruggekeken, er worden harde noten gekraakt en ik heb het gebruikt om lessen te trekken voor de toekomst. Daar heeft iedereen het meeste aan.

Mevrouw **Leijten** (SP):

Dat is terecht; het is gebruikt om lessen te trekken. De Kamer heeft echter nadere vragen over dat verleden, te

weten welke gevoelde beleidsbeïnvloeding er op inhoudelijk niveau is geweest op politieke onderwerpen waarover in de afgelopen tijd politieke besluitvorming heeft plaatsgevonden. Kan de minister daarvan een overzicht naar de Kamer sturen? Als ze dat overzicht niet heeft, wil ze het dan laten maken?

Minister Schippers:

Dit is acht jaar lang, vanaf de oprichting, de werkwijze geweest tussen de NZa en het ministerie van VWS. Daarbij heeft het ministerie van VWS, daar waar het van mening was dat er dingen stonden die niet klopten of die niet juist waren, opmerkingen gemaakt. De NZa heeft die al dan niet verwerkt. Uiteindelijk heeft de NZa onder eigen verantwoordelijkheid een rapport uitgebracht, als zbo met een eigen verantwoordelijkheid ten opzichte van de minister. Daarin stonden soms heel onwelgevallige dingen. Er stonden soms dingen in die niet leuk waren, maar dat hoort erbij. Dat was voor de verantwoording van de NZa. Soms hebben ambtenaren van ons kritiek gehad op punten waarvan de NZa heeft gezegd die kritiek niet te delen en het gewoon te laten staan. Zo is het dus acht jaar lang gegaan. Ik zeg: laten we het in de toekomst helderder maken, laten we hier een einde aan maken en laten wij het meer transparant doen, zodat je veel beter kunt zien waar de input van VWS ligt en hoe de NZa daarop reageert.

De voorzitter:

Gaat u verder met uw betoog, minister.

Minister Schippers:

Voorzitter. Ik kom bij de taakverdeling tussen de NZa en VWS op het terrein van regulering. Een tweede categorie taken betreft de regulering. Hier gaat het onder andere om tarief- en prestatieregulering, om regels met betrekking tot transparantie en om administratie- en declaratieverplichtingen. De taakverdeling tussen de NZa en VWS op het terrein van deze regulering vraagt op onderdelen om een nauwe samenwerking. VWS besluit over de tariefsoort — vrij tarief, maximumtarief, vast tarief — de invoering van experimenten, de invoering van een grens, de vraag of er een omzetplafond moet komen, de vraag of er een mbi wordt toegepast, de invoering van een beschikbaarheidsbijdrage, de vraag of nieuwe zorgvormen onder de WMG komen en de toepassing van een vereveningsbijdrage. Kortom, er is heel veel overleg en afstemming nodig om dit goed neer te zetten, om het goed uit te werken en om vragen aan elkaar te stellen. Wisselwerking is hier cruciaal. Bij de reguleringstaak gaat het erom, vorm en inhoud te geven aan het kabinetsbeleid. Dat er intensief wordt samengewerkt, is bij regulering alleen maar goed.

Ook bij regulering hebben we echter te maken met individuele casuïstiek; denk aan het vaststellen van de hoogte van de beschikbaarheidsbijdrage voor een individuele aanbieder. In de casus van Het Oogziekenhuis Rotterdam constateerde de commissie-Borstlap dat iedereen binnen zijn verantwoordelijkheden is gebleven, maar dat dit wel schuurde tegen de wet. Ik kom hier later op terug, maar om te voorkomen dat "schuren" "eroverheen gaan" wordt, zal VWS hier in de toekomst anders opereren. Ik kom hierop terug in het kader van Het Oogziekenhuis.

Meer in zijn algemeenheid wil ik de volgende vier dingen oppakken in de relatie tussen VWS en de NZa. Allereerst ben ik van plan om samen met de NZa het Informatiestatuut — we spraken er al over — aan te passen. De commissie geeft aan dat de gedetailleerdheid van dit statuut het interne functioneren van de NZa hindert, net zoals de relatie met het ministerie. Dat is onwenselijk. Ik zal samen met de NZa het statuut dan ook grondig herzien. Het moet eenvoudiger. Hierbij moet worden opgemerkt dat de nieuwe werkwijze ook gaat betekenen dat het ministerie daadwerkelijk meer op afstand komt te staan en minder goed op de hoogte zal zijn van de zaken die spelen bij de NZa. Als je het Informatiestatuut aanpast, hoef je elkaar dus ook minder te informeren.

Om een betere rolvastheid in de praktijk vorm te geven, is het belangrijk dat de mensen die uiteindelijk het werk doen, zich bewust zijn van de verschillende rollen die VWS en de NZa hebben, en dat ze vervolgens goed volgens de gestelde verantwoordelijkheidsverdeling kunnen en zullen handelen. Maar dat gaat niet vanzelf. Mevrouw Bouwmeester zei het al: niets is zo moeilijk als het veranderen van een cultuur. Op papier kan het er goed uitzien, maar de cultuur moet veranderen. Binnen het ministerie heb ik dan ook opdracht gegeven om het bewustzijn over dit onderwerp te vergroten om ervoor te zorgen dat er zo spoedig mogelijk daadwerkelijk een andere praktijk in de omgang tussen VWS en de NZa komt.

Dat doe ik in de eerste plaats door de regels aan te scherpen. Ik heb er al een aantal voorbeelden van genoemd. Hoe ga je om met rapporten? Ik heb de scans genoemd en ik heb gewezen op het Informatiestatuut.

Daarnaast zal een speciale eenheid zich gaan inzetten om het bewustzijn van de verantwoordelijkheidsverdeling te vergroten. Die wordt intern aangevuld met externe experts die gezien hun kennis en ervaring van buiten VWS een objectief-kritische meerwaarde kunnen leveren. Het kan niet bij een vergroot bewustzijn blijven. Het moet ook duidelijk worden in de dagelijkse praktijk. Een speciaal daartoe aangestelde functionaris gaat het komende halfjaar alle directies binnen VWS langs. Hij analyseert waar de knelpunten zitten en zal adviezen geven over het beter borgen van de rolvastheid. Dit moet uiteindelijk leiden tot een werkplan, een protocol met helder omschreven bevoegdheden en verantwoordelijkheden met duidelijke kaders voor de onderlinge omgang en de financiën. Elke partij, VWS en NZa, moet daarbinnen blijven en weet daardoor precies waar zij aan toe is. Het wordt een openbaar document, zodat ook de Kamer precies weet waar zij aan toe is.

Bij de aanbieding van het rapport-Borstlap aan de Kamer gaf ik al aan dat ik de komende periode de verschillende taken van de NZa meer fundamenteel zal bezien op hun positionering. Het is een fundamentele discussie, die ik ook in het kabinet zal moeten voeren. Als je toezicht en regulering splitst, raakt dat ook andere organisaties. De consequenties daarvan wil ik goed kunnen beoordelen. Ik heb daar tijd voor nodig en zal in mijn uitgebreide reactie met een nader oordeel komen.

AEF noemt ook de wijze waarop de NZa is gefinancierd. Dat kan beter. De combinatie van structurele financiering met een relatief grote component tijdelijk geld is lastig voor de continuïteit van de NZa. Ik snap dat. Daarom wil ik ook

bekijken of ik niet kan komen tot een meerjarige basisfinanciering met budgetafspraken, waarbij ik uiteraard helder mijn prioriteiten aangeef. Een aparte component moet de spoedklussen opvangen. Dat moet meer rust brengen in de verhoudingen.

In de zaken die niet goed zijn gegaan, kom ik nu op de casus Erasmus Medisch Centrum. Daar zit een verhaal aan vast. Ik begin met de situatie die wij in Nederland lang hebben gehad. Het was de tijd waarin de overheid een flinke greep had op de nieuwbouw van ziekenhuizen. Het was de tijd waarin een ziekenhuis van de overheid toestemming kreeg om te verbouwen of om nieuw te bouwen. De plannen voor nieuwbouw in Rotterdam dateren van medio jaren negentig. De minister heeft in 2000 de startbrief getekend waarmee zij akkoord ging met de nieuwbouwplannen. Dat moest toen nog. Ook het College bouw zorginstellingen ging in 2003 akkoord. In 2007 ontving het Erasmus MC een vergunning voor de bouw.

Het beleid is hierna gewijzigd. Ziekenhuizen beslisten voortaan zelf of zij nieuw wilden bouwen of wilden verbouwen. Daar was sinds 1 januari 2008 geen toestemming van de overheid meer voor nodig. Ziekenhuizen waren er vanaf dat moment ook financieel zelf verantwoordelijk voor. Om ziekenhuizen te helpen om meer risico te kunnen lopen, is er een overgangsregeling vastgesteld. Die regeling loopt tot en met 2016 door. Voor investeringen in academische ziekenhuizen gold vanaf 2004 een convenant. De overheid bepaalde samen met de academische ziekenhuizen wie er wanneer aan de beurt was om nieuw te gaan bouwen. Dat convenant is in 2004 naar de Kamer gestuurd. In 2008 bleek dat de aanbesteding van de nieuwbouw van het Erasmus MC fors hoger uitpakte dan waarvoor in 2007 een vergunning was verleend. Het ziekenhuis deed een beroep op de overheid en op 11 mei 2009 kwam daar de afspraak uit dat het Erasmus Medisch Centrum voor 100 miljoen extra mocht bouwen en dat er vanaf 2017 een aparte garantieregeling zou komen voor de kapitaallasten.

Die afspraak werd, naar ik aanneem, geacht onder het genoemde convenant te passen en is daarmee ook niet apart gecommuniceerd met de Tweede Kamer. Het convenant was immers al gecommuniceerd. Daarna moest deze regeling verder uitgewerkt worden door de NZa en het Erasmus Medisch Centrum. Eind 2011 bleek dat beide partijen niet goed wisten hoe de garantieregeling eruit moest komen te zien. De NZa heeft het Erasmus Medisch Centrum toen verwezen naar VWS om de kaders van de regeling te verhelderen. Die gesprekken lopen tot op de dag van vandaag. Soms zag men elkaar vaker, maar soms zat er ook bijna een jaar tussen. De regeling zou in 2017 ingaan, dus de tijdsdruk werd minder gevoeld. Op 24 juli jongstleden, toen de gesprekken tussen VWS en het Erasmus Medisch Centrum echt vastliepen, was dat voor VWS aanleiding om de juridische kaders te bekijken. De ambtenaren zijn teruggegaan naar het begin en kwamen toen tot de conclusie dat de hele toezegging veel vraagtekens opriep en niet onder het convenant kon vallen.

Daarvoor zijn drie belangrijke redenen. Men dacht dat de regeling onder het convenant viel — zo is het ook al die jaren behandeld en zo ken ik de regeling ook — en op 24 juli jongstleden bleek dat dit niet zo was. De gesprekken liepen vast en men ging terug naar het begin, want als gesprekken vastlopen, komen de juristen gauw om de hoek

en dan ga je terug naar het begin van zo'n regeling. Waarom viel de regeling niet onder het convenant? Voor het extra bedrag van 100 miljoen euro bestond geen vergunning. Dit was wel nodig als je naar het convenant kijkt. Dit klopt ook, want sinds 1 januari 2008 werd geen vergunning meer afgegeven. Het kon dus ook geen vergunning zijn. Het tweede punt is ook heel belangrijk: in het convenant staat dat met de andere convenantpartijen over zo'n investering zou worden overlegd. Dit is niet gebeurd. Ook in 2009 was het al niet meer gebruikelijk om een bijzondere regeling te maken voor één ziekenhuis. Dat is het derde punt. Afijn, dat is vanaf eind juli, vanaf het vastlopen van de gesprekken, goed uitgezocht. Een kleine maand later, op 22 augustus, werd ik geïnformeerd over het feit dat er sprake is van een aparte regeling. Het maakt nogal uit of de regeling onder het convenant valt of dat er een aparte regeling met één instelling is gesloten. Dat ligt dus heel gecompliceerd. Een aparte regeling met één ziekenhuis valt al snel onder staatssteun. Aan de andere kant zijn er ook verwachtingen gewekt. Als wij die niet nakomen, is er al snel sprake van onbehoorlijk bestuur. Deze juridische puzzel proberen wij nu op te lossen en ik heb u toegezegd dat ik later terugkom op de consequenties en op hoe nu verder.

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

De minister schetst hoe het historisch is gegaan, maar vorige week schreef zij aan de Kamer dat het onrechtmatig is geweest. Ik vind dat wel een vergaande conclusie, terwijl zij nu uitlegt dat er misverstanden waren, die overigens heel lang hebben geduurd. Hoe kon de minister vorige week zo snel tot de conclusie komen dat het allemaal niet volgens het boekje is gegaan?

Minister Schippers:

Toen de gesprekken vastliepen en de ambtenaren teruggingen naar het begin, is er tijdens het onderzoek ook juridisch gekeken welke consequenties het zou hebben. De consequenties heb ik net opgesomd. Er is een groot verschil of iets onder een convenant valt, waar altijd met de beste bedoelingen van uit is gegaan, of dat er een aparte regeling is. Juristen hebben aangegeven dat er echt geen sprake van kan zijn dat dit onder het convenant wordt gebracht. Er moet dus een oplossing komen voor de ontstane situatie die ook juridisch hout snijdt.

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Dat is nog steeds geen antwoord op mijn vraag hoe het komt dat de minister vorige week de volgende conclusie trok. Ik citeer: "De door mijn voorganger gedane toezegging lijkt niet in overeenstemming met de regels die gelden ten aanzien van staatssteun en mijn eigen beleidslijn." Terugkijkend zegt de minister dat zij het wel snapt, maar vorige week was zij snel met haar conclusie.

Minister Schippers:

Ja, maar dat heb ik niet zomaar gedaan. Sinds 25 juli, toen de gesprekken vastliepen en men zich afvroeg hoe men hiermee verder moest en of men er niet juridisch naar moest laten kijken, is men op het ministerie eerst teruggegaan naar de regeling. Men is toen tot de conclusie gekomen dat deze regeling eigenlijk helemaal niet had gekund zoals die nu is gemaakt. Daar is men inderdaad later achter

gekomen. Men is daarachter gekomen toen de gesprekken vastliepen en men helemaal terugging naar de oorsprong. Ik heb geschreven dat dit niet in overeenstemming met mijn beleidslijn is, omdat het uitmaakt. Als ik een soepelere beleidslijn had, waarbij het meer gebruikelijk was als ziekenhuizen individueel steun van de overheid kregen, zouden wij nu niet zo'n probleem hebben. Juist omdat die beleidslijn de afgelopen jaren alleen maar is aangescherpt, niet in de laatste plaats door het wetsvoorstel waarin wij hebben besloten dat er geen steun meer gaat naar individuele ziekenhuizen, is het alleen maar moeilijker geworden! Wij zijn tot de conclusie gekomen dat daar iets fout is gegaan in de veronderstelling dat het onder een convenant zou vallen, terwijl nu blijkt dat dit met de beste wil van de wereld niet onder dat convenant te brengen is.

Mevrouw Leijten (SP):

Er staat nog meer in de brief die wij op 1 september kregen: "Mijn voorganger heeft destijds de Tweede Kamer over deze afspraak ten onrechte niet geïnformeerd. Ook is de NZa toen ten onrechte niet betrokken bij de besluitvorming over een ruimere garantieregeling voor kapitaallasten voor dit specifieke ziekenhuis." Houdt de minister dit nog steeds staande?

Minister Schippers:

Ja, dit is wel verklaarbaar. Het feit dat je die 100 miljoen niet gecommuniceerd hebt, zou je nog wel kunnen plaatsen in het kader van het feit dat je denkt dat iets onder een convenant valt, maar als je tot de conclusie komt dat hier echt sprake is van een aparte regeling, had dat wel moeten. Een van de belangrijkste afspraken die ik als minister met de Kamer heb, is de informatievoorziening van de Kamer. Ik vind dus dat ik dit met de Kamer moet wisselen als ik hierachter kom. Dat heb ik dus ook gedaan.

Mevrouw Leijten (SP):

Ik zeg dit nog los van de tijd die erin zit, terwijl ik dat wel echt een punt vind. Dit is op het ministerie al sinds 2011 een issue. Wij zitten nu in 2014 en nu wordt onderzocht hoe het zit. De minister hoorde dat pas een maand geleden. Dat vind ik gek. De minister schrijft in haar brief dat de Kamer ten onrechte niet geïnformeerd is en dat de NZa ten onrechte niet betrokken is, terwijl zij hier uitlegt dat dit destijds misschien wel de interpretatie was, maar dat die nu niet juist blijkt. Uit haar woorden hier spreekt toch een andere toon dan uit deze brief. Deze brief kwam na ophef in de media. Zou de minister deze brief ook gestuurd hebben als er in de media niet bericht was over de zogenaamde buitensporige of niet onder een convenant vallende garantieregeling van het Erasmus? Of was er dan het zwijgen toe gedaan?

Minister Schippers:

Nee, deze passage zat al in de brief die wij aan het opstellen waren naar aanleiding van Borstlap en die er de dag daarna uit ging. Deze brief is er eerder uit gegaan naar aanleiding van een persbericht, omdat wij dachten dat je hierover geen misverstand moest laten bestaan. Oorspronkelijk zat deze brief in de brede NZa-brief, maar hij is daaruit gehaald.

Mevrouw Leijten (SP):

Dat vind ik gek, want Borstlap heeft hier niet naar gekeken. De reactie die de minister geeft op de commissie-Borstlap naar aanleiding van het bezwaarschrift van de heer Gotlieb, spreekt niet over het Erasmus MC. Dit viel dus ook niet onder de onderzoeksoopdracht van de commissie. Het zou dus raar zijn geweest als de minister hierop wel zou reageren. Waarom is die keuze gemaakt? Dacht de minister dat er dan toch al slecht nieuws was en besloot zij om het erin te fietsen in de hoop dat mensen het niet zouden zien? Waarom is deze keuze gemaakt?

Minister Schippers:

Ik kon natuurlijk vier brieven over de NZa schrijven, maar het leek mij handiger om alles in één keer mee te nemen. Ook Antonius, waarnaar de commissie-Borstlap niet heeft gekeken, zit als bijlage bij die brief. Ook het onderzoek van een accountantsbureau naar de bestuurskosten van de raad van bestuur van de NZa, waarnaar de commissie-Borstlap niet heeft gekeken, zit bij deze brief. Er zitten een aantal dingen in de brief waarnaar de commissie-Borstlap niet heeft gekeken, maar ik kon de Kamer vier brieven schrijven en dacht dat zij daarvan echt tureluurs zou worden. Daarom heb ik besloten om één integrale brief over de NZa te sturen en daaraan de bijlagen toe te voegen die erbij moeten zitten. Ik heb besloten om de commissie-Borstlap, Antonius, het accountantsrapport en alle andere dingen in één set mee te nemen. Dat was de overweging.

De voorzitter:

U hebt al drie vragen op dit punt gehad, mevrouw Leijten. De minister heeft geantwoord.

Mevrouw Leijten (SP):

Ik heb nog een heel feitelijke vraag. Waarom heeft de minister het besluit dat Klink destijds heeft genomen, als zij dan toch heel veel informatie en rapporten stuurde, niet met de Kamer gedeeld? Als ze dat had gedaan, hadden wij namelijk kunnen toetsen of de voorganger van de minister de NZa inderdaad niet heeft geraadpleegd.

De voorzitter:

Waarom heeft de minister het niet gedeeld, dat was de korte vraag.

Minister Schippers:

Ik heb dat zelf eind augustus gehoord en dat is niet gek, want eind juli kwamen de ambtenaren erachter. Althans, toen liepen de gesprekken vast en zijn ze gaan onderzoeken. Ze hebben het in een maand onderzocht en toen ze eruit waren, hebben ze mij daarover geïnformeerd. Als ik daarover geïnformeerd ben, ga ik kijken wat ik er verder mee moet. Wie moet ik om juridische bijstand vragen? Zal ik de landsadvocaat eens vragen om er extra naar te kijken en een grondig extra advies aan mij te geven? Dat zijn de processen die dan gaande zijn. Als ik zoiets krijg, vind ik het echter wel relevant om de Kamer daarover te informeren. Ik heb besloten om dat te doen in één grote NZa-brief.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

De minister vertelt nu eigenlijk best een genuanceerd verhaal. Ze zegt dat men er in 2009 van uitging dat het onder de regeling viel, maar dat haar slimme ambtenaren op 24 juli 2014 hebben ontdekt dat het niet kan onder de regeling zoals die toen is afgesproken. Waarom heeft de minister dan voor zo'n harde toon gekozen in de brief, namelijk dat er sprake van was dat haar voorganger de Kamer twee keer ten onrechte niet heeft geïnformeerd en ten onrechte de NZa niet betrokken heeft? Is überhaupt toentertijd, in 2009, de betrokkenheid van de NZa ter sprake gekomen op het ministerie?

Minister Schippers:

Die betrokkenheid is wel ter sprake gekomen en in interne notities aan de orde gekomen, maar uiteindelijk niet in de brief. Daar zit een punt. Op 24 juli kwamen mijn ambtenaren daar niet achter. Op 24 juli liepen de gesprekken vast. Toen heeft men een maand de tijd genomen om het uit te zoeken en is men tot de conclusie gekomen dat het niet het geval is. Ik heb zeker begrepen, ook in de inbrengen in eerste termijn, dat de toon van die brief als hard wordt ervaren. Zo is het niet bedoeld. Ik heb zeer veel respect voor mijn voorganger. Ik ben overigens verantwoordelijk voor alles wat hij heeft gedaan, en zijn voorganger, zijn voorganger en haar voorganger. Zo hebben wij het geregeld. Daarnaast heb ik zeer veel respect voor het optreden van deze minister.

De brief is zeker niet bedoeld als hard, maar als een feitelijke brief. In een feitelijke brief waarin je de Kamer snel wilt informeren omdat er een paar dingen misgaan, krijg je weleens dat de nuances vervallen. Die nuances zitten echter zeker wel in het verhaal. Er is absoluut niet het idee dat het opzet was. Het is een fout. Daarom heb ik het ook onder fouten geschaard, onder dingen die mis kunnen gaan. Dit is misgegaan, in alle oprechtheid. Het werd geacht om onder een convenant te vallen en vijf jaar later kom je erachter — daar zit ik er vier van, daar loop ik niet voor weg — dat het niet zo had gemoeten. Dat heb ik recht te zetten. Daar moet ik nu een oplossing voor vinden en dat is juridisch echt nog wel heel complex.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Ik vind het ook van belang dat fouten naar buiten komen, onafhankelijk van door wie ze gemaakt zijn. Het ging mij ook niet over de toon, maar over de feitelikheden. Ik hoor de minister nu zeggen dat het wel de bedoeling was om de Nederlandse Zorgautoriteit te betrekken in 2009, maar dat het niet is gebeurd. De minister had wel gezegd dat dit moest en dat het pas kon op voorwaarde van instemming van de NZa, maar dat is niet gebeurd. Waarom heeft zij dat dan niet in de brief geschreven? Zij maakt namelijk wel een onderscheid tussen wat haar ambtenaren in 2011 hebben gedaan en hoe zij zelf in 2014 gehandeld heeft. Dan had zij toch hetgeen uit 2009 op eenzelfde manier moeten uitleggen, namelijk dat er een verschil was tussen wat de ambtenaren toen gedaan hebben en wat de minister heeft gedaan? Ik ben daar zelf geen voorstander van. Ik vind dat de minister ook gewoon staat voor al het werk dat de ambtenaren doen. Het lijkt echter nu net alsof ze die brief op twee manieren schrijft, ten opzichte van de vroegere situatie en ten opzichte van de situatie waar ze zelf in zit. Dat vind ik apart.

Minister Schippers:

Dat is zeker niet de bedoeling. De bedoeling van deze brief is om feitelijke constatering snel aan de Kamer te melden, om vervolgens te bekijken — dat staat ook heel helder in de brief en daar neem ik ook verantwoording voor — wat we daar verder mee moeten. Je kunt ook besluiten om eerst een heel uitgebreide brief te schrijven waarin je alles tot in de finesses afhebt en om de Kamer dan pas te informeren. Hier was evident iets wat niet in orde was. Ik dacht dat als ik dat niet aan de Kamer zou meedelen, nu ik dit weet en ik dit NZa-pakket naar de Kamer stuur, zij mij zou kunnen verwijten dat ik dat achter heb gehouden. Dat wil ik niet. Het is dus bedoeld voor een goede informatievoorziening aan de Kamer. Ik heb net betoogd hoe het is gegaan, hoe ik het percipieer en welke oplossingen we moeten zoeken.

De voorzitter:

Ik zie dat u nogmaals wilt reageren, mevrouw Bruins Slot. Iedereen wil graag vragen stellen en ik probeer iedereen aan bod te laten komen. U mag nog heel kort een derde vraag stellen.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Klopt het dat, toen de beslissing in 2009 werd genomen, het de intentie was om de Nederlandse Zorgautoriteit er wel bij te betrekken? Klopt het dat die beslissing eigenlijk alleen genomen had mogen worden op voorwaarde van de instemming van de NZa?

Minister Schippers:

Voor zover ik kan nagaan, is het antwoord ja. Helaas staat het niet in de feitelijke stukken. Dat is gewoon ellendig. Ik vind het zelf natuurlijk ook uitermate vervelend dat dat fout is gegaan.

De heer Slob (ChristenUnie):

Ik stel toch nog een vraag om het scherp te krijgen. Ik heb ook naar die uitzending van ZEMBLA gekeken. Daarin werd duidelijk dat op 11 mei 2009 het Erasmus MC min of meer de toezegging heeft gekregen over de 100 miljoen. Op 2 september is er een brief van het ministerie naar een lid van de raad van bestuur van de NZa gegaan om die specifieke regeling te gaan treffen. Daarmee is men toen binnen de NZa aan het werk gegaan. Om precies te zijn op 4 oktober 2010 was er een medewerker bij de NZa die twijfels had. Hij betwijfelde of dit eigenlijk wel conform de wet- en regelgeving was. Er was dus al vrij snel en in het begin sprake van betrokkenheid van de NZa. Dus al een paar maanden later, maar op dit moment al vier jaar terug, bestond er grote onduidelijkheid over de vraag of dit nu wel of niet kon. Kloppen deze data en klopt het dat deze wisselingen hebben plaatsgevonden? Was het ministerie op de hoogte van het feit dat er dus al in 2010 twijfels waren? Was men ervan op de hoogte dat toen de vraag al leefde of dit eigenlijk wel kon?

Minister Schippers:

Ik heb deze gegevens zelf niet gekregen uit het dossier. Ik kan dit nagaan. Mij is dit echter niet gemeld. Ik heb dit, ook in wisselingen met bijvoorbeeld de minister van Financiën,

altijd beschouwd als een regeling in het kader van het convenant.

De heer Slob (ChristenUnie):

De minister zei zojuist dat de brief over haar voorganger een feitelijke brief was. Ik heb echter zelden een feitelijke brief gelezen waarin zulke harde oordelen werden geveld. Het doet er eigenlijk niet toe of iets wel of niet opzettelijk is gebeurd. Als men zich niet heeft gehouden aan de regelgeving die geldt, ook voor bewindspersonen, als het gaat om het verkeer tussen regering en parlement, dan is dat ernstig. Daarom is het voor ons wel heel belangrijk om goed inzage te hebben in wat er in die periode precies is gebeurd. De minister zegt nu dat zij deze data niet kent en dat zij niet precies weet wat er allemaal is gebeurd. Zij zegt dat het een misverstand is geweest. Ik hecht er daarom nu wel aan dat het parlement heel nauwkeurig wordt geïnformeerd over wat er in die periode heeft plaatsgevonden. Op die manier kunnen wij een eigenstandig oordeel vellen over wat er is gebeurd.

Minister Schippers:

De oordelen in die brief zijn hard. Daarvoor neem ik ook verantwoordelijkheid. Ik had ook liever gewild dat die dingen daar niet waren misgegaan. Ik had ook liever gewild dat ik daarover geen brief had hoeven schrijven. Ik neem er echter verantwoordelijkheid voor dat er dingen zijn misgegaan.

Ik krijg hier een bericht van mensen die dat kunnen weten. Zij schrijven dat de situatie waaraan de heer Slob refereert, een situatie was nadat het besluit al was genomen. Nadat het besluit was genomen door de minister, is de NZa daarmee dus aan de slag gegaan.

De heer Slob (ChristenUnie):

Dat heb ik ook gezegd. Natuurlijk, het besluit is genomen. Het is gecommuniceerd met het Erasmus MC. Men heeft gezegd: jullie krijgen die 100 miljoen. Daarna is er de brief gestuurd naar de NZa waarin stond dat men die regeling moest gaan treffen en dit moest gaan uitwerken. Bovendien is er het feit dat iemand binnen de NZa heeft gevraagd: is dit eigenlijk wel conform de regelgeving? Daarmee zitten we dus precies in het hart van de discussie. Zijn er signalen geweest? Heeft de minister die uiteindelijk ook ontvangen? Wat is daarmee gebeurd in de richting van het parlement? Dit raakt de informatievoorziening tussen regering en parlement.

Minister Schippers:

VWS is daar niet bij betrokken geweest. Toen de regeling eenmaal naar de NZa is gegaan om verder te worden uitgewerkt, heeft VWS er geen contact meer over gehad totdat men er uiteindelijk niet uitkwam en de NZa het Erasmus MC naar VWS verwees. Bij de NZa zei men toen: de kaders zijn onduidelijk, help en schep hierin helderheid. Dus in de periode nadat het naar de NZa is gegaan, heeft VWS er geen bemoeienis mee gehad. Die kwam pas toen zij er niet uitkwam.

De voorzitter:

Gaat u verder met uw betoog.

Minister Schippers:

Het tweede blok dat ik met de Kamer wil bespreken gaat over die zaken die wel goed zijn gegaan, maar waarvan ik vind dat ze niet bepaald zonder risico zijn. Ik wil daar drie zaken uit pakken, allereerst de declaraties en de bestuurskosten. Naar aanleiding van de commotie in het voorjaar heb ik besloten, een nadere beoordeling te laten doen naar de juistheid en de rechtmatigheid van bestuurskosten van de NZa. Ik heb op 17 juni de Tweede Kamer geïnformeerd dat ik deze nadere beoordeling zou laten doen door een externe accountant. Ik heb daarbij gekozen voor een accountant die geen relatie had met de NZa. Dat viel nog niet mee, want het merendeel van de top tien grootste kantoren in Nederland heeft op een of andere manier te maken met de NZa. Gelukkig gold dat niet voor alle geroemde kantoren. Wij hebben Flynth de opdracht gegeven. De opdracht aan de accountant was om een nadere beoordeling te geven van de wijze waarop de NZa het regelgevend kader op het punt van declaraties of opgave van te vergoeden kosten heeft ingericht en op welke wijze dit beleid feitelijk is toegepast. De door mij gestelde specifieke onderzoeksvragen zijn getoetst op juistheid en rechtmatigheid. Zoals gebruikelijk is bij een dergelijk accountantsonderzoek het rapport opgesteld op basis van gegevens die zijn ontleend aan de interne administratie van de NZa.

Het rapport dat Flynth heeft opgesteld is dus een extern en onafhankelijk opgesteld rapport. Ik ga ervan uit dat het rapport volgens de professionele standaarden is opgesteld. Nu heb ik net als u allen vernomen dat de NRC vindt dat het rapport op onderdelen niet deugt en dat de krant zich inmiddels via een advocaat tot Flynth heeft gewend. Ik wil daar niet in treden. Ik heb het onderzoek niet zelf gedaan. Het oordeel over deze kwestie moet onafhankelijk en extern zijn. De enige route die mij openstaat als er twijfel is over de juistheid van dit onderzoek is om weer een andere accountant naar het onderzoek van deze accountant te laten kijken. Ik sta daar niet principieel in, maar ik denk dat het nuttiger is om naar de toekomst te kijken. Behalve dat Flynth terugkijkt, staan in het rapport ook een aantal belangrijke suggesties voor de toekomst. Zo zegt Flynth dat de regels onduidelijk zijn. Ik voeg daaraan toe dat ik van mening ben dat de regels zo strikt moeten zijn dat er geen discussie over kan ontstaan. Letterlijk heb ik de NZa meegegeven dat het beleid op de genoemde gebieden moet passen bij haar rol als regulator en toezichthouder en als voorbeeld zou moeten dienen voor het veld waarop zij toezicht houdt.

Ik vind het ook van groot belang dat er zowel voor bestuursleden als voor medewerkers van de NZa een duidelijk beleid komt voor participatie aan congressen en symposia et cetera, en reizen. Voor een organisatie met zowel regulerende als toezichthoudende taken geldt dat het contact met het veld belangrijk is om te weten wat er in het veld speelt, maar een beslissing om al dan niet aan een congres deel te nemen moet zeer zorgvuldig en conform vooraf opgestelde heldere regels worden genomen. Financiering door derden moet worden uitgesloten.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik heb zo dadelijk nog een aantal vragen over het Flynth-rapport. Ik heb nog even een vraag over de tijdlijn. Heel veel data worden genoemd. 24 juli lopen de gesprekken vast. 22 augustus wordt de minister geïnformeerd. Op welk moment was het op het ministerie van VWS bij de ambtenaren helder dat het niet onder het convenant paste en dat er een aparte regeling is gemaakt?

Minister **Schippers**:

Op 24 juli liepen de gesprekken vast. In de maand tot 22 augustus hebben de ambtenaren de zaak uitgezocht.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Op 22 augustus is de minister geïnformeerd. Wanneer was het voor de ambtenaren helder dat die 100 miljoen niet onder het convenant viel maar onder een aparte regeling?

Minister **Schippers**:

In deze maand. Er zitten ook vakanties tussen. Ik ben in augustus ook op vakantie geweest. In deze maand werd het helder. De ambtenaren hebben er nog juridisch advies over gevraagd. Vervolgens is dat naar mij toe gekomen.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik zal preciezer zijn. Kan de minister de dag aangeven waarop dit helder was? We hebben het in de hele tijdlijn voortdurend over allerlei specifieke data. Het is ergens in die maand duidelijk geworden. Ik wil de minister vragen om helder te zijn op welk moment, welke dag, bij de ambtenaren duidelijk was dat dit niet onder het convenant viel. Dat is een heel concrete vraag.

Minister **Schippers**:

De mensen die het betreffen, zeggen dat zij de dag ook niet meer precies weten. Dat zouden ze even moeten nazoeken. Als je op de 24ste totaal vastloopt, dan denk je: we hebben hierbij misschien juridische bijstand nodig; laten we zelf eens teruggaan naar de oorsprong. Een maand uitzoeken, en daar ook nog juridisch advies over vragen, is dan niet zo heel lang. Ik denk niet dat er heel veel tussen zit. De ambtenaren zitten erbij. Zij kunnen even ernaar kijken. Dan is het nog de vraag of het de eerste medewerker, de tweede medewerker of de dg was. Ik zal vragen wanneer de dg het wist.

Mevrouw **Klever** (PVV):

De minister had het over de rechtmatigheid van de declaraties van de top van de NZa. Dat is onderzocht door een accountantskantoor. Dat is een beetje een welles-nietesspelletje geworden tussen diverse partijen. Is de minister bereid om de Accountantskamer naar dit rapport te laten kijken? De Accountantskamer is speciaal opgericht voor dit soort geschillen.

Minister **Schippers**:

Ikzelf wil vooruitkijken. Er is onenigheid over dat rapport. Ik ben er niet principieel tegen om een ander accountantsbureau ernaar te laten kijken, maar eigenlijk heeft het mijn

voorkeur om te zeggen: wij willen dat er geen discussies ontstaan. Heel veel van wat in de NRC stond, heeft niet zozeer te maken met de rechtmatigheid of de juistheid van declaraties maar meer met de vraag welke cultuur wij daar willen. Willen wij dat iemand precies aan de wet voldoet? Ja, dat willen wij. Maar daarnaast willen wij eigenlijk ook nog dat iemand die bij de NZa werkt, roomser is dan de paus. Ik wil dat wij zo'n cultuur introduceren of in ieder geval vaster in deze organisatie borgen. Dat heb ik dus ook gevraagd aan de NZa: pas de regels aan, laat mij dat weten en borg ze goed.

Mevrouw **Klever** (PVV):

Van die cultuur van belangenverstremming moeten we absoluut af, maar dat is een andere discussie. We kijken nu terug naar de NZa, naar haar bestuurders en naar de rechtmatigheid van hun declaraties. Zonder een oordeel te vellen over wie er gelijk heeft, is het een welles-nietesspelletje geworden. Er hangt toch een schijn van belangenverstremming omheen. Het is simpel voor de minister. Als zij ervan overtuigd is dat er niks aan de hand is, kan zij de Accountantskamer ernaar laten kijken. De Accountantskamer is een tuchtrechtelijke instantie die juist klachten tegen een accountant beoordeelt. De minister heeft toch niks te verliezen als een onafhankelijke kamer daarnaar kijkt?

Minister **Schippers**:

"Belangenverstremming" is niet mijn woord. Ik heb helemaal geen aanleiding om te denken dat er sprake is van belangenverstremming. Dat is namelijk nogal wat. Het gaat mij erom dat je het in je declaraties zo scherp moet toepassen dat er geen enkele aanleiding is voor discussie of voor wat voor beeld dan ook. De NRC kan zelf besluiten om naar de Accountantskamer te gaan. Je kunt naar de Accountantskamer gaan of een extra onderzoek doen, maar ik zou zeggen dat er een belangrijke notie is in het rapport. Die notie heb ik aangevuld met twee andere noties. Het lijkt mij verstandig om daarmee aan de slag te gaan in plaats van dat we uit dit debat komen met het organiseren van een hele stapel vervolgonderzoeken.

Mevrouw **Leijten** (SP):

Ik heb de minister gevraagd of zij haar conclusie, die zij trekt op basis van het rapport van Flynt, waar nu zo veel discussie over is, intrekt. Ik wil dat graag weten. De minister zegt dat er een heldere lijn wordt afgesproken over de vraag wanneer men naar een congres gaat en dat er wordt afgesproken dat betaalde reises niet meer mogen. Dat is een duidelijke norm. Betekent dit dan ook dat haar oordeel over de wijze waarop dat in de afgelopen jaren is gegaan "niet goed" is? Want dan had het al in het andere blokje behandeld moeten worden.

Minister **Schippers**:

Mijn oordeel is "risicovol". Ik heb niet voor niks in 2012 op het ministerie de lijn ingevoerd dat ambtenaren van VWS die meegaan op een reis of deelnemen aan een congres, zelf declareren bij VWS en niet de kosten door anderen laten vergoeden. Ik heb die regel dus zelf ingevoerd bij VWS. Voor die tijd was het ook anders. Dat wil niet zeggen dat dat verkeerd is, maar ik vind het niet bij deze tijd passen. Ik vind het ook niet bij de zorgsector passen als je voortdu-

rend het beeld krijgt dat er dingen niet in de haak zijn. Dat moeten we niet willen. Daarom heb ik het op het ministerie al in 2012 ingevoerd. Daarom vind ik ook dat de NZa dat in haar eigen regels moet volgen.

Mevrouw Leijten (SP):

Ik moet even nadenken over wat de minister zegt. Ze zegt: ik wil niet zeggen dat het verkeerd is, alleen het past niet meer in de tijd. Meent de minister het nu werkelijk als ze zegt: ik wil niet zeggen dat het verkeerd is als je als toezichthouder, als hoge ambtenaar op het ministerie op reis gaat met de sector en dat laat betalen door de sector? Zei de minister net werkelijk: ik wil niet zeggen dat dat verkeerd is?

De voorzitter:

Uw vraag is helder.

Mevrouw Leijten (SP):

Als de minister dat niet verkeerd vindt, dan is dat het probleem misschien wel.

Minister Schippers:

Heel lang is er, niet alleen binnen VWS maar ook veel breder in de rijksdienst, een regel geweest dat als je bijvoorbeeld ergens optrad, de onkosten voor dat optreden werden vergoed: je wordt gevraagd om ergens een toespraak te houden en dan kun je de kosten declareren bij degene die jou uitnodigt om ergens een praatje te houden. Is dat verkeerd? Het is heel lang usance geweest. Ik heb gezegd: dat moeten we zelfs niet willen; we moeten geen onkosten declareren, kosten declareren we bij het ministerie. Ik heb die norm in 2012 dus aangescherpt omdat ik die nieuwe norm beter vind. Ik vind niet dat we hier discussie over moeten krijgen. Ook al steek ik mijn hand in het vuur voor de integriteit van de VWS-ambtenaar, ik wil niet dat die wordt blootgesteld aan al is het maar een zweem van "ik heb van een organisator geld ontvangen om daar op te treden". Nee, je treedt daar op en dat declareer je bij het eigen ministerie. Dat is de regel.

De voorzitter:

Gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw Leijten (SP):

Nee, voorzitter. Ik heb gevraagd hoe de minister hierover denkt.

De voorzitter:

Nee, mevrouw Leijten. Ik wil af en toe toestaan dat mensen meer vragen stellen, maar ik probeer ook om de minister de gelegenheid te geven om haar antwoorden te geven. We krijgen nog een tweede termijn en als het moet nog een derde termijn. De afspraak voor nu was: twee keer. Soms gaan we daaroverheen, maar nu geef ik het woord aan de minister. U krijgt later de kans om nog meer vragen te stellen. Ik geef het woord aan de minister. Gaat uw gang.

Minister Schippers:

Ik kom op Het Oogziekenhuis Rotterdam. De commissie-Borstlap oordeelt over de casus van Het Oogziekenhuis Rotterdam dat ...

De voorzitter:

Mevrouw Bouwmeester heeft op het vorige punt nog een vraag.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Ja, een vraag over reisjes. We moeten zinnig en zuinig omgaan met zorggeld. Dat wisselen we hier vaak in de Kamer. Het past dan echt niet bij deze tijd dat er allerlei ontzettend dure reisjes worden betaald door met name de farmacie. Aan de ene kant is er de discussie over hoe we omgaan met dure geneesmiddelen en hoe we die bereikbaar houden, terwijl aan de andere kant farmaceuten met heel veel geld smijten om klanten binnen te halen. De minister erkent dat eigenlijk ook. Ze zegt: ik heb de regels op mijn ministerie aangescherpt en dat moet ook bij de NZa. Dat vinden wij goed. Dat is een belangrijk signaal. Wil de minister ook een moreel appel doen op de rest van de zorgsector? Laat haar dit appel doen: overleg is prima, evenals het uitwisselen van informatie, maar het moet transparant zijn en op een zinnige en zuinige manier gebeuren, zodat mensen die afhankelijk zijn van die mensjes die nu op dure reizen gaan, niet het gevoel krijgen dat op hen wordt bezuinigd terwijl die anderen met zijn allen naar een dik, duur hotel gaan. Wil de minister dit moreel appel ook doen op de hele zorgsector?

Minister Schippers:

Er is niet alleen sprake van dat binnen VWS het beleid is aangescherpt, waardoor we als we ergens heen gaan, dat sowieso op eigen kosten doen. Het is overigens belastinggeld. Daar moeten we ook zuinig en zinnig mee omgaan. Je moet het dus alleen doen als je denkt dat de kosten en de baten tegen elkaar opwegen. Daarnaast hebben organisatoren van conferenties in het buitenland waar VWS-medewerkers aan deelnemen — u kent allemaal die foto's — ervoor gekozen om deze conferenties in het binnenland te organiseren. Saint-Paul de Vence is dus verleden tijd. Daar is al mee gestopt. Ik vind dat we ook belastinggeld heel nuttig moeten besteden. Dus bij iedere reis moet je bekijken of het nuttig en zinnig is dat medewerkers van VWS eraan deelnemen. Er is echter een nieuwe aanscherping, die ik toch ook wel onder de aandacht van de Kamer wil brengen. Op reis gaan vind ik goed. Soms is het goed om naar innovaties in een ander land te kijken. Soms is het goed om dat in een gemengd gezelschap te doen, vanwege de andere blik. Een ziekenhuisbestuurder kijkt naar andere dingen en hem vallen andere dingen op dan een beleidsambtenaar of een verzekeraar, of een medewerker daarvan.

Ik vind het dus eigenlijk goed dat die reizen er zijn. Ik zou ze ook niet willen verbieden. Ik vind wel dat de deelnemerslijsten ervan op een transparantere wijze tot stand moeten komen. Dat houdt dus niet in dat je simpelweg wordt gevraagd of het gaat zoals het nu gaat, maar het houdt in dat we, als ambtenaren van VWS meegaan op zo'n reis, ook eisen gaan stellen om de deelnemerslijst op een objectieve en transparante wijze tot stand te laten komen. Wij zullen hetzelfde doen als wij zelf een reis organiseren

— wat wij overigens niet vaak doen — of als iemand van ons delegatieleider is. De inschrijving moet ook dan objectief en transparant zijn, zodat we voorkomen dat gezegd wordt dat het altijd dezelfde ziekenhuizen zijn. Je moet dan kunnen zeggen: dit onderwerp ligt zo ver van jou vandaan, dat het niet echt objectief is. We moeten die transparantieslag maken, want ik vind het beeld dat er in de zorg alleen reizen worden gemaakt en dat er niet zinnig en zuinig met geld wordt omgegaan, echt een verkeerd beeld. Ik heb al twee stappen gezet om het aan te scherpen en dit is een laatste of nieuwe aanscherping.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Die aanscherping is heel goed en heel belangrijk. Beleid moet niet vanuit de toren van VWS worden gemaakt. Het onderhouden van contacten is dus goed; het transparant zijn daarover is nog beter. Maar er is nog een derde stap nodig en dat is een moreel appel op de zorgsector dat luidt: ook als je met z'n allen in Nederland op reis gaat, doe het dan zinnig en zuinig, straal uit dat je het beste voorhebt met patiënten, cliënten en mensen die afhankelijk zijn van zorg en houd op met decadent gedrag. Dat is namelijk zo pijnlijk voor mensen die afhankelijk zijn van zorg en die een kostenafweging moeten maken.

De voorzitter:

Uw vraag is duidelijk.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Wil de minister dit moreel appel waartoe ik nu oproep, ook doen?

Minister Schippers:

Ja, feitelijk heb ik dat al gedaan door ervoor te zorgen dat we niet meer meedoen aan een aantal dingen die in het buitenland plaatsvonden, waardoor die nu in Nederland plaatsvinden. Ik vind dit een goed appel, dat ik zeker wil ondersteunen.

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Ik heb de minister in de eerste termijn gevraagd naar de wijze waarop zij aankijkt tegen het geschil tussen de accountant en de NRC en tegen de conclusies. Ik heb de minister horen zeggen dat zij niet principieel tegen een extra accountantsonderzoek of een procedure voor de Accountantskamer is, maar dat zij dit overlaat aan de NRC. Betekent dit dat zij ook niet per definitie het bestaande rapport van de accountant steunt? En betekent het dat dit voor haar niet het enige rapport is?

Minister Schippers:

Nee, ik betreur het dat er zo veel discussie over is ontstaan. Als je wilt bekijken wat er daadwerkelijk niet deugt aan het rapport, zul je het opnieuw moeten laten bestuderen door een externe partij. De Kamer kan wel zeggen dat ik dat zelf moet doen, maar als ik zelf met een oordeel van mijn eigen ambtenaren kom, zal snel de indruk ontstaan dat dit oordeel niet objectief en onafhankelijk is. De enige oplossing die je dan nog rest, is dat je er nog een keertje naar laat kijken. Ik zou het anders niet weten.

Mevrouw Pia Dijkstra (D66):

Ik vind het belangrijk om dat even van de minister te horen, want dan kan ik eventueel een motie indienen die hierover gaat. Gezien de houding van de minister, overweeg ik dat dan ook.

Minister Schippers:

Het is precies mijn bedoeling om dit aan de Kamer over te laten.

Mevrouw Klever (PVV):

De minister omarmt het accountantsrapport en zegt dat er niets tegen de wet in is gedaan. Wat vindt de minister er dan zelf van dat de directeur van de toezichthouder, de NZa, de afgelopen vier jaar 22 keer op een buitenlandse dienstreis is geweest, terwijl driekwart van die reizen is betaald door bedrijven en organisaties die onder toezicht van de NZa staan of opdrachten van de NZa krijgen? Wat vindt zij daarvan?

Minister Schippers:

Ik betreur het natuurlijk dat er discussie is ontstaan nadat ik de brief heb gestuurd. NRC Handelsblad heeft een ander beeld van wat er is gebeurd. Ik oordeel niet over het aantal reizen dat een onafhankelijke voorzitter van een onafhankelijke zbo maakt. Hij moet doen wat hij in het kader van zijn taak van belang acht. Ik heb aangegeven dat ik vind dat een toezichthouder, een regulator, heel strikt moet zijn, omdat hij een voorbeeld moet zijn voor het veld waarop hij toeziet. Dat is mijn oordeel. Daarom heb ik aan de NZa gevraagd om een regeling te maken die strikt is en geen enkele discussie oproept. Het gezag van de NZa moet immers hersteld worden. Ik wil die discussie ook niet op mijn departement hebben. Wij hebben de regels dus aangescherpt en ik wil dat de NZa dat ook doet.

Mevrouw Klever (PVV):

Ik vroeg wat de minister zelf vindt van die 22 buitenlandse reises. Een toezichthouder in de zorg moet toezien op marktpartijen. Hij moet erop toezien dat de markt goed werkt. Een toezichthouder moet zich dus verre houden van belangenverstrengeling middels luxereisjes naar de Côte d'Azur, Washington, Zuid-Afrika of waarheen dan ook. Zou de toezichthouder niet onberispelijk moeten zijn? Zou de minister in dat kader niet moeten afkeuren wat er gebeurd is bij de NZa?

Minister Schippers:

Belangenverstrengeling is sowieso uit den boze. Ik zei al dat het een term is die u in de mond neemt. Ik vind dat de declaratieregels zo strikt moeten zijn dat er geen enkele discussie over kan ontstaan. Dat is mijn opdracht geweest aan de NZa. Dat vind ik en ik vind het niet goed als de regels ruimer zijn. Ik vind dat ze strikt moeten zijn.

De heer Slob (ChristenUnie):

De minister heeft gezegd dat zij, omdat NRC nog met de accountant juridisch in de slag is, dat even laat rusten en er geen oordeel over geeft. De minister heeft echter tegen de Kamer gezegd dat het rapport van de accountant voor

haar duidelijk aangeeft dat men binnen de kaders is gebleven. Dat staat los van de strijd tussen een krant en degene die het rapport heeft geschreven. Ik zie in het rapport bijvoorbeeld staan dat er geen sprake is van betaling van kosten door instanties die onder toezicht van de NZa staan. In dat rijtje van 22 zien wij echter een congres in Berlijn staan. Een van degenen die dat bekostigd heeft, is een zorgverzekeraar die wel onder toezicht staat. Daarvoor hebben wij de discussie dus niet nodig. Dat kunnen wij zelf ook beoordelen. Het staat overigens ook in het rijtje dat NRC ons heeft toegestuurd. Dat filter je er zelf uit. Dan mogen wij toch ook van de minister en haar ambtenaren verwachten dat zij dat zien en zeggen: oké, dat rapport ligt er wel, maar er is toch wat discussie over onderdelen? Dat zien wij persoonlijk, los van een krant en van publicaties.

Minister Schippers:

Bij dat congres hebben verschillende financiers geld in een pot gedaan en daarvan is dat congres betaald. Die directe een-op-eenrelatie is er dus niet. Je kunt erover discussiëren of je dat precies genoeg vindt of niet. Het gaat mij erom dat de regels die de NZa zelf heeft opgesteld — een zbo maakt immers zelf zijn regels, ook in dit geval — redelijk ruim waren. Die constatering doe ik. Het is binnen de wet- en regelgeving gebleven die binnen de NZa is vastgesteld, maar ik vind dat geen goede regelgeving. Daarom scherp ik die aan. Je kunt zeggen dat het naar de letter is, maar ik zou willen dat het naar de geest zo strikt is dat je deze discussies helemaal niet meer kunt hebben.

De heer Slob (ChristenUnie):

Dan wordt het een beetje schimmig. Als je het niet een-op-een kunt aantonen, zou het eventueel wel kunnen. Er is gewoon geld in zo'n congres gestopt door een instantie die onder het toezicht van de NZa viel. Dan hoeft de minister zich niet te verschuilen — zo komt het een beetje over — achter een juridisch traject dat nu is ingegaan. Dat heeft zij helemaal niet nodig. Het mag gewoon niet. De regels moeten aangepast worden. Wij kunnen ons die schijn van belangenverstrengeling in dit soort situaties niet permitteren. Wat er ook gebeurt tussen een krant en zo'n accountant, het is fout, gewoon fout.

Minister Schippers:

U zegt precies wat ik al twee keer heb betoogd. Volgens de letter van de geldende regels paste het misschien wel binnen de regels, maar het roept een beeld op dat wij niet moeten willen bij een toezichthouder. Daarom heb ik opdracht gegeven om een regeling te maken die strikter dan strikt is, die als voorbeeld kan dienen voor het veld en die past bij een toezichthouder en een regulator. Die opdracht heb ik de NZa gegeven. Ik heb die opdracht gegeven omdat ik het onwenselijk vind, ofschoon het misschien wel binnen de oude regels viel.

De heer Klaver (GroenLinks):

De minister doet een vlucht naar voren. Zij zegt wat zij wil gaan aanpassen. Ik vind dat het onderzoek van Flynn uitstekend is gedaan. Er is gekeken naar de rechtmatigheid. Het verschil met NRC is dat NRC heeft gekeken of het past binnen de normen en waarden die binnen de NZa zouden moeten gelden. De minister zegt dat dit niet deugt en dat

de regels moeten worden aangepast. Betekent dit dat de minister het handelen van de bestuurders van de NZa laakbaar vindt en veroordeelt?

Minister Schippers:

Zij hebben binnen de wet- en regelgeving gehandeld, maar ik vind dat zij dat cultureel en qua normen die je van een toezichthouder mag verwachten niet hadden moeten doen. Om die reden wil ik het vastleggen, zodat wij dit soort dingen in de toekomst niet meer hebben.

De heer Klaver (GroenLinks):

Helder. De minister zegt dat reizen niet op de juiste wijze zijn gedeclareerd of dat niet op de juiste wijze gebruik is gemaakt van giften van partijen die onder controle staan van de NZa en dat de bestuurders die daarvan gebruik hebben gemaakt, fout zijn geweest. Ik vind dat een heel belangrijke constatering in dit debat.

Minister Schippers:

Het past binnen de wet- en regelgeving, maar ik ben het ermee eens dat het niet alleen gaat om wet- en regelgeving. Dat las je ook in de NRC-artikelen. Het gaat ook om de uitstraling die je hebt als toezichthouder. Door die uitstraling die je hebt als toezichthouder, heb je ook een voorbeeldfunctie, zal ik maar zeggen.

Mevrouw Leijten (SP):

Bij de aanscherping van het beleid haalde de minister aan dat zij de zorginnovatieisjes die het ministerie organiseert, wel graag door wil laten gaan. Dat kan ik mij voorstellen, want die leveren ontzettend leuke brochures op, met leuke foto's waardoor we kunnen zien hoe gezellig het was. Die reisjes worden gesponsord door ING, Rabobank, Philips, Achmea, de Boston Consulting Group (BCG), Twynstra Gudde, Nefarma en CZ. Ik zou toch zeggen dat reizen die door het ministerie worden georganiseerd, niet op deze manier gesponsord moeten worden. Gaat de minister daar een einde aan maken? Als zij dat voor de toekomst gaat doen, hoe oordeelt zij hier dan over, als zij terugkijkt?

Minister Schippers:

Er wordt mij nu wel een heel sterk oordeel gevraagd over dingen die zeer gangbaar zijn, niet alleen in de zorgsector, maar breed in de samenleving. Er wordt iets georganiseerd. Iemand komt op een idee en zoekt daar sponsors bij. Hij nodigt daar mensen voor uit. We hebben het er al eerder over gehad. U hebt er zelfs een motie over ingediend. Moet je dan zeggen dat zelfs die organisatiekosten niet door anderen worden genomen? Ik vind dat te ver gaan. Dat heb ik ook in reactie op die motie gezegd. Ik vind wel dat de kosten van deelname voor de organisatie moeten komen, maar het kan zijn dat iemand een goed plan heeft. Ik noemde STAP en Greenpeace als voorbeeld. Als zij iemand uitnodigen om te komen kijken naar een situatie in een land, maar als dat niet kan omdat zij de kosten voor hun rekening nemen, dan vind ik dat te ver gaan. Ik vind wel dat je er scherp op moet blijven wie erbij zitten. Blijft dat in balans? Is dat evenwichtig? Daar moet je alert op zijn, maar ik vind niet dat je moet zeggen dat er geen enkele externe bijdrage aan de organisatiekosten mag zijn.

Mevrouw Leijten (SP):

De minister van Volksgezondheid zegt dus vandaag, 9 september, dat het prima is dat wij op reis gaan, georganiseerd door het ministerie, met een uitnodigingsbeleid dat schimmig is, gesponsord door ING, Rabobank, Philips, Achmea, BCG, Twynstra Gudde, Nefarma en CZ. Waarvan akte.

Minister Schippers:

Volgens mij heb ik net over het uitnodigingsbeleid gezegd dat ik dat anders wil; dat ik dat transparant en objectief wil.

Voorzitter. De commissie-Borstlap oordeelt over de casus van Het Oogziekenhuis Rotterdam dat de NZa en VWS binnen hun verantwoordelijkheden zijn gebleven, maar dat het optreden van VWS schuurt langs de rand van de wet. Ik beschouw dat als een belangrijk signaal: hier is het nog goed gegaan, maar pas op, het kan een volgende keer misschien over de rand gaan. Dat wil ik voorkomen.

VWS is met argumenten gekomen waarom er sprake was van een speciale casus. Het ziekenhuis was financieel gezond, leverde zorg van goede kwaliteit en behandelt vele patiënten, waarvan velen chronisch patiënt zijn bij Het Oogziekenhuis Rotterdam. Het ziekenhuis levert derdelijnszorg, academische zorg, zou je kunnen zeggen. Het leidt specialisten op en doet wetenschappelijk onderzoek. Dat zijn taken die umc's ook hebben, maar zij krijgen daar extra geld voor via een academische component.

Door steeds meer vrije tarieven werd het probleem voor Het Oogziekenhuis Rotterdam steeds groter. Het moet deze bijzondere zorg financieren via een opslag op de tarieven. In 2012 werd het B-segment verdubbeld naar 70%. Dat was een enorm grote stap. De zorgverzekeraars zouden die opslag wel kunnen geven aan Het Oogziekenhuis Rotterdam, maar die zou in de jaren 2012 en 2013 worden afgevoerd door het transitie-model. De zorgverzekeraars vonden Het Oogziekenhuis wel belangrijk. Zij wilden wel dat die academische zorg werd geleverd, maar het kreeg daarvoor geen extra geld, zoals de academische ziekenhuizen. Zij konden daarvoor niet meer betalen in de twee jaar waarin dat transitie-model in werking was. Dat was een bijzondere situatie die werd veroorzaakt door een systeemwijziging en niet door het ziekenhuis zelf. Daar kwam bovenop dat het kabinet een interdepartementaal beleidsonderzoek was gestart naar de financiering van academische ziekenhuizen. Een belangrijk onderdeel daarvan was de vraag of de academische component ook naar ziekenhuizen die geen umc zijn, zou moeten kunnen gaan. De uitkomst van dit ivo was uitermate belangrijk voor Het Oogziekenhuis, want als deze vraag positief zou worden beantwoord, zou dit een gelijk speelveld met de umc's betekenen.

De aanvraag om tijdelijke financiële steun van Het Oogziekenhuis aan de NZa in deze twee overgangsjaren viel niet binnen de kaders van de beschikbaarheidsbijdrage. Die kaders worden bepaald door VWS. Dat is ook de reden dat de NZa Het Oogziekenhuis doorverwees naar VWS, want de NZa zei: wij gaan niet over de kaders; dan moet je bij VWS zijn. VWS heeft de argumenten die ik noemde, ingebracht bij de NZa, waarna de raad van bestuur uiteindelijk op een nieuwe en verbeterde aanvraag positief heeft besloten. Het is ook voorgekomen dat de NZa niet ontvankelijk bleek voor de argumenten van VWS. In andere

gevallen heeft de NZa eerder voorgenomen besluiten doorgezet. Ik refereerde al aan de farmacie. Een goed voorbeeld daarvan is de herijking van de geneesmiddelen-tarieven. Beide situaties komen voor. Men wisselt argumenten en uiteindelijk besluit de raad van bestuur.

In het kader van een heldere taak en een heldere rolverdeling had VWS de besluiten van de NZa kunnen vernietigen. Ik had geen aanwijzing kunnen geven; dat kan ik niet. Ik kan wel een besluit van de NZa vernietigen; daar heb ik een wettelijke bevoegdheid voor. Ik heb de Kamer eerder al laten weten die in individuele gevallen niet in te zetten. Mijn optie in zo'n casus is het aanpassen van het beleid. In de behandeling van individuele gevallen vind ik dat een veel zuiverdere route. Het kan langer duren en het kan problemen veroorzaken in de praktijk, want het gaat echt ten koste van de snelheid, maar het is transparant en de rolverdeling is helder. VWS neemt dan afstand van het NZa-oordeel in individuele zaken, corrigeert achteraf als dat beleidsmatig of politiek nodig wordt geacht en doet dat in de openbaarheid. Het besluit over Het Oogziekenhuis is een belangrijk besluit waar ik inhoudelijk volledig achter sta, maar het is een besluit waarvan de commissie oordeelt dat je schuurt langs de randen van de wet omdat je eigenlijk het oordeel van de NZa verandert; dat doe je op goede gronden, zo vind ik, maar je verandert het wel. Mijn les hieruit is dat je het in de toekomst dus op een andere manier zult moeten doen. Je zult moeten zeggen: dit NZa-besluit vinden wij geen goed besluit, maar omdat de kaders er niet op passen, zullen we eerst de kaders moeten aanpassen. Vervolgens zal dan een ander besluit genomen kunnen worden.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Het gaat hier niet alleen om de vraag naar de kaders. Ik hoorde de minister aan het begin van haar betoog zeggen: we zijn niet over de rand van de wet gegaan. Zij zei letterlijk: pas op, het is hier toch goed gegaan. Gaat het er hier echter juist niet om dat je de schijn van ongerechtvaardigde inmenging wilt vermijden en dat je niet op die rand wilt gaan zitten? Je wilt die onafhankelijkheid toch juist borgen door aan de veilige kant te gaan zitten?

Minister Schippers:

Dat is ook de les die ik hieruit trek. Dat is ook de reden dat ik het beleid wijzig opdat dit voortaan anders gaat. Wij moeten niet op deze manier handelen, maar wij moeten eerst het beleid aanpassen. Dat kan wel heel complex zijn. Ik sluit niet uit dat ik weleens naar de Kamer zal komen en zal zeggen: dit is om bepaalde redenen echt een acute situatie; kunnen wij hierover snel een besluit nemen met elkaar? Dat vind ik wel een zuiverdere route, waardoor transparanter wordt waarom je dat vindt. Je doet het dan ook in een veel zuiverdere rolverdeling.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Die zuivere rolverdeling is inderdaad heel belangrijk. De minister zegt dat dit alles is gebeurd in de aanloop naar de invoering van de academische component. Betekent dit niet dat er voor het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis eenzelfde soort constructie is gehanteerd?

Minister Schippers:

Nee. Uiteindelijk hebben wij besloten tot een subsidieregeling, een soort pilot, waarin het St. Antonius Ziekenhuis — het is niet het Van Leeuwenhoekziekenhuis — het St. Elisabeth Ziekenhuis en Het Oogziekenhuis Rotterdam via die subsidie deze zorg leveren. Dan kunnen we aan het einde van het traject bekijken of het meerwaarde heeft en of we het een goed idee vinden. Vervolgens kunnen we het formaliseren. De Kamer is daarover geïnformeerd. Wij kunnen dan ook met elkaar de resultaten zien en tot een oordeel komen.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Er is sprake van spraakverwarring. Ik bedoel het Antoni van Leeuwenhoek. Is er vanuit VWS aan de NZa aangegeven dat er ook voor het Antoni van Leeuwenhoek een oplossing moest komen?

Minister Schippers:

Nee.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Oké, dat is een helder antwoord van de minister. Dat was dus niet het geval.

Minister Schippers:

Nee, want het AVL krijgt wel gewoon geld via de academische component. Die had dus niet hetzelfde probleem.

De heer Slob (ChristenUnie):

Als iets schuurt, kun je brandplekken krijgen. Dat moet je volgens mij zien te voorkomen. De minister geeft aan dat het anders had moeten en dat ze voor een zuivere weg wil kiezen, het beleid dus wil veranderen en ervoor wil zorgen dat het dan goed gaat. We hebben die zuivere weg toch al vastgelegd in artikel 22 van de Kaderwet zbo? Uiteindelijk komt het erop neer dat een zbo, een toezichthouder, onafhankelijk zijn werk moet kunnen doen. Die komt tot een besluit. Is dat besluit niet welgevallig, dan kan de desbetreffende bewindspersoon het gewoon vernietigen. Dat is toch de zuivere weg? Dit had de minister gewoon moeten toepassen, want dat is de weg die functioneert en waarvoor parlementaire steun is. Die weg functioneert sinds 2007.

Minister Schippers:

Bij de vernietigingsbevoegdheid heb je de situatie dat je het wel kunt vernietigen, maar dan? Dan past het nog steeds niet binnen de kaders die we hebben afgesproken. Je zult dan eerst de kaders moeten veranderen. In dit geval was het afgewezen. Ik had dus niets hoeven te vernietigen. Ik had dan de kaders kunnen veranderen. Dan had het alsnog binnen de kaders kunnen passen. Dan was het via die route gegaan. In deze casus hadden we die route zeker gevolgd, want ik denk dat dat ook echt had moeten.

De heer Slob (ChristenUnie):

Een bewindspersoon kan er in heel specifieke omstandigheden voor zorgen dat iets via een bepaalde regeling uitein-

delijk toch gebeurt, iets waarvan je het maatschappelijke belang inziet. Hier gaat het om het functioneren van een onafhankelijke toezichthouder. De NZa heeft natuurlijk verschillende functies. Een bewindspersoon moet niet treden in de afwegingen die moeten worden gemaakt. Wel heeft de minister met de wet in de hand — artikel 22 van de Kaderwet zbo — mogelijkheden om dan toch te doen wat ze, gezien het maatschappelijk belang, noodzakelijk acht.

Minister Schippers:

Dat is precies de weg die ik aangeef. Ik had een regeling moeten maken waarin het wel kon; dat had ik moeten doen. Ik ben het met de heer Slob eens dat we binnen de verantwoordelijkheidsbevoegdheden zijn gebleven, maar als iets schuurt, krijg je brandvlekken en dat moet je zien te voorkomen. We zijn hier lessen aan het trekken op basis van cases uit de geschiedenis. De les die ik hieruit trek, is dat het in de toekomst via deze route zal gaan.

Mevrouw Leijten (SP):

Als je iets te regelen hebt, is het natuurlijk handig om het telefoonnummer van de minister te hebben of om haar tegen te komen. Sluit de minister uit dat zij op een andere manier, ook al zou dit een gerechtvaardigd besluit kunnen zijn, voor karretjes wordt gespannen naar aanleiding waarvan bij ambtenaren of de NZa de indruk wordt gewekt dat de minister wel graag zou willen dat de zaak werd opgelost?

Minister Schippers:

Ik heb hierover nooit inhoudelijk gesproken met iemand van Het Oogziekenhuis.

Mevrouw Leijten (SP):

Oké. De ambtenaar die in het onderzoeksrapport zegt dat de minister op een congres een paar minuutjes heeft gehad met de voorzitter van het Oogziekenhuis en dat er de minister veel aan gelegen is dat dit niet in de publiciteit komt, heeft dat dus totaal verkeerd geïnterpreteerd?

Minister Schippers:

Als ik iemand tegenkom en zeg dat het ambtelijk wordt opgepakt en dat is het gesprek, heb ik niet echt inhoudelijk over een zaak gesproken. Mevrouw Leijten insinueert dat ik voor de een toegankelijker ben dan voor de ander. Dat is een totaal onjuiste insinuatie. Dat zou dus betekenen dat ik hierover inhoudelijke gesprekken heb gehad met Het Oogziekenhuis. Dat is niet zo; met niemand daarvan.

Mevrouw Leijten (SP):

U hebt er geen inhoudelijk gesprek over gehad, maar u hebt wel gezegd dat het ambtelijk wordt opgepakt. Dus het is er wel over gegaan. Als dit bij Het Oogziekenhuis gebeurd is, welke garantie hebben wij dan dat het niet gebeurd is in andere casussen die niet in het Gotlieb dossier staan?

Minister Schippers:

Ik heb zelf op dit terrein een besluit genomen, omdat ik van mening was dat hier een heel bijzondere situatie aan de orde was waarin een ziekenhuis de dupe werd van een overgangsregel die nota bene bedacht was voor ziekenhuizen die door de systeemwijziging zouden omvallen. Om die reden heb ik dit besluit genomen. Verder heb ik in geen enkele casus een besluit genomen. Over het Erasmus MC moet ik nog een besluit nemen. Er zijn weleens besluiten genomen waarvan ik denk: zou ik er nog onderuit kunnen? Maar dan blijkt dat dat juridisch niet mogelijk is, omdat het eerder is toegezegd. Dat soort besluiten zijn er wel. Maar de schade voor chronische patiënten in dit ziekenhuis als gevolg van een systeemwijziging wil ik niet voor mijn verantwoording nemen.

Ik beëindig mijn inleiding met het onderwerp "integriteit". In mijn eerste reactie schreef ik dat ook al. Ik wil dat hier graag herhalen. Soms wil ik de schijn van iets vermijden. Ik wil niet dat mensen zich ten onrechte aangesproken voelen. Medewerkers van de NZa doen elke dag hun werk met een enorme inzet en integriteit ten behoeve van de zorg in Nederland. Dat geldt voor hen, maar ook voor medewerkers van VWS.

Tot zover mijn inleiding. Ik heb nog wat vragen liggen, maar ik denk dat er in het debat al heel wat zijn afgehandeld.

De heer Klaver vroeg mij waar het interpretatieverschil tussen het Erasmus MC en VWS over gaat. Het verschil van inzicht dat zich eind juli aandeede, was dat er onduidelijkheid was over geld, namelijk over de vraag welk bedrag onder de reikwijdte van de garantieregeling valt en hoe de regeling er precies uit moet zien. Worden alle kapitaallasten gegarandeerd of wordt er gecorrigeerd voor de omzet die uit de DOT wordt gehaald? Dat gaat dus over de principes en over het geld.

Waarom is het Ruwaard van Putten Ziekenhuis niet ook geholpen, net als Het Oogziekenhuis en het Erasmus MC? Omdat een ziekenhuis waar het financieel slecht mee gaat, helaas vaak ook kwalitatief slecht is. Soms gaat het eerst kwalitatief slecht en daarna financieel, maar dat heeft vaak met elkaar te maken. Wij hebben het beleid geformuleerd dat VWS daar geen premiegeld in pompt. Dat is dus een andere casus. Het Erasmus MC is overigens nog niet geholpen. Er is nog geen geld naar het Erasmus MC gegaan. Bij Het Oogziekenhuis Rotterdam gaat het over een formeel verzoek aan de NZa met een beroep op de inherente afwijgingsbevoegdheid. Dat is de grond waarop dit geld is gegeven.

Hoe moet het onder druk zetten van de NZa worden gerijmd met Het Oogziekenhuis en het Erasmus MC? Staatssteun mag niet. De commissie heeft geconcludeerd dat bij Het Oogziekenhuis binnen de kaders is gehandeld. Daar is dus geen sprake van staatssteun. Over het Erasmus MC heb ik het al gehad. Ik kom terug op de consequenties van wat is afgesproken.

Is het besluit over het Erasmus MC in overeenstemming geweest met de beleidslijn over staatssteun? Nee. De Kamer is in juli 2009 niet geïnformeerd. Nadat het besluit was gekomen, was er het debat over de kapitaallasten van ziekenhuizen. Bij het Erasmus MC is destijds waarschijnlijk gehandeld in de veronderstelling dat de toezegging onder

het toenmalige convenant met de umc's en OCW viel, eigenlijk net als bij VWS. Uit de brief van 11 mei 2009 blijkt dat de minister in de veronderstelling was dat hier een specifieke regeling aangewezen was en dat staatssteun niet aan de orde was. Dat is de reden waarom de Kamer destijds waarschijnlijk niet is geïnformeerd. De heer Van der Staaij constateerde dat het creditcardgebruik bij de NZa terugloopt. Er is de afgelopen periode minder gedeclareerd en er is geen sprake van een verandering in het vergoedingsbeleid.

Ik ga nu in op de vragen over het personeelsbeleid. Ik heb om een robuust plan van aanpak gevraagd. Ondertussen is de interim-voorzitter van de raad van bestuur benoemd, die onder andere de taak heeft om op personeelsgebied snel de stappen te zetten die nodig zijn. Hij stuurt het personeelsbeleid nu direct zelf aan. Dat is een goed signaal. Ik heb kennisgenomen van het feit dat de directeur Cure met vakantie is en dat zijn plaatsvervanger niet op kantoor is. Uit informatie die wij hebben ingewonnen, blijkt dat de voorzitter van de raad van bestuur van de NZa dit vorige week met de directeur Cure heeft afgesproken. Dit is ook vorige week intern bij de NZa gecommuniceerd. Vandaag is dat bericht naar buiten gebracht. Ik weet het dus net zo snel als de Kamer. Ik was er niet eerder van op de hoogte en dat hoeft ook niet, want het personeelsbeleid is expliciet, ook in wet- en regelgeving, een taak van de raad van bestuur van de NZa. De NZa hoeft mij dus ook niet te informeren over de besluiten die zij dienaangaande neemt.

Mevrouw Leijten (SP):

Ik heb de minister gevraagd wat zij ervan vindt dat er bij de NZa een afrekenmanagement heerste en geen dienend management. Daarna heb ik haar gevraagd of, als deze managers op non-actief worden gesteld, het niet logisch zou zijn om ook te kijken naar de voorzitter van de raad van bestuur, want hij is immers de eindverantwoordelijke. Erkent de minister dat, op het moment dat je orde op zaken moet stellen in een organisatie, je de trap van bovenaf moet schoonvegen? Of erkent zij überhaupt niet dat er een probleem was binnen de NZa waarvoor ook gewoon verantwoordelijken aan te wijzen zijn?

Minister Schippers:

Ik laat het aan de interim-voorzitter van de raad van bestuur, die opdracht heeft gekregen om orde op zaken te stellen, om te bepalen op welke wijze hij dat doet. Dat is zijn verantwoordelijkheid. Het is niet mijn verantwoordelijkheid en die moet ik dus ook niet onterecht naar mij toe trekken.

Mevrouw Leijten (SP):

De voormalige voorzitter van de raad van bestuur werkt nu bij de rijksdienst. Op zijn LinkedIn-profiel is gewoon te zien dat hij een nieuwe functie heeft. Hij is degene die verantwoordelijk was voor wat er allemaal beschreven staat in het rapport van de commissie-Borstlap: reisesjes en declaraties van torenhoge hotelrekeningen. Hij mag blijven. Wat zegt dat over het opruimen en het in de toekomst beter doen? Kan de minister daar een bespiegeling over geven?

Minister Schippers:

Deze vragen heb ik een tijdje geleden in een debat al enkele malen gehad. Ik heb daarover gezegd wat ik erover te zeggen had. Hij is overigens helemaal niet meer werkzaam bij de NZa. Bij de NZa zit nu een interim-directeur, die ik gevraagd heb om op verschillende gebieden die wij vandaag hebben besproken, orde op zaken te stellen. Dat is zijn verantwoordelijkheid en hij zal dat ook moeten doen.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Ik heb in eerste termijn gevraagd wat de minister ervan vindt dat een dag voor een debat opeens twee mensen eruit worden gezet. Was de minister hiervan op de hoogte?

Minister Schippers:

Naar aanleiding van de informatie in de media hebben wij navraag gedaan en het blijkt onjuiste informatie te zijn. Ik was er niet van op de hoogte. Het was ook onjuiste informatie. Ik vind het heel vervelend dat op de dag van het debat dit soort ruis ontstaat. Eerst is er sprake van een onjuist bericht en later moet dit blijkbaar door de NZa worden gecorrigeerd. Ik vind dat heel vervelend.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Het is even onduidelijk wat er is gebeurd, want die mensen hebben gisteren of vandaag te horen gekregen: morgen is het Kamerdebat en tot ziens. Of zegt de minister dat deze mensen het al eerder hebben gehoord? In dat geval heb ik de minister verkeerd begrepen en heeft iedereen het verkeerd begrepen. In dat geval hebben de mensen vorige week al gehoord dat ze een tijdje hun functie niet kunnen uitoefenen. Wanneer hebben zij het gehoord?

Minister Schippers:

Naar mijn informatie zijn deze mensen niet uit functie. Mij is aangegeven dat de een langer met vakantie is en dat de ander niet op kantoor is, maar dat ze niet uit functie zijn. Wat ik heel vervelend vind, is dat er op de dag van het debat een bericht komt dat mensen uit functie worden gezet en dat vervolgens wordt gezegd dat het niet helemaal klopt, dat ze niet uit functie zijn, maar dat er iets anders aan de hand is. Ik weet dat niet! Ik weet net zoveel als de Kamer. Het enige wat wij hebben gedaan, is navragen of het klopt dat mensen uit functie zijn gezet. Ons is gemeld dat dit niet klopt.

De voorzitter:

Dank. U gaat verder met uw betoog.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Voorzitter, ik heb nog een belangrijke technische vraag. Ze zijn dus niet uit hun functie gezet, maar hebben even rust. Daar ging mijn vraag niet om. Mijn vraag ging erom wanneer dat gebeurd is. Er wordt nu geïnsinueerd dat dit vorige week was. Als dat net voor het Kamerdebat gebeurd is, dus maandag of dinsdag, vinden wij het curieus, maar zegt de minister nu dat het vorige week besloten is?

Minister Schippers:

Nee, mijn informatie is dat ze niet uit functie zijn geweest, maar dat wel vorige week iets met hen is afgesproken. De een is op vakantie en de ander is niet op kantoor. Ik geloof dat dit vorige week intern is afgesproken. Vandaag is dat naar buiten gebracht als zouden zij uit hun functie gezet zijn. Ik heb dat gecheckt omdat ik het net als de Kamer in de krant, in een persbericht of ergens op internet las. Wij hebben het nagevraagd en men heeft gezegd dat het onjuist is. Dat is alles wat ik u hierover kan vertellen. Het personeelsbeleid is een verantwoordelijkheid van de NZa. Ik wil dat zij dit zorgvuldig voert; de crux van dit debat is nu juist zorgvuldig personeelsbeleid. Dat geldt aan alle kanten. Ik vertrouw erop dat de interim-voorzitter van de raad van bestuur dit goed doet; anders had ik hem ook niet gevraagd.

Mij is gevraagd of ik bereid ben om scherp toe te zien op de aanbevelingen op het gebied van het personeelsbeleid en op het gebied van informatiebeveiliging. Ik heb de NZa gevraagd om mij een plan te geven. Ik ben ook op de hoogte gesteld van het feit dat acute dingen en de kortetermijndingen zijn opgepakt, maar ik wil ook dat dit gebeurt met de dingen die op langere termijn spelen. Ik kom in een brief terug op de gemaakte afspraken en op de manier waarop wij hiermee verdergaan. Het zou aardig zijn als ik daar ook een tijdje bij deed.

Ik kom nu op het lekken van informatie. Voor zover bekend is er geen informatie gelekt, schrijft de commissie-Borstlap. Verder constateert zij dat de ICT in theorie op orde is, maar dat de uitvoering is tekortgeschoten. Zij constateert daarbij dat bij een rol zoals die van de NZa op dit terrein slechts onberispelijk gedrag past. Die conclusies deel ik met de commissie. Ik heb ook verzocht om dit te borgen.

Er is ook gesproken over de gezaghebbende security officer binnen de NZa. Mede op basis van externe EDP-audit is een project gestart onder leiding van de voorzitter van de raad van bestuur van de NZa. De directeur bedrijfsvoering en informatie is, zo is mij door de voorzitter gemeld, boven de security officer en zijn plaatsvervanger gezet. Daarmee is de directeur bedrijfsvoering en informatie verantwoordelijk voor de huidige vervulling en de verdere versterking van de functie van security officer.

Over mijn optreden tegenover de NZa hebben wij het al gehad. Ik kan geen aanwijzing geven over individuele gevallen. Ik kan alleen een algemene aanwijzing geven, maar in een individueel geval kan ik geen aanwijzing geven en zal ik dus de route via de regelgeving kiezen, zoals ik al eerder heb aangegeven.

Sta ik afwijzend tegenover de instelling van een raad van toezicht bij de NZa? Ik heb aangegeven dat er kritische kanttekeningen worden geplaatst bij de instelling van een raad van toezicht, onder anderen door de heer De Leeuw, die hierover een algemene rapportage heeft uitgebracht. Ik neem die kritiekpunten mee in de afweging of ik een raad van toezicht instel. Ik zet de plussen en minnen op een rij en kom daarop later bij de Kamer terug, ook omdat ik het verstandig acht dat wij in het kabinet ten aanzien van raden van toezicht en zbo's één lijn trekken. Ik wil in dezen niet in mijn eentje een soort alleingang fietsen.

Mevrouw **Bruins Slot** (CDA):

Mijn vraag is of de minister daarbij een bepaald punt wil meenemen. Wat mij opvalt in het rapport, is dat tussen de NZa en VWS op alle verschillende ambtelijke niveaus overleg plaatsvindt. Bij sommige zbo's is het echter gebruik dat de minister overlegt met de raad van toezicht en dat de dg's en de directeuren eigenlijk de enigen zijn die overleggen met het bestuur van de zbo. Dat houdt de verhoudingen heel erg helder. Zou de minister die gedachte ook willen meenemen bij het beoordelen van de vraag of een raad van toezicht een meerwaarde heeft?

Minister **Schippers**:

Ik zal dat meenemen.

De heer **Rutte** (VVD):

Ik heb een verduidelijkende vraag, om te bezien of ik de minister goed heb begrepen. Ze schreef aanvankelijk dat ze zeker zou gaan kijken naar het takenpakket van de NZa en zou bekijken of dat anders moet, maar dat ze niet zo veel voelde voor een raad van toezicht. Nu zegt ze dat ze ook die beoordeling integraal meeneemt, om te bezien of zo'n raad van toezicht toch een meerwaarde heeft.

Minister **Schippers**:

Ik heb de kritiekpunten uit een eerder rapport, namelijk dat van de heer De Leeuw, en van andere onderdelen binnen het kabinet ten aanzien van de vraag waarom zbo's geen raad van toezicht zouden moeten hebben meegenomen. Die wegen natuurlijk zwaar. Ik zou er echter niet op terugkomen als ik het besluit al had genomen. Mevrouw Bruins Slot vroeg om bij de besluitvorming nog een argument mee te wegen. Ik wil daar gewoon goed naar kijken en een integraal besluit nemen, wat ik ook met mijn collega's in het kabinet zal bespreken.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Ik wil de minister ter overweging meegeven om bij het nemen van het besluit nog eens even te kijken naar het rapport van de enquêtecommissie van de Eerste Kamer. Het was een unieke enquête die daar is gehouden. Dat was nog nooit eerder voorgekomen in de Eerste Kamer. Een van de aanbevelingen luidt dat juist bij een zbo een raad van toezicht hoort als je goed toezicht wilt hebben. In de Eerste Kamer is daarover gedebatteerd. Dat rapport is overgenomen, met de aanbevelingen. De Tweede Kamer heeft een werkgroepje geformeerd waarin nog wat wordt nagedacht over wat we ermee moeten. Ik vond het een heel scherpe aanbeveling, die ik ter overweging wil meegeven.

Minister **Schippers**:

Ik zal het meenemen in deze overweging. Het volgende antwoord dat ik voor me heb gaat eigenlijk weer over hetzelfde, namelijk dat aanwijzing in individuele gevallen niet kan.

Er werd gevraagd naar de kabinetsreactie op het WRR-rapport. De verwachting is dat de kabinetsreactie binnen enkele weken aan de Kamer wordt toegezonden.

Welke rol heeft straks de Tweede Kamer, als alle rollen en taken van VWS en NZa zijn uitgewerkt? Ik kan natuurlijk niet helemaal vooruitlopen op de precieze taakverdeling. Daar kom ik echt aan het eind van het jaar op terug. Ik kan wel aangeven dat ik geen enkel bezwaar heb tegen een jaarlijkse ontmoeting tussen de NZa en de Kamer. De NZa geeft een signalement uit. Ik kan mij goed voorstellen dat de Kamer op basis van dat signalement zegt dat zij het wel interessant vindt om direct met de NZa te kunnen overleggen en om vragen te kunnen stellen over dat signalement. Ik heb er geen enkel bezwaar tegen als de Kamer dat wil organiseren. Dat kan zij nu ook al doen, als zij dat zou willen.

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA):

Dat is mooi. Ik hoop dan ook dat wij de vrije hand hebben en dat de NZa ook de vrije hand heeft om informatie te geven aan de Kamer. Wij hebben op 8 juli 2014 het Jaarrapport Signaaltoezicht gekregen, maar dat is totaal nietszeggend. Het zegt echt helemaal niets. Er staat: we hebben zoveel signalen gehad over gedeclareerde zorg die niet geleverd is. Daar staan vier zinnen in waar de Kamer natuurlijk niets mee kan. Het gaat over veelzeggende informatie, maar ook over uitwisseling over en weer. Ik proef wel dat de minister het een goed idee vindt, maar ziet ze ook dat het een oplossing kan zijn voor de Kamer? Wij hoeven dan immers niet elke keer tegen de minister te zeggen dat ze moet ingrijpen bij de NZa of een opdracht moet geven aan de NZa. Dan kun je immers op een hoger abstractieniveau spreken over wat de stand van zorgland is.

Minister **Schippers**:

Directe informatieuitwisseling kan heel zinnig zijn. Ik zeg niet zoets toe om vervolgens tegen de voorzitter van de raad van bestuur van de NZa te zeggen: je mag wel gaan, maar je mag niets zeggen. Dat zou een beetje een rare toezegging zijn. Als hij hier komt, wordt er uiteraard informatie uitgewisseld. Dan stelt de Kamer hem vragen en dan is het aan hem hoe hij die beantwoordt. Dan kan de Kamer van tevoren aangeven waarover zij het met hem wil hebben. Ik kan mij voorstellen, de gedachte van mevrouw Bouwmeester volgend, dat zij zegt: jaarlijks zou ik die en die en die informatie van de NZa willen hebben en daar een gesprek over voeren. Het lijkt mij prima als de Kamer dat zou organiseren.

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA):

Dat is mooi. Dat is ook mooi voor de nieuwe NZa-bestuursvoorzitter of -bestuursvoorzitster. Die heeft op die manier ook de vrije hand om met de Kamer te spreken. Zo krijgen we geen herhaling van zetten, zoals in het afgelopen jaar. Afgelopen jaar stelde het immers niets voor. Dit is een belangrijke verbetering. Ik dank de minister daarvoor.

Minister **Schippers**:

De woordvoerder van de VVD vroeg hoe, als de taken uit elkaar worden gehaald, dat op een zorgvuldige manier kan gebeuren en spanningen tussen organisaties kunnen worden voorkomen. Dat is natuurlijk een belangrijk punt van aandacht als wij zouden gaan splitsen. Kun je dit splitsen en, zo ja, hoe zou je dat dan moeten doen? Sommigen zeggen: je moet niet splitsen. We hebben de AFM al. Een

verschil tussen de AFM en de NZa is wel dat de NZa een enorm zware regelgevende taak heeft. Die is veel zwaarder dan die van de AFM. Volgens mij moeten we alle plussen en minnen hiervan even goed op een rijtje zetten. Daarbij treden dus ook die valkuilen en risico's voor het voetlicht.

Er is gevraagd waarom ik niet bij de presentatie was van het rapport van de commissie-Borstlap. De commissie heeft mij gevraagd of zij het rapport op 2 september aan mij kon aanbieden. Men had bij de commissie zelf bedacht dat het leuk zou zijn als men dat op het ministerie zou doen. Zij zeiden dat zij zelf graag een persconferentie zouden willen houden op de plek waar zij alle gesprekken ook hadden gevoerd, namelijk aan het Lange Voorhout. Ik heb me daar gewoon in geschikt. Ik ben gewoon niet uitgenodigd. Het gaat bij de aanbieding van rapporten altijd anders. Soms worden rapporten aan mij aangeboden. Soms word ik uitgenodigd voor de persconferentie. Soms is het op een andere plek omdat men dat zegt: wij hebben hier gewerkt en wij willen het hier doen. Dan word ik niet uitgenodigd. Daarmee heb ik verder ook helemaal geen moeite, maar zo is het gegaan.

Hierover zijn meer vragen gesteld. Ik herinner mij dat er is gevraagd of wij druk hebben uitgeoefend om die persconferentie naar voren te halen of juist naar achteren te schuiven. Ik heb het antwoord nu niet voor mij liggen, maar ik weet het wel uit mijn hoofd. Ik weet dat in het instellingsbesluit stond dat de oplevering op 31 augustus zou plaatshebben. Die datum was niet voor niets gekozen, omdat op 2 september de Kamer van reces zou zijn teruggekeerd. Het zou dus mooi zijn als het rapport er lag als de Kamer zou beginnen met haar vergaderingen. Dat was zo'n beetje de gedachte. Men heeft ook gedacht: het moet niet al te lang duren, want als er een toezichthouder onder vuur ligt, moet je snel in actie komen en moeten er snel verbeteringen worden doorgevoerd op basis van een rapport. Er is in augustus een gesprek geweest tussen de ambtelijke top en de commissie. De leden van de commissie vroegen toen of de oplevering niet wat naar achteren kon worden geschoven. De ambtelijke top heeft toen gezegd: wij hebben een sterke voorkeur voor 31 augustus. Men zei: het moet natuurlijk dan wel klaar zijn, maar wij hebben een sterke voorkeur voor 31 augustus, omdat dat conform het oorspronkelijke tijdpad is. Ik heb vervolgens een gesprek gehad met alle leden van de commissie. Ik heb in dat gesprek gezegd: het zou mooi zijn als het rapport op 31 augustus kon worden geleverd. Dat kon niet. Daarna was er de opening van het academisch jaar, waardoor een lid van de commissie niet zou kunnen komen. Daardoor zou men op 2 september uitkomen. Ik heb gezegd: als u argumenten hebt waardoor u vindt dat het later moet, dan is dat uw afweging. Ik heb gezegd: u hebt de hele zomer keihard gewerkt en daarvoor heb ik veel respect, maar het is uw dag en dit kan ook naar achteren worden geschoven. Toen heeft men gezegd: nee, we hebben ons nu ingesteld op 31 augustus en we hebben alles ook eigenlijk af, dus het kan ook echt. We kwamen daarbij dus niet uit op 31 augustus, maar op 2 september. Zo heeft dat gesprek zich ontwikkeld.

Nu ben ik het blaadje kwijt waarop het antwoord op de vragen hierover staat, maar volgens mij heb ik zo voldoende gezegd over de persconferentie en de verhoudingen. Ik heb ook al gezegd dat ook de culturomslag in de actieplannen zeker een plekje moet krijgen, omdat cultuur ongelooflijk belangrijk is. Je kunt binnen wet- en regelgeving blijven, maar uiteindelijk gaat het over een breder terrein.

Er is ook gevraagd of VWS betrokken is geweest bij artikel 13 over vrije artskeuze. Nee, voor zover ik heb kunnen nagaan, heeft het ministerie daarmee geen bemoeienis gehad.

Er is gesproken over de transgenders en het vooropstellen van het cliëntenbelang. De NZa stelt in haar werk het belang van consumenten voorop. Letterlijk is de tweede zin van de missie van de NZa: de belangen van de consument staan centraal. De NZa zet zich ervoor in dat de zorg betaalbaar blijft door foute declaraties van ziekenhuizen te bestrijden. Daardoor betalen consumenten niet te veel. Over de aanbevelingen van AEF heeft de NZa mij bericht dat de transparantie van de kwaliteit van zorg meer aandacht zal krijgen, zodat het voor consumenten inzichtelijker wordt welke kwaliteit bijvoorbeeld een tandarts, een fysiotherapeut of een ziekenhuis levert. Daar is de NZa in 2014 al mee gestart door ziekenhuizen te verplichten hun sterftecijfers bekend te maken en daarop te handhaven. Daardoor hebben die ziekenhuizen nu gepubliceerd.

Mij is concreet gevraagd wat er gebeurt als de wachtlijsten in de transgenderzorg oplopen en men de stroom niet meer aankan. Waarom is er zo laat ingegrepen? Over die specifieke casus hebben we hier meerdere malen gesproken. De NZa als toezichthouder heeft echter een onafhankelijke functie. Je kunt de NZa er publiekelijk op aanspreken, maar de toezichthoudende functie van de NZa vraagt dat zij zelf de zaak oppakt.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

Het klopt wat de minister aangeeft. Zo hebben we dat in het systeem afgesproken. Maar: als ze dat doen, komen ze dus niet op voor de belangen van de patiënt en dan volgen ze niet hun eigen missie. Volgens mij is een van de kerntaken van de NZa namelijk ervoor zorgen dat de zorgplicht wordt nagekomen. We hebben hier afgesproken dat als de NZa het niet wil doen, ze het ook niet doet. Als mensen dat niet kunnen, en vijf maanden lang niet kunnen, wat voor nieuwe instrumenten moeten we dan in het leven roepen om te garanderen dat de zorgplicht wordt nagekomen?

Minister Schippers:

Wij moeten in de algemene beleidslijnen zeggen dat wij vinden dat de zorgplicht moet worden nagekomen en dat dat een belangrijk voorliggend thema is van de NZa. Maar net als je een OM niet op een individuele zaak kunt afsturen, kun je de NZa niet op een individuele zaak afsturen of zeggen: ga bij dat ziekenhuis kijken, want daar gaat het niet goed. Dat kan dus niet. Je kunt wel zeggen: u hebt die plicht, maar wij als politiek, wij als Kamer, vinden dat u inzichtelijk moet maken wat u met die plicht doet; laat dat maar eens zien. Dat kun je in algemene zin vragen. Dan zal de NZa met casussen en ander materiaal kunnen verantwoorden wat ze daarmee doen.

Mevrouw Bouwmeester (PvdA):

De minister legt terecht uit hoe de verantwoordelijkheidsdeling in elkaar zit. Daar is geen speld tussen te krijgen. Maar het gevolg is dat de patiënt de dupe wordt van het systeem. We gaan dus niet van systemen naar mensen. We hebben een systeem, en de mens is daarvan de dupe. De minister zegt: we hebben het zo geregeld en we laten het

aan de NZa. Dan vraag ik nog een keer of zij dan zelf een nieuw instrument kan bedenken waardoor zo'n casus nooit meer voorkomt. Anders moeten we gewoon een initiatief-wetsvoorstel maken dat aan iedereen garandeert dat de zorgplicht wordt nagekomen. Zo hadden we dat namelijk bedacht in het nieuwe zorgstelsel en zo komen we op voor mensen.

Minister Schippers:

Ik kan een toezichthouder die onafhankelijk is, niet op een casus afsturen. Wat ik wel kan, is prioriteiten aangeven en aan de NZa vragen om transparanter te zijn over wat zij daarmee doet. Wij zijn het er heel erg over eens dat de transparantie van de kwaliteit van de zorg veel beter moet. In het werkplan kun je aangeven dat wij willen dat daar veel meer capaciteit op komt. Dat is hoe je kunt sturen.

De voorzitter:

Gaat u verder, minister. Ik sta geen nieuwe interruptie toe, mevrouw Bouwmeester. Ik probeer nu even verder te gaan. In tweede termijn kunt u dit punt opnieuw aan de orde stellen.

Minister Schippers:

Ik kom te spreken over de motie van de PvdA en het CDA over het aantonen hoe de NZa ingrijpt bij verzekeraars in haar toezicht. De NZa heeft de taak om toezicht te houden op de rechtmatige uitvoering van de Zorgverzekeringswet. Artikel 16 draagt de NZa op om dat te doen. De NZa heeft in controleprotocollen vastgelegd hoe ze dat doet. Die staan ook op de website van de NZa. Ze is daar dus transparant over. De NZa rapporteert jaarlijks daarover aan mij en aan het Zorginstituut. Deze samenvattende rapporten over de rechtmatige uitvoering van de Zorgverzekeringswet en de AWBZ, stuur ik de Kamer jaarlijks toe. Afgelopen dinsdag heb ik de evaluatie van de WMG en de NZa met deze stukken aan de Kamer gezonden. In deze evaluatie komen onder meer het instrumentarium en het functioneren van de NZa bij het toezicht op de rechtmatige uitvoering van de Zorgverzekeringswet aan bod. AEF concludeert dat het toezicht van de NZa op de zorgverzekeraars sterk is geïntensiveerd. Terwijl de gedachte bij de WMG was dat het toezicht van de NZa op de rechtmatige uitvoering van de Zorgverzekeringswet zich zou richten op de kroonjuwelen zorgplicht, acceptatieplicht en verbod op premiedifferentiatie, is de aandacht van de NZa de afgelopen jaren steeds meer komen te liggen op fraudebestrijding, gepast gebruik, bestrijding van oneigenlijk gebruik en misbruik. Dat blijkt ook uit het aantal maatregelen dat de NZa de afgelopen tijd heeft opgelegd: over de uitvoering in 2011 54 formele maatregelen, over de uitvoering in 2012 79 maatregelen, waaronder boetes aan vijf zorgverzekeraars. Het rechtmatigheidstoezicht van de NZa draagt er, aldus AEF, aan bij dat verzekeraars materiële en formele controles uitvoeren. In de meer uitgebreide reactie op de uitgevoerde evaluatie door AEF zal ik nader op de bevindingen ingaan.

Ik zou nog terugkomen op de vraag wanneer de ambtenaren het wisten. Op 22 augustus ben ik er mondeling over geïnformeerd dat er vraagttekens werden gezet bij de toegezegde regeling van het Erasmus MC. Dat was een mondeling, telefonisch gesprek. Toen is mij gezegd dat dit het vermoeden was, maar dat men de precieze details nog aan het

uitzoeken was. Op 26 augustus is intern ambtelijk de conclusie getrokken dat het echt niet onder het convenant kon vallen. Op 27 augustus ben ik daarover schriftelijk geïnformeerd en direct na het weekend heb ik de Kamer, op 1 september, een brief gestuurd.

De heer Slob (ChristenUnie):

Dit is helder. Een tijdje terug in het debat hebben wij hierover ook wat gewisseld.

Minister Schippers:

Ik was het u nog verschuldigd.

De heer Slob (ChristenUnie):

Maar in de brief hebt u aangegeven dat eind 2011 het moment is geweest dat vanuit de NZa contacten met het ministerie zijn ontstaan, omdat men er niet uit kwam. Dat betekent in feite dat men bijna drie jaar heeft zitten praten over wat ze hier nou precies mee moesten gaan doen. Dat is toch ongelooflijk?

Minister Schippers:

Zelfs in die drie jaar is er, geloof ik, bijna een jaar helemaal geen contact over geweest.

De heer Slob (ChristenUnie):

Dan is dat meer dan ongelooflijk. Als een situatie ontstaat waarin er twijfel is over keuzes die gemaakt zijn, als er twijfel is over een opdracht die vanuit het ministerie richting de NZa is gegaan om een regeling te treffen en men komt er niet uit, dan is het toch niet te geloven dat het tot augustus 2014 duurt — vanaf eind 2011 — voordat eindelijk een melding aan de minister komt: hier is iets fout gegaan. Ik probeer het te volgen, maar dit is niet te volgen.

Minister Schippers:

Er zijn wel onderscheiden dingen. Dat dit zo lang duurt, vind ik ook onbegrijpelijk, maar dat geeft voor mij aan dat men de urgentie niet zo voelde, omdat een en ander toch pas in 2017 in kon gaan. Maar in 2009 is er wel een regeling afgesproken. Die is voor de uitvoering naar de NZa gegaan. Toen heeft VWS er twee jaar niets meer over gehoord. Toen is de NZa met het Erasmus MC aan de slag gegaan. Toen heeft de NZa tegen VWS gezegd: de kaders zijn onhelder; jullie moeten helderder uitonderhandelen met of uitspreken tegen het Erasmus hoe die kaders liggen zoals die in de regeling zijn afgesproken. Het gaat om de interpretatie van wat er staat. Daar is men het gesprek over aangegaan in 2011. Dat heeft dus jaren geduurd. In die periode is er zelfs elf maanden geen contact geweest. Vervolgens zijn de gesprekken weer opgestart. Die hebben weer gelopen. Op 24 juli komt men tot de conclusie dat er geen uitkomst is waar beide partijen zich achter kunnen scharen. Het loopt vast. Dat is het moment waarop VWS zegt: dit loopt vast; wij zullen weleens juridische bijstand nodig kunnen hebben; wij gaan eens helemaal terug naar het begin. Toen is men teruggegaan naar het begin en heeft men geconcludeerd dat de aannames rondom de regeling op basis waarvan men jarenlang het traject heeft gevolgd, namelijk dat het onder het convenant valt, niet juist zijn.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

De regeling gaat dus per 2017 in, maar zegt de minister nu dat het een beetje in de trant is gegaan van: wie dan leeft, wie dan zorgt?

Minister Schippers:

Nee, het gaat ook om de vraag: reageren partijen op voorstellen en schetsen die je geeft aan zo'n partij? Dan krijgt zo'n ziekenhuis een nieuw bestuur. Dat zegt dan: ho, ho, ho eens even, wij gaan hier nog eens even naar kijken. Dan kan er zo weer elf maanden verstreken zijn. Zo moet u het ongeveer zien. Als zo'n regeling in zou moeten gaan per 2014, dan had het niet zo lang geduurd, denk ik. Maar het heeft zo lang aangelopen, omdat men toch het idee had: het is 2017 en men voelt er nu dus toch niets van.

Mevrouw Bruins Slot (CDA):

Mijn tweede vraag is: waarom heeft het ministerie van OCW nooit aan de bel getrokken? Het is toch altijd gebruik dat, als er financiering is van kapitaallasten van academische ziekenhuizen, een deel wordt betaald door OCW en een deel door VWS?

Minister Schippers:

Er is een besluit genomen en op basis van dat besluit moest er een regeling ontworpen worden. Het ging dus helemaal niet over de vraag: moet OCW iets of moet VWS iets? Nee, het ging om de vraag: wat is uiteindelijk de intentie geweest van dat besluit? Hoe vat je dat besluit in de finesses op? Daarover bleek een groot meningsverschil tussen het Erasmus MC en VWS te bestaan, dat in onze ogen te maken heeft met het dubbel betalen van kapitaallasten.

De heer Klaver (GroenLinks):

De minister doet het voorkomen alsof ze het heel begrijpelijk vindt dat het drie jaar heeft geduurd voordat de minister hierover geïnformeerd werd. In 2009 werd die regeling getroffen, in 2011 kwam de NZa terug en zei ze dat ze er niet helemaal uitkwam. De minister geeft aan dat het eigenlijk heel logisch is, omdat de deadline pas in 2017 ligt. Maar waarom zag de minister dan wel de noodzaak in om de Kamer zo snel mogelijk te informeren nadat zij de informatie had ontvangen?

Minister Schippers:

"Begrijpelijk" is niet het goede woord. Je probeert een casus te plaatsen in de tijd waarin de afspraken zijn gemaakt — dat is vijf jaar geleden — en na te gaan hoe het vervolgens is gegaan en zo is gekomen. Als ik erachter kom dat de Kamer iets had moeten weten wat de Kamer niet wist, dan vind ik het belangrijk om de Kamer daar zo snel mogelijk van op de hoogte te stellen. Dat is een principiële punt en dat heb ik in dezen gevolgd.

De heer Klaver (GroenLinks):

Ik stel de vraag omdat ik het daarmee eens ben. De Kamer had daarvan op de hoogte moeten zijn. Als je echter ziet dat er al vanaf 2009 wordt aangerommeld, dat in 2011 helder was dat er onduidelijkheid was over die regeling en dat de ambtenaren er niet uitkwamen, dan hadden op basis

van het politieke gevoel in de organisatie toch de alarmbellen moeten rinkelen, omdat de Kamer geïnformeerd had moeten worden over de gang van zaken? Is de minister het op dat punt met mij eens?

Minister Schippers:

Binnen die convenanten, maar ook binnen andere kapitaallasten gelden langjarige regels, zijn er afspraken die misschien wel tien jaar oud zijn, die nu maar ook straks weer consequenties hebben. Dat zijn heel lange trajecten. Dit werd beschouwd als zo'n lang traject, berustend op een convenant. De Kamer is geïnformeerd over dat convenant. Als je in de veronderstelling leeft dat het daarbinnen past, voel je geen extra informatienoodzaak, die er wel is als blijkt dat het een aparte regeling is.

De heer Rutte (VVD):

Ik had iets gevraagd over de manier waarop het werkprogramma van de NZa tot stand komt. Borstlap constateert dat het ministerie feitelijk het werkprogramma opdraagt aan de NZa en dat het een andere situatie zou opleveren als het andersom was, als de NZa een werkprogramma zou opstellen en dat zou melden bij het ministerie. Ik heb daar niet direct een oordeel over maar ik kan mij, ook gezien andere omschrijvingen die Borstlap gebruikt, namelijk dat de relatie tussen het ministerie en het NZa soms een moeder-kindrelatie is, voorstellen dat die tweede situatie wenselijk zou kunnen zijn en mee zou kunnen worden genomen in de toekomstige oriëntatie ten opzichte van het functioneren van de NZa.

Minister Schippers:

Het is al praktijk dat het werkprogramma van de NZa door de NZa zelf wordt opgesteld. Wat wel gebeurt, is dat VWS daarbij zijn prioriteiten aangeeft. Dat lijkt mij ook logisch. Prioriteiten zijn vaak politiek, worden hier ook vaak besproken en die breng ik vervolgens in. Dat is ook logisch, want anders zou je je helemaal loszingen daarvan.

De heer Rutte (VVD):

Als dat zo is, dan constateer ik dat de heer Borstlap een interpretatie heeft gegeven aan die werkwijze die niet helemaal conform de werkelijkheid is.

Minister Schippers:

Ik kan toezeggen dat ik daar in die brief nog eens nader op zal ingaan. Het is nu al van de NZa. Ik zal kijken of de procedure daaromtrent wat strakker kan of zou moeten. Daarin zal ik het meenemen.

De beraadslaging wordt geschorst.

De voorzitter:

Daarmee is een einde gekomen aan de beantwoording door de regering in eerste termijn. Ik schors de vergadering vanwege een ontwikkeling die de leden op de agenda hebben kunnen zien staan. Ik weet nog niet voor hoelang. Er komt nog een extra regeling van werkzaamheden. Daarna gaan we verder met de tweede termijn. Ik vraag de leden om de bel in de gaten te houden.

De vergadering wordt van 22.22 uur tot 22.35 uur geschorst.